

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wydaniu wieczornym. — w niedziele i święta tylko wydanie poranne. — natomiast w dni poświęczone tylko wydanie wieczorne.

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelmiński, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 280

Poznań, sobota dnia 21 czerwca 1930

Rok XXV

Niemiecki system prowokacji

Niema chyba na świecie, wśród ludzi, jako tako orientujących się w dążeniach i stosunkach niemieckich, człowieka, któryby nie zdawał sobie z tego sprawy, że to, co się od miesiąca dzieje ze strony niemieckiej na naszej granicy, jest etapem w niemieckim systemie prowokacyjnym, który ma opinię międzynarodową „przekonać” o „niemożności” utrzymania granicy polsko-niemieckiej. Cała ta robota jest sztyła bardzo grubymi nićmi. Ustalmy najpierw krótko wypadki:

W ciągu niecałych czterech tygodni — od 25 maja do 19 czerwca — zaszło na pograniczu polsko-niemieckim aż osiem faktów tego rodzaju. Oto suchy ich wykaz:

W dniu 25 maja r. b. pod Opaleniem na granicy Prus Wschodnich Niemcy organizują zasadzkę na granicznych urzędników polskich; w wyniku jej jeden z urzędników ginie od kul niemieckich, drugi zostaje przez Niemców uwięziony pod zarzutem rzekomego szpiegostwa. W kilka dni później straż pograniczna polska w pow. chojnickim zostaje obrzucona kamieniami przez grupę Niemców.

W dniu 1 czerwca prasa niemiecka zamieszcza alarmujące doniesienia o aresztowaniu przez władze polskie niejakiego Schneidera na granicy w m. Gdańska. Okazuje się, że i tu ma się do czynienia z celową prowokacją niemiecką. Podobny zresztą wypadek miał miejsce w dniu 5 czerwca pod Piłą, gdzie obywatel niemiecki, niejaki Wallermann sprowokował również zajście z polską strażą graniczną, przechodząc przez naszą granicę.

W dniu 6 czerwca Niemcy zwabiają na terytorjum Prus Wschodnich w okolicy Kolna czterech obywateli polskich, którym obiecano uzyskanie pracy. Ludzie ci natychmiast po przejściu granicy zostali aresztowani — przyczem władze niemieckie rozgłosiły, jakoby aresztowano ich za przemycanie broni do Prus Wschodnich.

W dniu 10 b. m. władze polskie aresztują w Gardcji szpiegów niemieckich Kubackiego, Baummeistra i Sedera, którzy usiłowali sprowokować nowe zajścia. Niemniej jednak już w trzy dni później, bo 13. czerwca dochodzi do znanych wydarzeń pod Wielkim Wiośsem w powiecie gnieńskim, które stały się przedmiotem noty polskiej do rządu niemieckiego. Tegoż samego dnia zresztą w miejscowości Prostki niedaleko Grajewa polski urzędnik graniczny ginie od kuli strażnika niemieckiego.

To, jak na cztery tygodnie, „program” dostatecznie obfity. Wynika z niego — powtarzamy — aż nadto jasno, że chodzi tu o przejawy zorganizowanej akcji niemieckiej, mającej na celu zdemontowanie wobec opinii zagranicznej, że granice, wykreślone przez traktat wersalski, są „zarzewiem stałego niepokoju”, i że „w interesie pokoju europejskiego” winny być zmienione.

Prasa niemiecka zdradza zresztą już dzisiaj w pospiechu gorączkowym, jaki jest cel tych krwawych intryg i zamachów. Czyni to oczywiście przede wszystkim prasa nacjonalistyczna „Deutsche Allgemeine Zeitung” pisze na naczelnym miejscu, że wszystkim tym zajściom i ofiarom winna jest „zwarżowana i zbrodnicza granica polsko-niemiecka”, sprzeczna z „rozumem i wszelkimi koniecznościami naturalne-

Prezydent Rzeczypospolitej zarządził zamknięcie nadzw. sesji sejmowej

Warszawa, 21. 6. (Tel. wł.). Dzisiaj o godz. 14.05 oficer do szczygólnych poruczeń p. premiera przybył do kancelarii sejmowej i doręczył zarządzenie p. Prezydenta o zamknięciu nadzwyczajnej sesji sejmowej.

Od redakcji: Fakt ten był spodziewany. Rząd, jak dotąd, nie zdobył się jednak na rozwiązanie parlamentu i rozpisanie nowych wyborów.

Niemieckie skrytobójstwo pod Grajewem

Warszawa, 21. 6. (Tel. wł.). Wczoraj po południu odbyła się wizja lokalna w sprawie zastrzelenia śp. Wincentego Kacheli. Niemcy nie dopuścili ani prokuratora polskiego ani lekarza. W komisji uczestniczyli starosta Stefanus, inspektor okręgowy straży granicznej pułkownik Cebera i kierownik komisariatu straży nadkomisarz Jaruzelski. Przedstawiciele zawieziono na rzekome miejsce zbrodni i starano się wzmówić, że tam właśnie Kachela zaczął strzelać do strażnika niemieckiego Tarkowskiego.

Władze polskie stwierdziły, że Kachela wyszedł z domu o godz. 10.45, a zabity został już o godz. 11.30. Przystęp do jego mieszkania do wskazanego przez Niemców rzekomego miejsca zbrodni wynosi 4 km drogi piaszczystej, której w dzień upalny nie można przebyć w ciągu 45 minut. Po-

wizji komisja wyjechała do Prostek, gdzie wydano jej zupełnie nagie zwłoki Kacheli. Ubrania zabitego Niemcy nie pokazali Polakom ani nie chcieli go wydać. Posłano zatem na polską placówkę po mundur, w który zwłoki odziano i zawieziono je do Grajewa, gdzie w sobotę wieczorem odbędzie się pogrzeb.

Skrytobójstwo zostało dokonane z zasadzki i Kachela otrzymał strzał śmiertelny w prawy bok, przyczem kula podziurawiła wszystkie wnętrzości, dalsze 2 strzały już go tylko dobiły. Druga kula przeszła pomiędzy łopatkami a trzecia przechodząc między łopatkami, wyleciała przez głowę. Kachela pochodził z powiatu świętochłowickiego na Górnym Śląsku i należał do gorących patriotów polskich. (w)

Nowa prowokacja niemiecka

Dalszy ciąg uplanowanych zajęć granicznych

Chojnice, 21. 6. (Tel. wł.) W czwartek na terenie Polski pod Charzykowem niedaleko Chojnic przytrymkała polska straż graniczna trzech Niemców, mianowicie: 26-letniego Alfonsa Schäflera, 21-letniego Pawła Jansa i 21-letniego Waltera Fehtke. Po-

chodzą oni wszyscy z Człuchowa, po stronie niemieckiej. Oświadczyli, że przekroczyli granicę w tym celu, aby się dać aresztować, ponieważ nie uznają polsko-niemieckiej granicy i uważają ją za niesprawiedliwą i bezprawną.

Udział Banku Polskiego w Banku Międzynarodowym

Warszawa, 21. 6. (PAT) Władze Banku Polskiego postanowiły przyjąć propozycję Banku Wypląt Międzynarodowych i przystąpić do kapitału zakładowego tegoż Banku z kwotą 10 milionów fr. szw. Bank Polski otrzyma 4 tys. akcji Banku Wypląt Mię-

dzynarodowych po 2 i ½ tys. fr. szw. każda. Dyrekcja Banku Polskiego przekaże na rachunek Banku Wypląt Międzynarodowych czwartą część należności za akcje t. j. 2 i ½ miliona fr. szw. Resztę należności Bank Polski uścił w terminie późniejszym.

mi”. Granica ta — zdaniem „Deutsche Allg. Ztg.” — wytworzyła stan zapalny, który „nigdy się nie uspokoi”. „Tylko jedną rzecz dobrą — pisze „Deutsche Allg. Ztg.” — mogą zdziałać te wydarzenia: pokazują one światu, że póki istnieć będzie dotychczasowy stan na wschodzie Niemiec, póty nie może być mowy o rzeczywistym pokoju”.

Oczywiście. Teraz nagle, od czterech tygodni muszą padać trupy. Bo w systemie polityki niemieckiej przysła teraz kolej na prowokowanie incydentów na wschodzie, które mają ułatwić postawienie sprawy granicy polsko-niemieckiej na porządku obrad międzynarodowych. Jakże to proste. Najpierw Pomorze, potem Śląsk, a w końcu „poprawka” granicy wielkopolskiej i zrobienie z Polski wogóle kolonii niemieckiej.

Istotnie bardzo proste, ale czasami można sobie na rzeczach prostych — wybić zęby. Bo Europa robi w sprawie niemieckiej dużo głupstw, ale na-

tyłe jeszcze zainteresowane narody nie straciły instynktu samozachowawczego, by niemiecki pęd do odrobienia tego, co Prusy i Rzesza straciły w roku 1919, nie miał ostatecznie ócz otworzyć politykom, którzy dotąd byli ślepi i prawdy nie widzieli. Minęły też czasy, kiedy było można pomiać wola wielkiego narodu. A wola narodu polskiego jest w sprawie granic naszych i gwarancji rzeczywistej niepodległości niezłomna i nieugięta.

Spółeczeństwo oczekuje, że rząd, nie idąc na lep prowokacji, bronić będzie powagi państwa polskiego i bezpieczeństwa naszej granicy z równowagą, ale z całą stanowczością. Społeczeństwo oczekuje niemniej, że rząd, którego politykę złudzeń bezwzględność niemiecka brudnie przekreśla i depce, znajdzie drogi po temu, by decydującym czynnikiem międzynarodowym uświadomić w całej pełni istotę „pokojujowej” polityki niemieckiej i jej zamierzeń dziś wobec Polski, a jutro na zachodzie. Ma-

my oczywiście w pierwszym rzędzie na myśli sprzymierzeńców, tembardziej, że wierzyli oni dotąd w „dobre intencje” Niemiec i mają z Rzeszą i jej sferami gospodarczymi ścisłe stosunki. „Pokojujowość” Berlina przedstawia im się teraz w nagiej prawdzie.

Uwolnienie odpowiedzialn. redaktora „Kurjera Poznańskiego”

W dniu dzisiejszym odbyła się rozprawa przeciwko odpowiedzialnemu redaktorowi „Kurjera Poznańskiego” p. Edmundowi Rakowskiemu z powodu artykułu umieszczonego w numerze 527 z 14 listopada 1929 r. p. t.: „Prawda, a umowa polityczna i finansowa b. posła Mańkowskiego i tow. z b. wojewodą Borkowskim”. Oskarżenie opierało się pierwotnie na artykule 1 rozp. prez. Rzplitej z 10 maja 27. Po uchyleniu tego rozporządzenia prokurator sądu okręgowego w Poznaniu oparł swoje oskarżenie na § 131 kod. kar. § ten zagraża karą temu, kto nieprawdziwie lub zniekształcone wiadomości, zdolne poniżyć instytucje państwowe, rozgłasza wiedząc, że one są nieprawdziwe.

Wobec uchylenia rozporządzenia prez. Rzplitej i zmiany oskarżenia obrona odstąpiła od przeprowadzenia zaofiarowanych pierwotnie dowodów prawdy, ponieważ zastosowanie § 131 kod. kar. wymaga przeprowadzenia przez oskarżyciela publicznego dowodu, że rozgłaszający działał w złej wierze. Ponieważ oskarżyciel publiczny, mimo zwrócenia mu na to uwagi przez sąd, dowodu tego nie mógł przeprowadzić, sąd zgodnie z wywodami obrońcy, adwokata dr. Stan. Celichowskiego, uwolnił oskarżonego, nakładając na kasę państwową kosztą postępowania.

Tarcia w łonie B. B.

Nasz korespondent warszawski pisze:

W nrze 24 „Przełomu”, organu Zjednoczenia Pracy Wsi i Miast, znajdujemy artykuł, poświęcony wyborom w Gnieźnieńskim. Jak wiadomo, „sanacja” usunęła się od udziału przy tych wyborach.

Wycofanie listy nr. 21 (Zjednoczenie Pracy Wsi i Miast i cizakowców) było niespodzianką dla jej organizatorów, którzy do wyborów chcieli stanąć. Jak to w sposób „techniczny” zostało wykonane, chyba lepiej nie pisać. Zaznaczyć należy, że za agitację przeciw udziałowi w wyborach... odpowiedzialność wzięły na siebie komitety powiatowe BBWR.

Na czym polega przegrana nieobecnych? Przedewszystkiem liczba posłusznym wezwaniu abstynencji okazała się nikła. Następnie przyjęcie odpowiedzialności na siebie za mandat niemiecki bynajmniej nie wzmocni obozu prorządowego na przyszłość w Wielkopolsce. I wreszcie braku aktywności nie wyrównają nigdy nawet „sukcesy” natury negatywnej.

Z takiego stanowiska organu „sanacyjnego” widać bardzo silne rozdźwięki w łonie B. B. Sami przyznają, iż front „sanacyjny” nie był jednolity, gdyż, o ile konserwatyści nawoływali do udziału w wyborach, o tyle t. zw. „Młoda Polska” usunęła się od wszelkiej akcji ze względu na „solidarność obozu prorządowego”, a tylko sekretarjat B. B. działały negatywnie. „Sanacja” sama przynajmniej się do odpowiedzialności za dopuszczenie wskutek propagandy abstynencji do wyboru Niemca w tym okręgu.

Bałtycka konferencja prasowa

W powojennej akcji propagandowej Niemiec poświęca się dużo zabiegów państwu bałtyckim. Specjalne instytuty przy uniwersytetach w Królewcu i w Gryfji, oraz „Herdergesellschaft” w Rydze nadają tej akcji charakter niby naukowy i ułatwiają działanie propagandy niemieckiej na terenie Danji, Norwegji, Szwecji, Finlandji, Estonji i Lotwy.

Niemcy dążą od lat konsekwentnie do stworzenia nad Bałtykiem poczucia wspólnoty „nordyjskiej”, która opierałaby się na kulturze niemieckiej i przede wszystkim na religji protestanckiej. W tym celu służą przeróżne wydawnictwa, odczyty, konferencje, wymiany profesorów i uczniów, wyieczki i t. d. W dziale duchowego zjednoczenia protestantów, zamieszkałych nad Bałtykiem, otrzymuje nadzwyczaj wydatne poparcie arcybiskup upsalski, Söderblom, twórca i organizator międzynarodowej konferencji religijnej, urządzonej w Sztokholmie w roku 1925.

Oczywiście Niemcy nie zapominają o prasie „nordyjskiej”, którą usiłują subwencjonować informacjami, artykułami i w każdy inny możliwy sposób. Pierwszą „niemiecko - nordyjską konferencję prasową” urządzili już we wrześniu roku 1921, w Lubece, gdzie odbył się również pierwszy „Tydzień Nordyjski”. Podobne konferencje zwołano następnie w roku 1926 znowu do Lubeki i w 1927 do Gdańska. W konferencjach brał udział dziennikarze i publicyści Niemiec, Gdańska, Szwecji, Norwegji, Danji i Finlandji. Na konferencjach tych był nastrój wyraźnie proniemiecki, ponieważ spośród dziennikarzy danych państw uczyniono odpowiedni wybór. Obrady opierały się na „nordyjskiej”, stworzonej ad hoc przez Niemców, historjografji. Bałtyk wschodni zdobyli i ucywilizowali w średniowieczu Niemcy, Duńczycy i Szwedzi. Hanza połączyła węzłami gospodarczymi poszczególne porty, zaś reformacja dała wspólną kulturę duchową. Wszyscy inni są nad Bałty-

kiem intruzami i należy ich usunąć, lub przynajmniej zneutralizować ich wpływy.

Historjografja taka dobra była w pierwszych latach powojennych, ale później okazało się, że traci grunt pod nogami. Nad Bałtykiem usadowiły się Polska, Lotwa, Estonja i Litwa. W Finlandji Finowie wzięli górę nad wspieranymi przez Niemców Szwedami. Okazała się potrzeba nowej koncepcji, pewnych ustępstw, jeżeli nie chciało dopuścić się do secesji i utworzenia nowej platformy, odpowiadającej realnym warunkom, które panują obecnie nad Bałtykiem.

Niemcy, aczkolwiek bardzo niechętnie, poszli na ustępstwa, przynajmniej formalne. Ostatnia bałtycka konferencja prasowa odbyła się w Rydze przy współudziale wszystkich państw, położonych nad Bałtykiem, za wyjątkiem Rosji. Na konferencji tej powiedział lotewski premier Zelmin, że po uwolnieniu narodów bałtyckich z pod moskiewskiego jarzma i po opanowaniu państw bałtyckich o Europę zachodnią, Bałtyk przestał być granicą, dzielącą narody. Zdaniem lotewskiego premiera walka o „dominium mari baltici” została na zawsze zakończona, ponieważ Bałtyk znajduje się teraz we wspólnym władaniu prawowitych właścicieli.

Takie wyraźne postawienie sprawy nie poszło Niemcom w smak. Koncepcja „nordyjska” straciła rację bytu. Dla tego w prasie niemieckiej znajdują się obecnie rozważania na temat konferencji ryskiej i przydługie wywody, że „właściwie” Polska i Litwa nie są państwami bałtyckimi, tylko państwami lądowymi, ponieważ posiadają wąski dostęp do morza i bardzo nieliczne porty.

Ubolewania niemieckie z racji ostatniej bałtyckiej konferencji prasowej wskazują nam kierunek naszej ekspansji — unicestwienie niemieckiej legendy o „nordyjskim” charakterze Bałtyku. S. B.

Walka o duszę polskiego dziecka

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”)

Berlin, w czerwcu.

Walka o duszę dziecka polskiego przybiera w Niemczech z dniem każdym formy ostrzejsze. Dążność pótu-rzędowych organizacji niemieckich, żeby zburzyć wszystko, co Związek Polskich Towarzystw Szkolnych dokonał w ciągu jednego roku na polu szkolnictwa powszechnego, staje się coraz wyraźniejszą. Gdziekolwiek dziś się zakłada nowe polskie placówki, tam „Heimatdienst” wysyła swoich służalców, usiłujących podstępem działkę przeciągnąć na stronę niemiecką. Co więcej: „Heimatdienst” i pokrewne mu związki zaczynają się mieszać również do szkolnictwa przygotowawczego. Nie chcą one dopuścić, żeby dziecko polskie w wieku przed-szkolnym otrzymało wychowanie w duchu narodowym.

Sprawa tego wychowania dzieci w wieku przedszkolnym, w której zasadniczą rolę odgrywają ochrony czyli przedszkola, traktowana była do niedawna przez władze niemieckie po-bieżnie. Ochrony niemieckie istniały tylko w miastach i w większych gminach, zwłaszcza w wioskach kościelnych. Dopiero po roku 1927, gdy Pol-sko-Kat. Tow. Szkolne zaczęły organi-zować własne, polskie placówki, Niem-cy pracę swą w tym kierunku ożywi-li znacznie. Obecnie zakłada się ochrony niemieckie wszędzie, gdzie istnieją o-chrony polskie. Stąd pochodzi, że liczne miejscowości mają dwie pla-cówki przygotowawcze, polską i nie-miecką.

Owe miejscowości nierzadko są wi-downią rywalizacji obu placówek. W jednej z nich rywalizacja przybrała charakter planowej i bardzo konsekw-entnej akcji. Sprawa ma się następu-jąco: „Heimatdienst”, pragnąc pol-ską placówkę odebrać działkę, zaprowadził w niem. ochronie bezpłatne śniadania, składające się z kawy i bu-łek. Na to ochrona polska zareagowa-ła w ten sposób, że swoim dzieciom, zamiast kawy, dała mleko. Niemiecka ochroniarka, dowiedziawszy się o tem, powiększyła swą „troskliwość”, czę-stując odtąd dzieci bułkami z masłem. Na to znowu zareagowała polska o-chroniarka, które teraz do bułek z masłem dodała jeszcze obkład. Dzieci już częściowo zaczęły przecho-dzić do polskiej ochrony, gdy ochro-

niarka niemiecka chwyciła się ostat-niego środka: w miejsce kawy spróbo-wała dać swoim dzieciom kakao. Ale ludność na wsi nie jest przyzwyczajona do picia napojów egzotycznych. To też po pierwszym użyciu nowego na-poju dzieci czuły się nie bardzo do-brze. Skutek tego był taki, że na drugi dzień przeniosły się do ochrony pol-skiej, z wyjątkiem trzech. Lecz i ta garstka wypowiedziała wierność nie-mieckiej placówce, skoro wyszło na jaw niefortunne zajście, jakie się do-konało między niemiecką ochroniarką i miejscowym żandarmem, co ostatecz-nie pociągnęło za sobą wypędzenie niemieckiej siły przez przelożone jej władze.

Ciekawa ta historia, nie pozbawio-na zresztą humoru, wykazuje, że jakie-mi trudnościami walczą musi Zwią-zek Polskich Towarzystw Szkolnych przy zakładaniu polskich ochron. Stąd tłumaczy się mała stosunkowo liczba polskich ochron, wynosząca dziś 24.

Z większymi jeszcze przeszkodami spotyka się Związek Polskich Towar-zystw Szkolnych na polu kształcenia sił ochroniarskich. Władze niemieckie nie chcą dać zezwolenia na otwarcie polskich seminarjów ochroniarskich, utrzymując, że tego rodzaju uczelnie rzekomo nie wchodzi w ramy mniejszościowej ordynacji szkolnej. Plan założenia polskiego seminarjum o-chroniarskiego w Olsztynie został oba-rony m. in. twierdzeniem, że miasto Olsztyn zamierza wybudować własne, niemieckie seminarjum. W tem naj-ciekawsze jest to, że magistrat mia-sta Olsztyn dopiero wtedy zaczął mó-wić o budowie seminarjum, gdy się dowiedział o zamiarze Związku Pol-skich Towarzystw Szkolnych.

Mniejszości polskiej w Niemczech nie pozostaje wobec tego nic innego.

PRECYZYJNY ZEGAREK
światowej marki do nabycia
w pierwszorzędnym magazynach
zegarmistrzowskich i ubilerskich.
Pw 11 462-70-21

jak uruchomić seminarjum ochro-niarskie w Polsce. Ale wtedy Niemcy będą musiały zaprzestać wychwałac swą mniejszościową ordynację szkolną. Balticus.

Revolucja w Boliwji

Buenos Aires, 21. 6. (PAT) Część armji boliwijskiej przyłączyła się do rewolucji, oświadczając, że o-becny rząd nie powstał na zasadach konstytucyjnych, zarzucając mu po-zatem, że eksploatował ludność kraju, podpisał ze Stanami Zjednoczonymi układ w sprawie ubliżających pań-stwu pożyczek, wreszcie podkreślając korupcję i sprzedajność członków ciał ustawodawczych.

Rewolucjonisci mieli zająć Oruro, Cochabamba, Potosi i Sucre. Do zaję-cia tych miejscowości miał się przy-czynić generał niemiecki Kundt, szef sztabu generalnego wojsk rządowych, część bowiem armji rządowej popiera rewolucjonistów.

Wczoraj w Sejmie i Senacie

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”)

Warszawa, 20 czerwca.

Osobliwy był to widok, gdy do gma-chu sejmowego zjeżdżały się samochody i powozy, zwożące na zjazd PEN-klubów w przybyłych do stolicy Polski gości i wybitnych naszych pisarzy. Roz-siedli się oni na ławach poselskich. O-braz był to malowniczy, dzięki pięknym i wytwornym strojom pań. Dla stałego bywalca w tej sali dziwne było, gdy na ławach Klubu Narodowego zasiadł płk Wieniawa - Długoszewski, gdy Maku-szyński znalazł miejsce dla siebie na fo-telach żydowskich, gdy na skrajnej le-wicy zajęli miejsca ambasadorowie; w centrum zwracał na się uwagę rasowy Weysenhoff; Strug - Galecki przezornie, by być wiernym tradycji, siadł na ławach PPS-owskich. Gdy na salę wszedł minister Czerwiński i skierował się ku miejscom wiceministrów, ktoś złośliwy wyraził obawy, czy przypadkiem nie niesie z sobą laurki z... od-rozczeniem kongresu PEN-klubu na dni 30.

Tymczasem w klubach trwały nara-dy przed zebraniem się cen-trolew u. Niemal równocześnie, gdy w sali sejmowej obradował PEN-klub, na sali senackiej zebrał się w bardzo znacznej ilości posłowie i senatorowie stronnictw centrolew. Była to pierw-sza manifestacja wspólna wszystkich tych grup. Centrolew stara się stwo-rzyć program pozytywny. Tembardziej jest to dla niego potrzebne, gdyż, zamy-kając zebranie, pos. Niedziałkowski wyraźnie stwierdził gotowość objęcia przez centrolew odpowiedzialności za państwo. To znaczy: gotów jest w od-powiedniej chwili ująć w swe ręce wła-dzę.

Program ten polega na: poszanowa-niu i zapanowaniu prawa, postulatach gospodarczych oraz zmianie konstytucji.

Rezolucja ujawnia zasady polityki gospodarczej centrolew. Są to: zasto-sowanie oszczędności w budżetach pań-stwowym i samorządowym, reforma po-datkowa, reforma rolna i zmiana usta-wodawstwa socjalnego. Zmniejszenie budżetu projektował Klub Narodowy w swych wnioskach podczas ostatnich dwu sesyj, niestety wnioski te nie znaj-dowały wcale uznania lewicy. Polityka lewicy w samorządach, zwłaszcza kiero-wanych przez socjalistów, zupełnie nie idzie po linii oszczędnościowej. Reforma podatkowa przy zachowaniu po-datku majątkowego i przy reformie po-datku dochodowego przez zwolnienie z niego mniej zamożnych płatników — idzie akurat w przeciwnym kierunku, niż wskazywali wszyscy znawcy podat-kowi i wcale nie poprawi położenia go-spodarczego, a będzie stwarzała katego-rję obywateli uprzywilejowanych po-datkowo. Taka reforma idzie po myśli grup radykalnych, lecz do uzdrowienia gospodarczego nie prowadzi.

Hasło reformy rolnej wysunął cen-trolew ze względów oportunistycznych, wiadomo przecie obecnie, że o wykony-waniu reformy rolnej przy istniejącym kryzysie gospodarczym nie ma mowy. Natomiast centrolew w dziedzinie ubez-pieczenia społecznego żąda tylko ich ze-spolenia i obniżenia kosztów admini-stracyjnych. Domaga się zachowania istniejących, a ponadto domaga się no-wych: ubezpieczenia na starość inwal-idów pracy. Postulat ten jest niewątpli-wie słuszny, a jego urzeczywistnieniu w całym państwie przeciwstawia się o-becny stan finansowo - gospodarczy Polski. W dziedzinie socjalnej idziemy w pierwszym szeregu: świeżo w Gene-wie domagaliśmy się uznania 42-godzin-nego tygodnia pracy dla inteligencji,

Z Piszczan

W sprawie uzdrawiających kąpieli mu-łowych przeciw reumatyzmowi, lechias po-dagrze, jak również co do specjalnych zni-żek dla Polski, udziela inform. ustn.: Biuro Piszczany, Poznań, Masztalarska 7 — Te-lefon 18-35. Tw 1424

Zdrowotne Piwo Grodzkie

idealnie gasi pragnienie,
orzeźwia i pobudza apetyt!

dw 5233

gdy reszta pracujących i wytwarzają-cych więcej krajów przeprowadziła u-chwałę za 48-godzinny tydzień prac-y. Świat już nawraca do prawd od-wiecznych, my zaś holdujemy ciągle ha-słom socjalistycznym.

Postulaty, jakie pos. Bittner wysunął w dziedzinie konstytucji, są następują-ce: Jasne rozgraniczenie funkcji i u-prawnień władz państwowych, m. i. o-kreślenia prawa kontroli parlamentu nad działalnością rządu, sprawie wy-datków pozabudżetowych; stworzenie komisji głównej parlamentu, działają-cej między kadencjami dwu Sejmów; utrudnienie obalania rządu przez to, że wniosek o votum nieufności musi być podpisany przez kwalifikowaną ilość posłów, miałby być głosowany po tygod-niu i uchwalony kwalifikowaną więk-szością; nadanie Prezydentowi udziału w pracy ustawodawczej (przez prawo weta); powołanie Trybunału Konstytu-cyjnego; ustalenie przepisów o nietykal-ności poselskiej.

Natomiast nie została w tym projek-cie ustalona ważna zasada dwuizbowo-ści i nadania Senatowi praw równo-rzędnych z Sejmem.

W każdym jednak razie postulaty konstytucyjne lewicy i centrum są sto-sunkowo dużym przesunięciem nastro-jów na prawo. W wielu punktach od-powiadają projektowi, który swego cza-su zgłosił do Sejmu Klub Narodowy.

Najważniejszym wszakże momentem jest fakt: że centrolew z zespołu parla-mentarnego przechodzi obecnie w fazę zespołu programowego. O ile w dzied-zinie gospodarczej grawituje ku rady-kalizmowi, o tyle w dziedzinie ustrojowej staje się nieco umiarkowańszy.

H. W.

Dymisja m. n. Moldenhauera

Berlin, 21. 6. (PAT.) Prezydent Hindenburg przyjął dymisję ministra finansów Moldenhauera. Jednocześ-nie prezydent powierzył aż do czasu ostatecznego rozstrzygnięcia sprawy następstwa kanclerzowi Brueningowi kierownictwo tego ministerstwa.

Kandydatem przewidzianym na stanowisko przyszłego ministra finan-sów jest pruski minister skarbu Hoep-ker-Aschoff, który objęcie teko uzależ-nia od otrzymania specjalnych pełno-mocnictw dla przeprowadzenia sku-tecznej redukcji wydatków w budżec-ie oraz od pozostawienia w jego ręku teki ministra skarbu w rządzie prus-kim.

Czas pracy w kopalniach

Genewa. (PAT.) Na propozycję delegacji angielskiej komisja zajmują-ca się sprawą czasu pracy w kopal-niach postanowiła przegłosować raz jeszcze tę kwestję. Przedstawiciele pracodawców opuścili salę obrad. U-chwalono 23 głosami przeciwko 2 przy 5 wstrzymujących się (między nimi był delegat Polski) przyjął propozycję niemiecką, ustalającą czas pracy w kopalniach na 7½ godzin. Kwestja ta ma być ponownie rozpatrywana po u-pływie 3 lat. Komisja dla spraw ro-bót przymusowych postanowiła 27 gło-sami przeciwko 24 powołać do życia komisję międzynarodową dla spraw kolonialnych.

Czy zapisałeś się na członka wspiera-jącego Komitetu Floty Narodowej. Wkładka 1 zł rocznie. Conto P. K. O. 30. Zapisz się

a spełnisz swój obywatelski obowiązek

Agitacja bolszewicka w Indochinach

Paryż, 21. 6. (PAT) Izba podjęła dyskusję nad interpelacjami w sprawie wypadków w Indochinach. B. gubernator Indochin Varenno zgodził się z poglądem, że zajścia w Indochinach zostały wywołane przez agentów Moskwy. Jeżeli jednak agentom tym udało się wywołać zajścia, oznacza to, że znaleźli odpowiedni teren. Varenno domagał się zadośćuczynienia żądaniom tubylców pod względem politycznym i administracyjnym i wyliczył szereg przyczyn, które sprzyjały rozwojowi ruchu rewolucyjnego, w pierwszym rzędzie — niewystarczające płace. Mówca domagał się przeprowadza-

nia reform, zmierzających do nadania Indochinom autonomii pod kierunkiem Francji, zaznaczając jednak, że niezależność Indochin w obecnych warunkach mogłaby pociągnąć za sobą skutki katastrofalne. Mówca zalecał projekt utworzenia pod auspicjami Francji federacji indochińskiej. Deputowany Candace protestował przeciwko atakom na metody kolonizacyjne Francji i podkreślił fakt istnienia gwałtownej kampanii bolszewickiej przeciwko Francji, jako potęgę kolonialnej. Mówca wzywał do stosowania polityki, polegającej na współpracy z tuziemcami.

Anglja wobec projektu Brianda

Paryż, 21. 6. (PAT) Londyński korespondent „Echo de Paris” podaje, że według wiadomości, jakie zaczerpnął z miarodajnych źródeł angielskich, rząd brytyjski zamierza odpowiedzieć na memorandum Brianda w sprawie federacji europejskiej jedynie

pokwitowaniem z odbioru noty. Według innych wersji, rząd angielski ma zamiar zwrócić się do rządu francuskiego zapytaniem, jak rząd francuski wyobraża sobie stosunek federacji wobec angielskich dominjów oraz Ligi Narodów.

Umowa w sprawie strzałów powitalnych

Jak prez. Sahn zdobył 21 strzałów armatnich

Gdańsk, 21. 6. (PAT) Z okazji wizyty krążownika niemieckiego „Köln” został zastosowany poraz pierwszy w Gdańsku protokół „salutów” armatnich, ustalony na podstawie decyzji wysokiego komisarza Ligi Narodów w Gdańsku. Według tego protokołu prezydent senatu gdańskiego nie może być uznany za głowę państwa i należy mu się „salut” 19 strzałów armatnich, natomiast Senatowi wolnego miasta, o ile występuje jako ciało zbiorowe, przysługuje 21 strzałów. Wysokiemu komisarzowi Ligi Narodów oraz komisarzowi generalnemu Rzplitej Polskiej w Gdańsku przysługuje 19, względnie 17 strzałów armatnich, które to cyfry zostały ustalone po wspólnym porozumieniu rządu polskiego i wysokiego

komisarza Ligi Narodów i odpowiadają rangom wysokiego komisarza Ligi Narodów oraz komisarza generalnego Polski.

Prezydent Senatu wolnego miasta, chcąc otrzymać większą ilość strzałów, zdecydował w przeciwieństwie do poprzednich wizyt floty zagranicznej, nie udawać się na pokład krążownika „Köln” jedynie w towarzystwie urzędnika protokołu Senatu ale w towarzystwie jednego z senatorów, aby tym sposobem stworzyć ciało zbiorowe i mieć prawo do 21 strzałów. Należy zaznaczyć, że według decyzji wysokiego komisarza sprawa ilości strzałów jest wyłącznie sprawą protokołu i w niczem nie przesądza sprawy statutu wolnego miasta Gdańska.

Ujęcie sprawców włamania do Banku Handlowego w Łodzi?

Będzin, (PAT) Wczoraj posterunek policji w Gródcu został alarmowany wiadomością, że po okolicznych polach kręcą się podejrzeni osobnicy. Zarządzono obławę. Jeden z patrolów policyjnych natknął się w pobliżu Gródca na 4 śpiących w życie osobników. Podczas rewizji znaleziono przy nich narzędzia do łamania

kas, broń palną i większą ilość ładunków. Po skomunikowaniu się z urzędem śledczym w Łodzi, przetransportowano aresztowanych do Łodzi, gdzie w urzędzie śledczym nastąpiło badanie. Przypuszcza się, że są to sprawcy włamania do łódzkiego Banku Handlowego.

Katolicyzm w Chinach

Citta del Vaticano, 21. 6. (P. A. T.) Z relacji, przesłanych tutaj przez jezuitów w Chinach wynika, że katolicyzm w Chinach rozrasta się bez przerwy. Na początku bieżącego stulecia ilość katolików wynosiła 700.000, obecnie zaś liczba ta wynosi 2 496 841 osób. W roku bieżącym, w ciągu pierwszego kwartału ochrzczono 4 000 osób. W szkołach misyj katolickich uczy się zgórą 50 000 dzieci. Na uwagę zasługuje powiększenie ilości kaplic i kościołów, wybudowanych ze składek miejscowej ludności.

Udaremnione oszustwo

Toruń, 21. 6. (Tel. wł.) Przed kilku dniami zamówiono w drukarni Buszczyńskiego 300 blankietów kwitowych Głównej Kasy Miejskiej miasta Torunia. Równocześnie zakład rysowniczy Rauscha otrzymał zamówienie na pieczęć tejże kasy. Z drukarni wysłano korektę blankietów kwitowych do biura magistratu i wówczas okazało się, że magistrat blankietów takich nie zamawiał. Natychmiast przytrzymał posłańca, który przybył z korektą. Śledztwo wykazało, że zamówień w drukarni Buszczyńskiego dokonał emeryt, urzędnik magistratu Bąkow-

ski. W jakim celu kazał drukować kwity i wykonać pieczęć narazie nie wiadomo. Bąkowskiego aresztowano.

W sprawie Sławuskiego

Grudziądz, 21. 6. (Tel. wł.) Zarząd główny Powstańców i Wojaków w Grudziądzu rozpatrywał zarzuty, podniesione przez organizację narodową Chelma przeciw referentowi oświatowemu prof. Sławuskiemu z powodu jego wystąpienia na zebraniu Powstańców i Wojaków w Chelmie, na którym dopuścił się bluźnierstwa. Nie przesądając wyniku dochodzeń, postanowił zarząd prof. Sławuskiego zawiesić na stanowisku referenta oświatowego.

Zaoczny wyrok Sowietów

Moskwa, 21. 6. (PAT.) Wyższy Sąd Związku Republik Sowieckich wydał wyrok zaoczny na urzędnika sowieckiego, handlowego przedstawiciela w Paryżu Strumberga, który odmówił powrotu do Moskwy. Wyrok głosi, że Strumberg za zdradę i przejście do obozu wrogów klasy robotniczej postawiony zostaje poza prawem do równoczesnym skonfiskowaniem jego majątku.

Nowy wiceminister oświaty

Warszawa, 21. 6. (PAT.) P. Prezydent Rzeczypospolitej podpisał dekret, mianujący ks. dr. Bronisława Żongołłowicza podsekretarzem stanu w ministerstwie W. R. i O. P.

Od redakcji: Należy mieć nadzieję, że ks. prof. Żongołłowicz, jako wiceminister oświaty i wyznawca religijnych, będzie mógł wytrwać na swym stanowisku i zahamować politykę wyznaniową tegoż ministerstwa, która tak często wywoływała zgorzniecie w świecie katolickim.

Niski poziom Wisły

Warszawa, 21. 6. (PAT.) Wskutek obniżenia się poziomu wody na Wiśle żegluga w górnym biegu została wstrzymana. 5 statków utknęło na mieliznie. W pobliżu Góry Kalwarii stoi na mieliznie od środy statek „Sandomierz” mając na pokładzie 60 pasażerów w tem 4 dzieci.

Dwa wyroki śmierci

Lwów, 21. 6. (PAT.) W Złoczowie zapadły 2 wyroki śmierci. Przed sądem stanęli Józef i Iwan Basowie oskarżeni za skrytobójcze morderstwo popełnione na osobach małżonków Szymków. Sąd skazał Józefa Basa na karę śmierci przez powieszenie, drugiego oskarżonego uwolnił.

Poza tem odbyła się rozprawa przeciwko Walentemu Markowi, oskarżonemu o morderstwo popełnione na osobie przyrodniego brata. Skazano go na karę śmierci przez powieszenie.

Zanim Pan wyda

pieniądze na gazetę na nowy kwartał (lipiec — sierpień — wrzesień) prosimy o rozważenie następującego: wydać stosunkowo mało a otrzymać dużo

prawdziwych informacji,

które przemilczają gazety „subwencjonowane”. — Powinnością każdego szczerze polskiego domu, ze względu na dobrą orientację członków rodziny, jest abonowanie „Kurjera Poznańskiego”. Niechaj społeczeństwo nie pozwoli się zabawić przez prasę nieuczciwą

w ślepią babkę!

Ofiary barbarzyńskiego polowu

Wilno, 21. 6. (PAT.) W pobliżu Olkienik na rzece Mereczance włościanie Tyszkowski i Wołowicz przy pomocy granatów ręcznych łowili ryby. W czasie rzucania granatów do rzeki, jeden z granatów eksplodował przedwcześnie zabijając Tyszkowskiego oraz ciężko raniąc towarzysza.

Wielki pożar

Dziś krótko po godz. 14 z niestwierdzonych dotychczas przyczyn wybuchł wielki pożar w domu przy ul. Młynskiej narożnik Krętej.

Do akcji ratunkowej wezwano wszystkie straże ogniowe Poznania.

Nad placem Wolności i ulicami sąsiednimi unoszą się wielkie chmury dymu. (k.)

Zmiany w armji

Ostatni nr. 11 „Dziennika Ustaw” zawiera około 200 nazwisk oficerów, przeniesionych na nowe stanowiska i w stan spoczynku. W stan nieczynny został przeniesiony m. in. gen. Sławoj-Składkowski, a w stan spoczynku gen. Wróblewski, b. dowódca O. K. V. (Kraków). Zastępca dowódcy O. K. VII (Poznań) został płk. dypl. Więckowski.

Wyrok w procesie z powodu „Galówki”

Rogoźno, 20 czerwca.

Dzisiaj po południu został wydany wyrok w procesie z powodu zajść podczas „Galówki” na imieniny marsz. Piłsudskiego. Na pięć dni więzienia, z zawieszeniem kary na rok, zasądzono oskarżonych Olesika Bronisława, Karasińskiego Stanisła-

wa i Skrętnego Franciszka. Dalszych ósmiu oskarżonych uwolniono, nakładając koszty postępowania na skarb państwa. Obrona i oskarżeni zastrzegli sobie prawo do apelacji.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie zł 8.889, w Gdańsku na Warszawę — zł 8.89.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu płaci dziś za 100 mkn. w dewizach 212,42 do 212,72 zł, gotówką 212,02 zł, za 100 guld. gd. w dewizach 173,01 do 173,27 zł, gotówką 172,67 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej. Poznań, 21. 6. 1930.

Tendencja spokojna cechowała również i dzisiejsze zebranie. Do notowania doszło tylko w kilku papierach z powodu większego braku materiału.

Na rynku pap. procent. płacono nadal za 5 proc. poz. konwers. 54,50 proc., natomiast handlowano 8 proc. listy dolarowe po 94,50 proc. w tranzakcjach. Mniejsze ilości 4 proc. listów zast. konwert. handlowano po 43 proc. w placeniu. Poza tem poszukiwano jeszcze 6 proc. listy żytnia po 17,50 bez oddawców.

Z akcji bankowych wzgl. przemysłowych notowano tylko Cegielskiego 51 — i Herzfelda 30. — w placeniu. W dalszym ciągu są poszukiwane: Brow. Krotoszyńskie po 22. —, Brow. Grodzkie po 55. —, Centr. Rolników po 90. —, R. May po 61. — i Unja po 68. —

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu)

5% Pożyczka konwersyjna 54,50 P.
8% dolar. listy Pozn. Ziem. Kred. 94,50 +

Akcje przemysłowe:

(Kurs w zł. za 1 akcję)

Cegielski H. I em. zł 51. — P.
Herzfeld-Viktorius I—II em. zł 30. — P.

Tendencja spokojna.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 21. 6. 1930.

Waluty Gotówka

Dolary St. Zjed. tr.: 8,88 1/2 sp.: 8,90 1/2 kup.: 8,88 1/2

franki franc. 35,02 1/2 135,11 1/2 34,93 1/2

Dewizy:

trans. sprzed. kup.

Holandja 358,45 359,35 357,55

Londyn 43,34 1/2 43,45 43,24

Nowy Jork 8,91,1 8,93,1 8,89,1

Nowy Jork kabel 8,92,3 8,94,3 8,90,3

Paryz 35,02 1/2 35,11 1/2 34,93 1/2

Prawa 26,46 26,52 26,40

Szwajcaria 172,81 173,24 172,38

Wiedeń 125,92 1/2 126,23 1/2 125,61 1/2

Włochy 46,74 46,86 46,62

Bukareszt 5,30 5,32 5,28

Berlin 212,75

Tendencja niejednolita.

Papiery wartościowe i obligacje.

5% poz. premj. dol. 65,00

5% poz. konw. 55,75

Akcje w złotych:

Bank Dyskontowy . . . . . 0,00—116,00

Bank Polski . . . . . 0,00—166,90

Bank Zw. Sp. Zarob. . . . . 0,00—72,50

Lilpop . . . . . 0,00—25,00

Tendencja utrzymana.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona olejiste za 1 000 kg.

reszta za 100 kg

Berlin, 21. 6. 1930.

Pszonica march. od st. załad. 76-77 kg . . . . . 301,00—305,00

Tendencja spokojna.

Zyto march. od stacji załad. 72 kg . . . . . 172,00—177,00

Tendencja: przy terminowym wyładowaniu utrzymana, przy zwykłej dostawie słabsza.

Owies march. od stacji załad. 148,00—160,00

Tendencja spokojna.

Jęczmień pastewny i przemysłowy . . . . . 168,00—184,00

Tendencja stała.

Mąka pszenna . . . . . 33,75—41,75

Tendencja słabsza.

Mąka żytnia . . . . . 21,50—24,50

Tendencja ledwo utrzymana.

Ospa pszeniana . . . . . 07,60—08,10

Tendencja cicha.

Ospa żytnia . . . . . 7,75—08,00

Tendencja cicha.

Groch Victoria . . . . . 24,00—29,00

Groch dr. jadalny . . . . . 21,00—25,00

Groch pastewny . . . . . 18,00—19,00

Feluska . . . . . 17,00—18,00

Bób polny . . . . . 15,50—17,00

Wyka . . . . . 19,00—21,50

Lubin niebieski . . . . . 15,75—17,25

Lubin żółty . . . . . 21,25—23,50

Makuch rzepakowy . . . . . 10,80—11,80

Makuch lniany . . . . . 16,00—16,50

Śróć Soja . . . . . 12,40—13,50

Piatki ziemniaczane . . . . . 12,60—13,00

Ogólna tendencja spokojna.

Notowania złotego w Berlinie

z dnia 21. 6. 1930.

Wyplaty na Warszawę . . . . . 46,875—47,075

Noty wielkie . . . . . 46,725—47,125

MŁODZIEŻ WSZECHPOLSKA

urządza w **poniedziałek, dnia 23 b. m.** o godz. 20 w lokalu własnym przy ul. św. Marcin 65, (podw. lewo) **Zebranie** z referatem p. red. **Jerzego Herniczka** n. t.

„Społeczne znaczenie prasy“

Celowe pielęgnowanie włosów.

Z zadowoleniem konstatuję, iż uświadomiona praca w kierunku indywidualnego pielęgnowania cery bezwzględnie nieszkodliwymi, lekarsko-kosmetycznymi preparatami wytwórni „Miraculum” zatacza coraz szersze koła wśród zwolenników tej naukowej metody. Tylko jeszcze w dziedzinie pielęgnowania włosów panują przestarzałe pojęcia. Naukowo dowiedziono, iż podstawę zapobiegawczego pielęgnowania włosów stanowi częste mycie skóry głowy i włosów środkiem dostosowanym ściśle do wydzielnicych funkcji gruczołków skóry. Do tego celu nie nadaje się żadne mydło, ponieważ alkaliczne mydło drażni, przesusza i zaskrzypia, a neutralne nie zobojętnia kwasów tłuszczowych skóry. Znakomite rezultaty osiągnęłam jedynie znanym Ślampo-nem Dra Lustra. Odluszczenie włosów pudrem, bez mycia wzmiankowanym Szamponem, jest zgubne. Tylko u obłożnie chorych, celem zapobieżenia zlepianiu się włosów, można zastosować puder: Talci ven. 100, Boracis 5, Ac. borici 1, Mentholi 0,2. Przypudrować, 10 minut zostawić, szczotką usunąć. Dr. Z. B.

Tw 1670

Oszczędność i mądrość

wymaga noszenia
**OBCASÓW GUMOWYCH
BERSON.**

Obcasy gumowe BERSON są o 25% tańsze od obcasów skórzanych, a prawie trzy razy wytrzymalsze. Dają one elastyczny i przyjemny chód, chronią ciało i nerwy od wstrząsu i utrzymują drogie obuwie w dobrym stanie.

Niechaj każdy zrobi próbę!
a przekona się o zaletach obcasów gumowych BERSON lepiej, aniżeli przez same słowa.

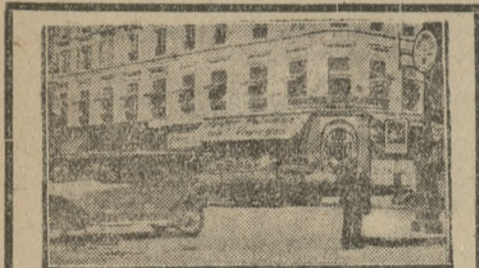
Oszczędność, którą z biegiem czasu osiągniecie, przyda się dobrze w gospodarstwie domowym.

BERSON

dla każdego praktycznego człowieka

Wyrób krajowy. Berson Polska Fabryka WYROBÓW GUMOWYCH KRAKÓW.

**Polskie Biuro Podróży
„POLEXPRESS“**

Paryż 22, Boulevard des Italiens 22.

Rezerwowanie pokoi w hotelach. Wycieczki po Paryżu i okolicach. Bilety kolejowe, okrętowe i teatralne. Wymiana pieniędzy. Organizacja wycieczek grupowych. W Paryżu na dworcu kolejowym dyżuruje stale nasz urzędnik udzielający bezpłatnie wszelkich informacji. W Warszawie prosimy zwracać się do **DELEGATURY POL-EXPRESSU** przy Biurze Ekspedycyjnym „Altrans”, św. Krzyska 6, tel. 255-68, od 4 do 6-tej. nw 12185

POD PROTEKTORATEM P. MARSZAŁKA JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO
14/IX. 1930 r. 28/IX. 1930 r.

**II-gie TARGI PÓŁNOCNE
i WYSTAWA SZTUKI LUDOWEJ i PRZEMYSŁU LUDOWEGO
w Wilnie.**

Informacyj udziela Biuro Targów i Wystawy
od 9 - 2 i 5 - 7

Wilno, ogród po Bernardyński,
telefon 16-38.

Pixavon-Shampoo
nadaje włosom przepiękny połysk

„PRASA“

Pod tym tytułem zacznie od lipca r. b. wychodzić czasopismo — organ Polskiego Związku Wydawców Dzienników i Czasopism. „Prasa” która w roku bieżącym ukazywać się będzie jako dwumiesięcznik, a od początku roku 1931 jako miesięcznik, i poświęcona będzie wszelkim sprawom, wiążącym się z polską produkcją wydawniczo-prasową. Redakcję „Prasy” objął dyrektor Polskiego Związku Wydawców Dzienników i Czasopism p. Stanisław Kuzik. Nowe czasopismo — pierwsze tego typu wydawnictwo w Polsce — wzbudzi bezwzględnie żywe zainteresowanie nie tylko w sferach wydawniczych i graficznych, ale wśród tych wszystkich, którzy interesują się stanem i rozwojem prasy polskiej. Prenumerata za 3 tegoroczne numery „Prasy” wynosi z przesyłką pocztową i zł. Egzemplarz pojedynczy 1 zł 50 gr. Adres wydawnictwa: Warszawa, Krakowskie Przedmieście nr. 40, tel. 540-00, Konto P. K. O. nr. 18.606. zw 24 136/7

ANTIBI HAZ KREM ELITE
KREM udelikatnia skórę

Pożar wykrył hajdamacki skład broni

Warszawa, 21. 6. (Tel. wł.) W Dubnie wybuchł pożar, podczas którego spłonęło 9 domów. Podczas pożaru w domu działacza ukraińskiego Jana Pietruka rozległa się silna kانونada eksplozujących nabojev ka-

rabinowych. Z pod zgliszcz wydobyto kilkanaście rewolwerów, karabinów i bagnietów i wielką ilość łusek z nabojev karabinowych. Pietruka aresztowano. (w)

Policja interesuje się Sokolem?

Z różnych stron kraju dochodzą wiadomości o dziwnych sposobach zainteresowania się policji „Sokołem” i działalnością jego członków.

Oto, w powiecie leszczyńskim (woj. poznańskie) agenci tajnej policji zbierają informacje o przynależności poszczególnych osób do „Sokoła” i gorliwie je inwigilują. W m. Kolbuszowej ziemi krakowskiej „zainteresowanie” to objęło — poza „Sokołem” — także i oświatowo-kulturalne Stowarzyszenie Młodzieży. Pomimo dobrych napozór stosunków, jakie w Kolbuszowej panują, nadzór policyjny nad wymienioną stowarzyszeniami i „Sokołem” przybiera formę wprost niesłychaną. Policja zaczepta od czasu do czasu druhów lub druhy i wyciąga z nich zeznania. Naprzykład, dopytywano się jednej sokolicy, do jakiego należy stronnictwa — a po ciętej odpowiedzi, śledzono, do jakiego stronnictwa należą jej rodzice. Albo inny wypadek: podczas akademii w lokalu miejscowego „Sokoła”, urządzanej przez T. S. L. i Stowarzyszenie Młodzieży, na salę wkroczył policjant i natarczywie domagał się, by mu natychmiast zakomunikowano, ile akademja przyniosła dochodu. Miało to być — tłumaczył się — potrzebne do jakiejś „statystyki”.

Nadzór policyjny istotnie jest konieczny ale tam, gdzie chodzi o bandytyzm, o kradzieże lub o działalność wywrotowe. Co ma z tem wszystkim wspólnego zarówno spokojna praca oświatowo-kulturalna w duchu katolickim i narodowym, jak i praca legalnych stowarzyszeń, mających na celu fizyczną zaprawę i tężyznę obywateli, kronik policyjne milczą.

Inwigilując „Sokoła”, inwigilują władze policyjne zasłużoną i otoczoną powszechnym szacunkiem organizację, której sztandar był zawsze symbolem najszczytniejszych ideałów narodowych.

Ciekawem jest, jakie to ukryte

sprężyny puszczają w ruch tak niepo czytelną i dla państwa oraz patriotyzmu wysoce szkodliwą akcję organów policyjnych.

Wycieczka oficerów polskich

Havr, 20. 6. (PAT). Przybyło tu dziś z Gdyni 22 wyższych oficerów polskich pod przewodnictwem generała dywizji Zajęca. Oficerowie ci odbywają podróż dla studjów. Oficerowie polscy odjadą w dniu dzisiejszym do Rouen.

„BACZ, BY TWOIM BYŁO CELEM BYĆ I ZWIERZĄT PRZYJACIELEM!”

**Niska cena —
Szybka jazda —
Minimum zmęczenia.**
Pw 10778-1 o 604

Zatrucie denaturatem

Warszawa, 21. 6. (Tel. wł.) W Radomiu pod Krzemieniem na zabawie u gospodarza Jana Basa tak urażono się denaturatem, że 4 osoby wskutek zatrucia zmarły nazajutrz, a 7 walczy ze śmiercią. (w)

Wycieczka b. ces. Wilhelma

Amsterdam, 19. 6. (PAT) B. kaiser oraz księżna Hermina zostali wraz z świtą zaproszeni przez jedną z rodzin holenderskich na wycieczkę dwoma łodziami motorowymi po jeziorze Kaag w pobliżu Leydy. W czasie wycieczki w łodzi, w której płynęła świta, nastąpił wybuch. 4 osoby z pośród gości oraz mechanik odnieśli ciężkie rany.

O koncesje alkoholowe

Warszawa, 26. 6. (PAT) Dnia 18 b. m. p. minister skarbu wydal okólnie zarządzenie do izb skarbowych regulujące tryb udzielania dalszej prolongaty okresu likwidacyjnego przedsiębiorstw sprzedających napojów alkoholowych, na które koncesje prawomocnie zostały cofnięte. Na podstawie tego zarządzenia odroczone jest na dalsze półrocze likwidacja wyżej wskazanych koncesyj, z wyjątkiem wypadków, w których koncesjonariusze stali się winni przekroczeń skarbowych, wydzierżawienia koncesyj, lub byli skazani sądownie za zbrodnie pospolite lub za przestępstwa, wynikające z chęci zysku, na karę pozbawienia wolności ponad 3 miesiąc

O produkcję hodowlaną

Warszawa, 21. 6. (PAT) Wczoraj rozpoczęły się w Min. rolnictwa dwudniowe obrady przedstawicieli kół rolniczo-przemysłowych, poświęcone polityce gospodarczej, którą należy stosować w roku 1930/31 wobec produkcji budowlanej. Konferencja obraduje w dwóch komisjach, z których pierwsza zajmuje się sprawami, związanymi z eksportem żywca, mięsa, tłuszczów i bekonów, a druga jajczarstwem oraz przemysłem mleczarskim.

Wycieczka dziennikarska

Kraków, 21. 6. (PAT) Przybyła do Krakowa wycieczka przedstawicieli prasy mniejszościowej w Niemczech, m. in. polskiej, serbo-łużyckiej, duńskiej i holenderskiej. Z Krakowa wycieczka wyjeżdża na Podhale.

Skutki jazdy na dachu

Lwów, 21. 6. (PAT) Wczoraj powracał do Lwowa z Zimnej Wody po ciągiem wycieczkowym 16-letni Domagalski. Jechał on na dachu wagonu. Z powodu ciemności Domagalski nie zauważył mostu nad torami kolejowym i uderzył głową o wieżanie żelazne, odnosząc ciężkie obrażenia. W stanie bardzo groźnym odwieziono go do szpitala.

Obniżenie stopy dyskontowej

Berlin, 21. 6. (PAT) Bank Rzeszy obniżył wczoraj stopę dyskontową z 4½ na 4%, zaś stopę lombardową z 5½ na 5%. Stopa dyskontowa w wysokości 4% jest najniższą od r. 1914.

Jeden z najsmutniejszych pogrzebów

Tragedja uczestnika Powstania Wielkopolskiego śp. Pawła Krysztofka

Paweł Krysztofek pochodził z polskiej ziemi, ale tej która została jeszcze pod władaniem Niemiec. Gdy jego koledzy i towarzysze w roku 1918 szli do powstania wielkopolskiego — był razem z nimi. Walczył w polskim wojsku. Służbę miał na froncie: w 14 p. a. p. Po wojnie w końcu roku 1921 zdemobilizowano go. Nie mógł znaleźć pracy — pojechał za chlebem do Francji. Jak wielu Wielkopolan — nie przynosił imieniu polskiemu ujmę zagranicą, zajmował się nawet pracą społeczną: był prezesem stowarzyszenia robotników polskich w Comentry.

Po paru latach powrócił do kraju. Taki jest już polski emigrant: po paru latach musi wrócić do kraju, choćby go to miało kosztować wszystkie oszczędności.

Paweł Krysztofek wrócił w okolice Zbąszynia, bo tam osiedliła się część jego rodziny, która przeszła z terytorium Rzeszy niemieckiej. Wrócił na początek roku 1929. Starał się o posadę — napróżno. Nie chciano go zarejestrować, nie chciano mu dać zaskiku, bo... nie jest obywatelem polskim. Napróżno powoływał się, że wszak udziałem w powstaniu wielkopolskim i w wojnie z bolszewikami zasłużył chyba sobie na obywatelstwo polskie. Starostwo w Nowym Tomysłu głuche było na te argumenty. Wtedy prosił, aby go znów wysłano do Francji — ale spotkał się z odmową. Dowodził, że przecież w swoim czasie władze polskie wydały mu paszport na wyjazd zagranicę, ale i to napróżno: kazano mu, aby sobie poszedł... do Niemiec.

Poszedł. Przekradł się przez granicę. Ale Niemcy nie chcieli uznać w nim obywatela niemieckiego dla tego, że walczył w Powstaniu Wielkopolskim i odstawił go do granicy polskiej.

Jakże charakterystyczne było przejście Krysztofka przez granicę: spotkał brata swego, służącego w polskiej straży granicznej! Wyrzucony przez Niemców, wrócił do Polski. Za nielegalne przekroczenie granicy spotyka go kara: 2 dni aresztu.

Nieuznany za obywatela polskiego Paweł Krysztofek bez pracy, bez wido-

ków na jakiegokolwiek rychło załatwienie swych spraw formalno-personalnych, dochodzi do wysokiego rozdrażnienia nerwowego. Nie umie umotywować swych żądań, ale przecież czuje swoje prawa do obywatelstwa w Polsce. Zaczyna być natarciwy, nieustępliwy i... uzyskuje mandaty karne. Jest bez pracy, a każą mu płacić! Jeszcze raz, odpychany przez swoich — przechodzi granicę do Niemiec. Jeszcze raz Niemcy wracają go Polsce. Jeszcze raz dostaje karę 4-dniowego aresztu.

Zaczyna się uważać za człowieka prześladowanego. W kwietniu, gdy był w starostwie Nowy Tomyśl z żądaniem (ciągle tem samem), załatwienia swoich spraw, starostwo obdarza go jeszcze jednym mandatem karnym. Idzie do policji. Żąda zamknięcia go w areszcie, bo płacić nie może. Każą mu opuścić posterunek. Zrozpaczony człowiek nie usłuchał rozkazu. Skuwają go w kajdany.

Gdy Paweł Krysztofek opuścił areszt policyjny, skarżył się, że postradał dwa zęby...

W maju dostał posadę w „Kongresówce” przy pomiarach geodezyjnych koło Tarczyna. Pracował ku zadowoleniu przełożonych. Ale zauważono, że człowiek ten opanowany jest przez nieustanny lęk. Ciągle mu się zdawało, że zabierze go policja, że go zamordują...

Niewątpliwie była to manja prześladowcza człowieka, którego siły psychologiczne załamały się po półtorarocznej męczarni.

W sobotę, 14 b. m., Paweł Krysztofek przejeżdżał przez Warszawę. Takśówką pojechał na most Poniatowski. Zapłacił szofera, przeszedł barierę, utopił się...

Pogrzeb odbył się z kaplicy szpitalnej przy Chałubińskiego na Bródno. Był to jeden — pisze „Gaz. Warszawska” — z najsmutniejszych pogrzebów w ostatnim czasie w Warszawie: powstaniec wielkopolski, żołnierz wojny polskiej, zdala od rodziny, od krewnych, znajomych, chowany w Warszawie, jako samobójca po strasznej, półtorarocznej męczarni, jaką przeszedł na polskiej ziemi.

cji. Źródła całej wywrotowej akcji U. O. W. tkwią w Niemczech. Kola urzędowe niemieckie, tudzież szerokie kola nacjonalistyczne Niemiec, zgrupowane w odwetowych organizacjach Stahlhelmu, Jugendvereine i t. p. zasilają tę akcję, dostarczając pieniędzy i środków bojowych. O bliskim kontakcie U. O. W. z Reichswehrą świadczy szereg artykułów, które pojawiły się w pacyfistycznej prasie niemieckiej.

Już w lipcu 1920 r. na rozkaz Ukraińskiej Strzeleckiej Rady Wasyl Kuczabski, Jarosław Czyż i Michał Matek tworzą bojową organizację zakonspirowaną, zwróconą przeciw Polsce i Polakom, pod nazwą Wola, a prócz wymienionych na czele organizacji stanęli: Ostap Kokterski, Dymitr Palijew, Bogdan Hnatjewicz, Stefan Fedak, Franciszek Szyk i Mikołaj Sekred.

Pierwszy znak życia dała o sobie „Wola” 5 września 1921 r. Stefan Fedak strzelił do opuszczającego ratusz, ówczesnego Naczelnika Państwa, Józefa Piłsudskiego, raniąc, towarzyszącego naczelnikowi, wojewodę Grabowskiego.

W drugiej połowie 1922 r. organizacja przyjmuje nazwę U. O. W. i na rozkaz dr. Eugenjusza Petruszewicza przystępuje do akcji zakrojonej na szeroką skalę. Okres tej działalności zaznacza się licznymi aktami sabotażu. Palono sterty, folwarki, zboże na pniu, urządzano zamachy na policjantów, przeciwników politycznych, zapowiedziano stosowanie bezwzględnej terroru względem tych osób narodowości ruskiej, któreby wzięły bierny. czy czynny udział w rozpisywaniu w tym czasie wyborach do Sejmu i Senatu. Terror band i bojówek uwiackich doprowadził w tym czasie rzeczywistość do zastraszenia szerokich rzesz ludności ruskiej, która poczęła wstrzymać się od udziału w wyborach. Niedoczni i często niewyśledzeni sprawcy strzelali do wójtów i sekretarzy gminnych, stale z za płota pod osłoną nocy. Palili obejścia lojalnych włóścian ruskich. Prasa z tego czasu przepełniona jest alarmującymi wiadomościami, nadchodzącymi z różnych stron kraju.

Pada wreszcie w dniu 15 października 1922 r. morderczy strzał, od którego ginie prof. Sydor Twerdochlib. Strzał ten odstąpił spisek. Wtedy to w dochodzeniach policyjnych pada po raz pierwszy kabalistyczne słowo: uowo. Dowiedziano się wówczas o istnieniu Naczkolegium w osobach: referenta wojsk. Eugenjusza Konowalca, jego zast. Piotra Bakonicza, ref. polit. Włodzimierza Celewicza (mąż zaufania Petruszewicza, przyp. red.), ref. organ. Józefa Nawrockiego i łączników z okręgami U. O. W. Stefana Terleckiego i Dymitra Hreczanowskiego. Na czele poszczególnych komend stanęli: Dr. Kizyk Włodzimierz, Petryk Piotr, Zubrycki Włodzimierz, Gera Stefan, Sandonicz Aleks., Dorosz Antoni i t. d.

Po wykryciu i ujawnieniu tych szczegółów organizacji przystąpiły centralne władze spisku do reorganizacji.

W czasie tym rozgromiono U. O. W. na terenie Małopolski Wschodniej. Liczne aresztowania i wzmoczona czujność władz położyły kres tej zbrodniczej działalności na czas jakiś. Pojawiają się od czasu do czasu zamachy, w których niesłychanym i nienotowanym w dziejach był mord, popełniony w r. 1923 na stud. polit. lwowskiej, śp. Szporku w dolinie Zelenicy, koło kolicy pod Doboszanką. Dla zdobycia niewielkiej gotówki, obuwia i plecaka uśmiecieli przekradający się do Czechosłowacji bojownicy U. O. W. w Gorganach bezbronny turystę.

Nadchodzi r. 1924, a z nim pewne tarcia w konspiracji. W tym czasie odrywa się t. zw. grupa młodszych z okręgu kołomyjskiego i zwraca się w stronę Sowietkiej Rosji. Rok ten zaznacza się wzmoczoną działalnością U. O. W. W dniu 9 lutego 1924 zlikwidowano akcję szpiegowską Olgi Bessarabowej, która aresztowana, popelniała samobójstwo w więzieniu. Rok ten przynosi szereg napadów na ambulanse pocztowe, a to: pod Dunajowem, Bohoradczanami i dwukrotnie pod Kałuszem. W tym samym roku ginie od morderczej kuli członka U. O. W. dyrektor seminarjum ruskiego ś. p. Sofran Matwijas.

Kontynuując akcję bojową w roku 1925, urzęda U. O. W. napad i obrabowanie ambulansu pocztowego w dniu 27 marca we Lwowie, a następnie włamanie do Kasy Wydziału Powiatowego w Dolinie w dniu 18 lipca

Dr. med. Konstanty Glazór

ordynuje

nr 12438

w Marjenbadzie

jak w roku ubiegłym „Hotel Imperial”

1925, połączone z zamordowaniem ś. p. post. P. P. Gromadki. Pamiętny wszystkim zamach morderczy na ś. p. kuratora Sobińskiego, wykonany przez bojowców Atamańczuka i Werbieckiego w dniu 29 października 1926 we Lwowie, wstrząsnął do głębi opinią całego kraju, jako najjaskrawszy z dotychczasowych aktów zbrodniczych U. O. W.

Na koniec roku 1925 przypada rozłam w organizacji, wylamującej się coraz to wyraźniej z pod wpływów dyktatora Petruszewicza. Tarcia trwają do maja 1926. Dnia 14 marca 1926 r. Petruszewicz pozyskał dla swych zamiarów Józefa Dumina i utworzył „Zachodnio-Ukraińską Narodno-rewolucyjną Organizację (Z. U. N. R. O.) Organizacja rozpoczęła dość żywą akcję głównie na Pokuciu (sprawa Bazańskiego i tow.)

Na rok 1927 przypada zamach na t. zw. zdrającę Michała Huka, dokonany przez Platona Pototimka w dniu 17 listopada.

W rok później, 3 lipca 1928 r. bojowcy U. O. W. Włodzimierz Ordyniec i towarzysze dokonują napadu na filię pocztową nr. 13 we Lwowie, a w marcu 1929 Roman Mycyk i Jarosław Lubowicz dokonują napadu na listonosza pieniężnego Kdoganowskiego, przyczem od kuli Lubowicza (zastrzelonego w pościgu) ginie konduktor M. K. E. ś. p. Leonard Gaklik.

Dnia 7 września 1929 r. zamach na Targi Wschodnie we Lwowie.

Po mordzie na ś. p. Twerdochlibie przewodcy chronią się zagranicę. Początkowo bawią w Wiedniu, poczem cała centrala przesiedla się do Berlina. W kraju pozostała komenda krajowa, na czele której stał początkowo Paweł Merkun, potem Leon Matyk, wreszcie Julian Hołowiński, a po jego ustąpieniu z U. O. W. Roman Suszko.

Jak wojewoda Krahelski kolonizuje Polesie?

Na zlecenie p. wojewody poleskiego Krahelskiego p. starosta Grodyński w imieniu sejmiku sarneńskiego, zresztą bez zgody sejmiku, nabył z majątku Hałuzin I 150 hektarów lasu wraz z ziemią. Teren nabyty zamierzał przekształcić na użytki rolne i założyć tam kolonję.

Przedewszystkiem tedy wycięto las. Drzewo pod presją po wygórowanej zresztą cenie nabyły gminy.

Wtedy dopiero okazało się, że na mocy punktu a art. 19-ego Rozporządzenia Prezydenta o zagospodarowaniu lasów, teren, nabyty przez p. starostę Grodyńskiego dla sejmiku, jest uznany za las podlegający ochronie, nie może być przeto zamieniony na użytki rolne czy też kolonję. W dodatku wyszło przytem na jaw, że las został wycięty bez pozwolenia właściwych władz.

Tak, czy inaczej, na miejscu lasu została nieużyteczna przestrzeń, po której wiatr unosi tumany piasku.

Na tle kolonizacji zachodzi również dość dziwna sprawa w okolicy Brześcia n. B. Ma tam, w miejscowości Dubica powstać kolonja urzędnicza na obszarze 19 hektarów piaszczy- stych nieużytków po wyciętym lesie.

Na podstawie decyzji ministerstwa rolnictwa z dn. 31 maja 1925 r. obszar ten został przekazany poleskiemu Okręgowemu Urzędowi Ziemijskiemu jeszcze z dn. 25 czerwca 1925 roku. Powiatowy Urząd Ziemijski w Brześciu sporządził listę kandydatów na działki w przekazanym na kolonję obszarze, i lista ta przez wyłożenie na czas przepisany we właściwym urzędzie na widok publiczny została uprawomocniona. W sierpniu 1929 r. listę przesłano do Okręgow. Urzędu Ziemijskiego przy województwie poleskiem.

I tu sprawa — i tak dość opieszale postępująca — utknęła do reszty. — Tymczasem niejedni z urzędników w Brześciu, gdzie panuje brak mieszkań, mogliby już rozpocząć budowanie siedziby na parceli o którą oddawna się stara.

Opowiadają w Brześciu, że opóźnienie w zatwierdzeniu listy spowodowane jest wpływem p. wojewody Krahelskiego, który rzekomo „nie życzy sobie” pewnych osób z Urzędu Wojewódzkiego mieć w Dubicy,

Nowy senat gdański

Rządy objęła ponownie koalicja centrowo - lewicowa

Jak wiadomo, pod koniec marca r. b. wybuchło w senacie w. m. Gdańska przesilenie, wywołane niezgodą między głównymi partjami koalicji rządowej: centrum i socjalistami. Podjęte zostały próby celem zastąpienia dotychczasowej koalicji lewicowej — koalicją centrowo-prawicową. Próby te jednak spotkały się z niepowodzeniem.

Ostatecznie przesilenie zakończyło się wskrzeszeniem koalicji lewicowej, w której skład wchodzi obecnie socjaliści, centrum i grupa urzędnicza. Ostatnio do koalicji tej dołączyła się jeszcze grupka lokatorów i wierzyteli, reprezentowana w Volkstagu przez 2 posłów.

W dniu 17 b. m. odbyło się posiedzenie Volkstagu, na którym dokonano wyboru nowych 14 senatorów parlamentarnych. Jak było do przewidzenia, koalicja lewicowa przeprowadziła znaczną ilość głosów wszystkich swych kandydatów. Postawie z ugrupowań prawicowych nie wzięli wogóle udziału w głosowaniu; tylko w niektórych głosowaniach uczestniczyli niektórzy posłowie liberalni.

Najpierw dokonano wyborów wiceprezyna senatu, którym został ponownie przywódca socjalistów Gehl. Otrzymał on 71 głosów na ogólną liczbę 73, dwie kartki oddano białe. Za

kandydaturą Gehla głosowali również trzej posłowie polscy.

Poza tem wybrano senatorami 7 socjalistów, 4 centrowców i 2 przedstawicieli grupy urzędniczej. Z socjalistów wybrani zostali: Behrend (64 głosy na ogólną liczbę 67), dr. Grünspan (64 gł. na 67), Klingenberg (63 gł. na 66), Moritz (61 gł. na 64), pani Müller (62 gł. na 67), Plettner (61 gł. na 65) i Ramminger (63 gł. na 67). Z pośród centrowców wybrano: ks. prałata Sawatki'ego (60 gł. na 66), Kurowskiego (64 gł. na 66) Formella (65 gł. na 67) i prof. Rembolda (63 gł. na 65). Wreszcie z grupy urzędniczej wybrani zostali: Jahr (63 gł. na 67) i Penner (63 gł. na 65).

Prasa podkreśla, że na nowych senatorów padło naogół znacznie więcej głosów niż niedawno na kandydatów koalicji prawicowej, która tak szybko uległa rozbięciu. Przy głosowaniu na tych kandydatów liczba głosów wahała się w granicy od 46 — 59, obecna zaś koalicja opiera się na większości, przekraczającej 60 głosów.

Ze jednak fakt istnienia koalicji lewicowej ma niewielki wpływ na kierunek polityki w. m. Gdańska, tego dowodzi chociażby niedawny niesłychany atak prezydenta senatu, p. Sahna na Gdynię, wyrażony w znanym memorandumie do Ligi Narodów.

Ukraińska Organizacja Wojskowa

Od dnia 26 maja b. r. toczy się, dobiegając dwudziestki posiedzeń, rozprawa sądowa we Lwowie o zamachy na Targi Wschodnie z 7 września 1929. Śledztwo i akt oskarżenia ujawniły, że sprawcy działali z polecenia Ukr. Org. Wojsk., działającej tak nie po raz pierwszy.

Ogólne wiadomości o U. O. W. podał „Lw. Kurj. Por.” tuż przed rozprawą, potwierdził je akt oskarżenia, oraz dotychczasowy przebieg rozprawy, w którym m. in. obrońca oskarzo-

nych adw. Hankiewicz powołał się dnia 27 maja b. r. na te ujawnienia.

Po walkach o Lwów i o Małopolskę wschodnią lat 1918 i 1919 i po rozgromieniu armji ukraińskiej sztab wybitnych działaczy wojskowych i politycznych wyjechał poza granice Polski, do Niemiec, Austrii i Czechosłowacji. Zetknąwszy się ze sferami niemieckimi, którym zależało na osłabieniu Polski, mając punkt oparcia moralnego i materialnego, poimysłano o solidnym organizowaniu antypolskiej ak-

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Noc świętojańska nad Wartą

Tradycyjna uroczystość wianków odbędzie się w tym roku 23 czerwca.

Tegoroczne wianki odbędą się wedle starodawnej tradycji w noc świętojańską dnia 23 b. m. przy współudziale wojska i miejscowych organizacji na drodze Szelągowskiej w ogrodzie Bractwa Kurkowego. Komitet uroczystości przygotował w tym roku szeroki i urozmaicony program. Podczas całej imprezy koncertować będą orkiestry wojskowe i orkiestra mandolinistów. Na udekorowanych sztukach projektowany jest koncert Koła Śpiewackiego Polskiego i Chóru im. Chopina pod batutą prof. Wiechowicza, jak również balet i tańce narodowe oraz żywe obrazy wykonane przez Sokolstwo i Młode Polki. Na Warcie popisywać się będą towarzystwa pływackie i „wilki morskie”. Ponadto odbędzie się piękna defilada tożdy dekorowanych, połączona z konkursem premjowaniem, oraz tradycyjne rzucanie wianków. Na prawym brzegu Warty przewidziane są pokazy harcerstwa oraz palenie nowoczesnych ogni sztucznych. Koniec uroczystości przewiduje się około godz. 23 odpiewaniem pieśni „Boże, coś Polskę”.

Ogólny porządek utrzymywać bę-

dzie policja. Członkowie komitetu oznaczeni będą biało-czerwoną przepaską na lewym ramieniu; zarządzeniu członkom komitetu należy się podporządkować. Miejsca honorowe na trybunie wolno zajmować tylko osobom zaproszonym przez Miejski komitet w. f. i p. w. oraz przedstawicielom prasy. Płynących wianków na rzece nie wolno wcześniej łowić, aż dopiero poza ogrodem Bractwa Kurkowego.

Sprzedaz biletów odbywa się w firmach „Camera”, ul. Fr. Ratajczaka 3 — Kaszade, plac Nowomiejski 6 — Wlekiński, Aleje Marcinkowskiego róg Nowej — Roessler, Górna 80 — Smyczyński, ul. Kraszewskiego 11 — Dybicki, ul. Wrocławska — Handschuh, ul. Marsz. Focha 45 — Gosieniecki, ul. Wielka 9, a w dniu uroczystości od godz. 18-tej przy kasach wejścia na wianki.

Tegoroczne wianki łączą się z obchodem 400 nej rocznicy urodzin wielkiego wieszczki narodowego Jana Kochanowskiego. Komitet spodziewa się, że publiczność uczeł pamięć poety wielkim udziałem w uroczystości wianków.

Pożar w kościele

Uszkodzoną została wieża świątyni w Owińskach

Dziś rano o 8,30 wybuchł nagle pożar w Owińskach. W płomieniach stanęła śliczna barokowa wieża historycznego parafialnego kościoła, przylegającego do starego zakładu dla umysłowo chorych.

Zawiadomiona poznańska straż pożarna wyruszyła natychmiast do Owińsk. Cała akcja ratownicza spoczywała w rękach naczelnika p. Kieda. Pożar dzięki pomocy Poznania oraz przybyłej straży ochotniczej zlokalizowano i ugaszono.

Jak się dowiadujemy naprawiano dziś szczyt wieży, która pokryta jest cynkową blachą. Nagle przy pracy z niewyjaśnionych narazie przyczyn szczyt ten stanął w płomieniach. (z)

Procesja na Wildzie

Wspaniała manifestacja przy udziale tysięcznych tłumów

Tradycyjnym zwyczajem odbyła się w piątek o godz. 18 procesja w parafii wildeckiej. Ulice, któremi przechodziła, tonęły w powodzi zieleni, girland i kwiatów. Domy przybrano w dywany, sztandary i festony, a we wszystkich niemal oknach jarzyły się świece.

Uroczyste nieszpory odprawił miejscowy proboszcz ks. Fr. Torbus; kazanie wygłosił ks. prob. Koźlik z Dębca. Po nieszporach wyruszyła z kościoła procesja celebrowana przez ks. kan. Rucińskiego w asystencji licznej duchowieństwa. W procesji wzięły udział prócz licznych organizacji, stowarzyszeń, korporacji i towarzystw, tysięczne tłumy wiernych. Porządek utrzymywali członkowie komitetu towarzystw wildeckich. Przy czterech ołtarzach śpiewał chór zmartwychwstańców pod dyrekcją p. Mężydy. Przy baldachimie straż pełniła kompania 7-go pułku saperów. Dzień był bardzo pogodny i gorący — świece na ołtarzach wystawionych bardziej na słońcu, powyrzywały się, a przy trzecim ołtarzu na Górnej Wildzie nawet zapalił się obrus. Ogień prędko jednak ugaszono. (z)

KALENDARZYK

Sobota, 21 czerwca 1930.

Słońce: wschód 3.29; — zachód 20.19; — długość dnia 16 godz 50 min.

Księżyc: wschód 0.35; — zachód 14.15; — po ost kwadrze.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Sobota, godz 7 rano: Temperatura powietrza wysoka + 19 st. C., pochmurno, wiatr północny, ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 756 mm. W ubiegłej dobie temperatura najwyższa + 31 st. C., najniższa + 14 st. Cels.

Stan wody w Warcie według notowań In spekcji Dróg Wodnych w Poznaniu: Dziś — 0,34 m.

Kal. rz. k.: Alojzy Gonzaga; jutro Paulin B. Kal. słow.: Domysław; jutro Broniów.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka Sapieżyńska, pl. Sapieżyński 1. — Apteka pod Eskulapem, pl. Wolności 13. — Apteka pod Złotym Lwem, St. Rynek 75. — Apteka Chwaliszewska, Chwaliszewo 76.

Jeżyce: Apteka Mickiewicza, ulica Mickiewicza 22.

Lazarz: Apteka przy Parku Wilsona, ul. Marszałka Focha 47.

Wilda: Apteka „Fortuna”, ulica Górna Wilda 96.

W innych dzielnicach pełnią nocną służbę apteki tamtejsze.

Pogotowie Lekarskie Związku Lekarzy, ulica Pocztowa 30, dyżuruje we dnie i w nocy. — Telefon 55-55.

KRONIKA KOŚCIELNA

— Rekolekcje dla nauczycieli odbędą się od 8—12 lipca, a nie, jak mylnie podano od 2—12 lipca.

— Związek Sodalicyj Marjańskich. W wielkiej procesji kongresowej biorą udział sodalicje żeńskie i męskie w osobnej grupie i zbierają się na ul. Wieżowej o godz. 8 rano. Kierownikiem tej grupy jest p. dyr. Dehmel (Sodalicyja Kupców). Według uchwały zarządu Związku nie wolno sodalicjom przyłączać się do innych grup. — Zarząd Zw. Sodalicyj Marj.

— Do Sodalistów-Nauczycieli! Na ostatniem nadzwyczajnem zebraniu Sodalicyj Marj. Nauczycieli z dnia 3 bm. powzięto jednomyślną uchwałę, że uważa się za rzecz obowiązku i honoru każdego miejscowego nauczyciela-sodalisa, aby brał udział tak w plenarnych jak i sekcyjnych zebraniach Kongresu Eucharystycznego oraz w końcowej procesji, przyłączając się do grupy związkowej Sodalicyj Inteligencji Męskiej. Dokładny program Kongresu i bilety wyśle się każdemu członkowi sodalicji osobno.

— Sodalicyja Pań Akademiczek bierze udział w procesji farnej pod sztandarem Sodalicyj Pań Miejskich. Zbiórka dnia 22 bm. o godz. 8,30 rano na ul. Klasztornej przy Farze.

— Wielka procesja Bożego Ciała w kościele OO. Franciszkanów odbędzie się dnia 22 bm. O godz. 17 rozpoczyna się nieszpory i kazanie, a trzy kwadrans później wyruszy procesja przez ul. Ludgardy i Nową na Stary Rynek. Uprasza się stowarzyszenia religijne zbierać się ze sztandarami na ul. Nowej już o godz. 17.

— Narodowa Organizacja Kobiet bierze udział w procesji farnej dnia 22 bm. Zbiórka pod sztandarem o godz. 8,30 na ul. Klasztornej przy probostwie.

— Baczność Bracia Kurkowi! Poznań podejmować będzie od dnia 26 do 29 bm. I. Kongres Eucharystyczny. Na to pierwsze od zmartwychwstania Polski narodowe wyznaczenie wiary stawia się liczne Bractwa Kurkowe z całej Polski, aby je uczyć w myśl tradycji kilkunastowiecznej, przejętej po naszych przodkach. Wzywa się zatem wszystkie Bractwa Kurkowe do stawienia się w mundurach z sztandarem bez broni w dniu 29 bm. o godz. 1,15 rano na dziedzińcu „Apollo” przy Piekarach 17 i ul. Ratajczaka 15.

— Baczność bracia kurkowi! Celem gremjalnego wzięcia udziału w tegorocznej procesji Bożego Ciała przy kościele farnym naznacza się zbiórka na niedzielę, dnia 22 bm. o godz. 8,15 rano na dziedzińcu wojewódzkim w mundurach i z bronią.

— Stow. Młodzieży Obywatelskiej — Śródmieście. Zbiórka do procesji farnej dnia 22 bm. o godz. 8,30 przed gmachem województwa przy ul. Gołębiej. Nadzwyczajne walne zebranie wydziału naukowego

go odbędzie się dnia 23 bm. o godz. 20 w ognisku.

— Związek Hallerczyków — Placówka Poznań. Wzywamy członków do gremjalnego udziału w procesji farnej Bożego Ciała dnia 22 bm. Zbiórka o godz. 8,15 rano przed lokalem zebrań św. Marcin 65.

— Powstańcy i Wojacy Okręgu I. Komisja finansowa I. Kongresu Eucharystycznego w Polsce zwraca się do Powstańców i Wojaków Okręgu I z prośbą, by zechcieli wziąć udział w Kongresie i to przy obsadzeniu kas, wprowadzeniu gości i utrzymaniu porządku przy miejscach siedzących na Stadionie. Wzywa się preto wszystkich Powstańców i Wojaków do uczynienia zadość powyższemu życzeniu. Po instrukcje zgłoszą się wszyscy druhowie najpóźniej do dnia 25 bm. w sekretariacie Komisji Finansowej, Dom Rzemieślniczy przy ul. Fr. Ratajczaka, wejście z Wałów Zygmunta Starego (tel. 51-79). Komisja Finansowa potrzebuje na powyższy cel 150 Powstańców i Wojaków umundurowanych. — Komendant.

— Zarząd I. Okręgu Związku Towarzystw Uczestników Powstania Wielkopolskiego komunikuje, że zbiórka całego okręgu celem gremjalnego udziału w procesji Bożego Ciała z kościoła farnego odbędzie się dnia 22 bm. o godz. 8 rano przy Zamku.

— Tow. Powstańców i Wojaków Śródmieście bierze gremjalny udział w procesji Bożego Ciała, wychodzącej dnia 22 bm. z kościoła pofranciszkańskiego. Uprasza się bratnie towarzystwa ze Starego Miasta, Wildy i Dębca o wzięcie udziału w powyższej procesji. Zbiórka w niedzielę o godz. 16,30 przed Nowym Ratuszem. — Mundury, czapki i odznaki przywdziać.

OSOBISTE

— Z Uniwersytetu Poznańskiego. — Dyplom magistra filozofii uzyskali: p. Wanda Jagodzińska z Nakła w zakresie chemii, p. Stefan Kieniewicz z Dereszewicz pow. mozyrskiego w zakresie historii, p. Gertruda Lenz z Torunia w zakresie filologii francuskiej i p. Ewa Klara Hege z Charlottenburga w Niemczech z zakresu filologii niemieckiej.

— W Państwowej Szkole Przemysłowo-Zeńskiej zdali egzamin końcowy następujące kandydatki z wyższego kursu handlowego: Ciesielska Leokadja, Dłubkówna Helena, Gałęzewska Witolda, Gąsiorowska Irena, Grabianowska Joanna, Graftówna Marja, Górka Irena, Kizierowska Felicja, Klemczakówna Janina, Kwaśniewska Marja, Mosińska Helena, Nagańska Wanda, Orłowska Eugenja, Romińska Zofja, Zdzienicka Janina, Ziętkówna Stefania.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— Młodzież Wszechpolska. Dnia 23 bm. o godz. 20 odbędzie się zebranie ogólne w lokalu własnym przy ul. św. Marcina 65 w podwórzu prawa strona i pr. P. red. Herniczek wygłosi referat na temat: „Społeczne znaczenie prasy”. Obecność członków obowiązkowa; goście mile widziani.

— Związek Emerytów Państw. oraz Wdów i Sierot. Nadzwyczajne walne zebranie odbędzie się dnia 20 bm. o godz. 18 w lokalu p. Jarockiego przy ul. Masztalarskiej.

— Polski Zw. Krawców Konfekcyjnych. Zebranie plenarne odbędzie się dn. 21 bm. o godz. 20 u p. Tomczyka przy ul. Wronieckiej 13. Ważne sprawy oraz referat p. M. Jaskólskiego na temat: „Sytuacja zarobkowa”.

— Związek Inwalidów Cywilnych R. P. Roczny walny zjazd delegatów odbędzie się dnia 22 bm. o godz. 10 w lokalu p. Kasperka przy ul. Kraszewskiego 16.

— Zw. Inwalidów Wojennych R. P. — Koło Poznań. Plenarne zebranie odbędzie się dnia 26 bm. o godz. 18 w sali Królowej Jadwigi przy Alejach Marcinkowskich 1. Wstęp tylko za okazaniem legitymacji.

— Narodowa Organizacja Kobiet — prawy brzeg Warty. Zebranie plenarne odbędzie się dnia 24 bm. o godz. 20 w małej salce Domu Katolickiego na Śródcie. — Referat wygłosi p. Majerska. Omówi się również sprawę Kongresu Eucharystycznego. Z powodu wakacyj letnich zebrania w lipcu i sierpniu nie odbędą się.

— Tow. Przemysłowe „Jedność” pod wezw. św. Antoniego. Nadzwyczajne walne zebranie odbędzie się dnia 24 bm. o godz. 20 w lokalu p. Ograbowicza przy ul. Ślusarskiej 6. Na porządku obrad wybór skarbnika i komisji zabawowej.

WIECZORY, KONCERTY

— Na zakończenie roku szkolnego odbędzie się dnia 22 bm. o godz. 19,30 w 26 szkole powszechnej na dziedzińcu wieczornica, na którą zaprasza się rodziców i sympatyków działwy szkolnej.

ŻYCIE SOKOLE

— Baczność Sokoli! Zbiórka wszystkich druhow i druhen umundurowanych, także polowe, dnia 22 bm. o godz. 8 na boisku „Sokola”, celem wzięcia udziału w procesji farnej. Wszystkie gniazda przybędą z sztandarami.

Zdrowe płuca i krtań zachowuje ten, kto używa tutek (gilz) ALTESSE lub MOKKA pełnowatki. Tw 1537

KOMUNIKATY RÓŻNE

— Prywatne Żeńskie Humanistyczne Gimnazjum im. Królowej Jadwigi w Poznaniu z pełnymi prawami gimnazjów państwowych oraz 4-klasowa Szkoła Przygotowawcza przy placu Świętokrzyskim 4 II p. (przełożona Lucyna Sokolnicka) donosi, że egzaminy wstępne odbędą się w następującym porządku: do kl. 1 i 4 gim. dnia 23, 24 i 25 bm. o godz. 9 rano. — do kl. 2 gimn. i wszystkich innych klas gimnazjalnych dnia 26 i 27 bm. o godz. 15 — do kl. 2, 3 i 4 przygotowawczej (drugi, trzeci i czwarty rok szkolny) dnia 26 bm. o godz. 15.

— Doroczna zbiórka uliczna na cele W. F. i P. W. odbędzie się w niedzielę, dn. 22 bm.

— Wielkopolski Związek Myśliwych. W dniach 29, 30 bm. i 1 lipca br. odbędzie się na strzelnicy Bractwa Kurkowego w Szelągu pod Poznaniem doroczne konkursowe strzelanie myśliwskie. Udział mogą wziąć tylko ci członkowie, którzy mogą się wykazać roczną przynależnością do związku oraz zaproszeni goście pokrewnych towarzystw. Członkowie związku, którzy biorą udział w strzelaniu dla leśników państwowych i prywatnych nie mogą wziąć udziału w strzelaniu ogólnem i odwrotnie. Bliższych informacji udziela sekretariat Związku w Poznaniu, ul. Fr. Ratajczaka 17, telefon 5997. Członkowie chcących brać udział w konkursowym strzelaniu, uprasza się o zgłoszenie adresów do sekretariatu.

— Wielką zabawę latową urządza dn. 29 bm. Stow. Urzędników Komunalnych (Magistratu) w ogrodzie „Jedność” na Przepadku. Program bardzo urozmaicony. Wstęp dowolny. Czysty zysk przeznaczony na gwiazdkę dla wdów i sierot po zmarłych członkach stowarzyszenia.

KRONIKA MIEJSCOWA

— Premjowa Pożyczka Budowlana. W dniu 17 bm. odbyło się w gmachu P. K. O. posiedzenie Syndykatu Gwarancyjnego Premjowej Pożyczki Budowlanej, na którym zatwierdzono sposób reparycji zgłoszonych zapisów. Wobec znacznego przesubskrybowania pożyczki, postanowiono przedewszystkiem uwzględnić drobne zapisy, przyznając wszystkim subskrybentom zgłoszenie do 5 sztuk włącznie od osoby. O ile w poszczególnych instytucjach po dokonaniu przydziałów pozostanie nadwyżka obligacyj, to przydzielone one będą subskrybentom drogą dalszej reparycji.

— Świeckie koła śpiewackie, które od szeregu lat nie brały czynnego udziału w procesji Bożego Ciała wokół Starego Rynku, wracają powoli do dawnego zwyczaju. Z inicjatywą w tym względzie wystąpi Koło Śpiewackie „Arion” w Poznaniu. Chór ten po dłuższej przerwie i reorganizacji, wystąpi po raz pierwszy w zespole około 60 śpiewaków w czasie procesji farnej. Pierwsze trzy ewangelje na chór męski w wykonaniu „Ariona”, należą do utworów średniowiecznych, natomiast podczas czwartej ewangelji śpiewają zespolone chóry — Koło Śpiewackie „Arion” i Chór Kolegaty Farnej na chór mieszany „O sacrum” — Klichowskiego. Podczas mszy zostanie odpiewana msza D-dur Griesbachera i 8-głosowe Ofertorium „Jesu dulcis memoria” Riga. Batuta spoczywa w ręku autora „O sacrum” p. Aleksandra Klichowskiego, długoletniego i wytrawnego dyrygenta.

KRONIKA WYPADKÓW

— Usiłowane samobójstwo i zabójstwo. W restauracji „Atlantyc” przy Starym Rynku doszło do zajścia między artystą Franciszkiem Kaczorowskim bez stałego mieszkania a artystką Aniną. Kaczorowski zażył w celu samobójczym lyzolu i targnął się z brzytwą na Aninę. Zajście zlikwidowano. (k.)

— Pobity w restauracji. P. Franciszek Urbaniak, zam. św. Wojciech 27, został pobity w pewnej restauracji przy ul. Ogrodowej 1. Baraniak po opatrzeniu okaleczeń na głowie w lecznicy miejskiej, udał się do domu (z.)

— Najechana przez samochód. Dnia 19 bm. o godz. 18,15 na ul. Półwiejskiej najechał samochód P. Z. 41268, kierowany przez Wacława Turkiewicza na 5-letnią Cichocką Marję, zam. przy ul. Półwiejskiej 18. Cichocka odniosła okaleczenia na głowie, rękach i nogach, wobec czego odstawiła ją do lecznicy miejskiej, skąd po opatrunku zabrali ją rodzice do domu. (z.)

— Wypadkowi przy pracy uległ wczoraj robotnik Jan Skwierzyński (Chwaliszewo 28-29), zatrudniony przy pracach kanalizacyjnych na szosie swarzędzkiej. Przy wkładaniu rur jedna z nich osunęła się, kalcząc Skwierzyńskiego dotkliwie w nogę. Poranionego przewieziono pogotowie ratunkowe do lecznicy miejskiej. (k.)

KRONIKA POLICYJNA

— Kto wskaże miejsce pobytu? Wojciech Maślanka, ur. 31. 3. 1872, robotnik, oddał się z domu swej córki Rozalii Koscielskiej przy G. Wildzie 81 i dotychczas

nie powrócił. Przypuszcza się, że uległ nieszczęśliwemu wypadkowi, ponieważ miał objawy choroby umysłowej. Rysopis: wzrost 162 cm, włosy ciemno blond z tylum lyszina, oczy niebieskie, wąs duży, twarz pociągła, cera zdrowa, ubrany w wojskową szaro-zieloną kurtkę, spodnie szare, trzewiki czarne sznurowane, kapelusze szary miękki. (z.)

— **Autobusy kradną.** Z Rawicza donoszą, że mieszkającemu tam przy placu Wolności p. Antoniemu Mądrymu skradziono autobus marki „Dodge Brothers” nr rej. P. Z. 43 607. Policja jest na tropie sprawcy, który ułotnił się z autobusem do Poznania. (z.)

— **Aresztowania.** Ujęto Piotra Trzciskiego z Łodzi za kradzież 120 złotych na szkodę Bucholca z Łodzi. — Ujęto też poszukiwanego za różne przestępstwa ptaszka trojga nazwisk Zygmunta Sarnowskiego vel Adiera Mojżesza, vel Kokocińskiego Jana. — Przytrzymano podejrzaną o uprawianie tajnego nierządu Kumarównę Michałinę bez mieszkania. — Ujęto za oszustwo na szkodę Józefa Dawida z Bałdowic w pow. kępińskim Edwarda Plocińskiego z Śmigla i Szczepana Gołaskiego z Poznania, ul. Poznańska 44. — Za uraz cielesny przytrzymano Feliksa i Leona Sawikowskich, zam. przy ul. Żydowskiej 9 i Edmunda Wundersena, zam. przy Zaulku św. Wojciecha 3. (z.)

— **Kradzieże i włamania.** P. Joannie Borkowskiej przy ul. św. Marcina 62, skradziono z zamkniętej szafy mieszkanca bransoletkę srebrną i parę kolczyków pozłacanych. — P. Piotrowi Michalakowi z Zelazna w powiecie kościańskim skradziono dnia 20 bm. o godz. 14 w Państw. Urzędzie Pośrednictwa Pracy rower męski marki „Weltrad” nr. 1327 wartości 180 zł. — P. Adolfowi Krajnowi z Pobiedzisk skradziono z autobusu, stojącego przy ul. Dominikańskiej, 13 kg włosów i 3 solone skórki, ogólnej wartości 95 zł. — Podczas przeprowadzki z ulicy Grodzkiej 20 na Rynek Łazarski 10 skradziono p. Władysławowi Ciesielskiemu z otwartego nocnego stoika obrączkę szubną 14 karat, zegarek srebrny w bransoletce skórkowej, 2 brzytwy, portfel skórzany, 2 pary męskich półbutów i termometr do mierzenia temperatury, ogólnej wartości 200 zł. — Włamano się do altany w ogródkach p. Wacławy Dłuskiej nad torem kolejowym przy ul. Jasnej i skradziono aparat fotograficzny, 2 suknie, kurtkę wojskową, parę spodni wojskowych, 3 narzutki na krzesła i trzy poduszeczki, ogólnej wartości 600 złotych. — Włamano się do kiosku p. Jarosławy Boguckiej przy Al. Wielkopolskiej i skradziono 40 tabletek czekolady, cukier, 10 paczek katarzynek, większą ilość cukierków, koc beżowy, parasol, obrus biały, 5 noży i 12 łyżeczek, ogólnej wartości 342 zł. — Włamano się do mieszkania p. Joanny Mencilskiej przy ul. Patr. Jackowskiego 37 i skradziono marynarkę granatową i zegarek, ogólnej wartości 100 zł. — Firmie „Tri” przy ul. Grottera 14 skradziono z biura maszyny do liczenia, aparat do odkurzania „Elektrolux” i inne rzeczy. — P. Antoniemu Grupie z Januszewicz w pow. grodzkim, skradziono z korytarza P. K. U. przy ul. Bukowskiej rower marki „Curseur” nr. fabr. 740 582 wartości 300 zł. — P. Stanisławowi Jankowskiej przy ul. Zwierzynieckiej nr. 22 skradziono z mieszkania bieliznę pościelową oraz trzy pierścienki, ogólnej wartości 200 zł. — W sprawie wspomnianych kradzieży policja prowadzi dochodzenia. (z.)

KRONIKA SĄDOWA

— **O podpaleniu.** Wielkie zainteresowanie budził w Inowrocławiu proces przeciwko rolnikowi z Żernik p. Stanisławowi Dybałemu, oskarżonemu o podpalenie ubezpieczonych budynków. Przed trzema laty sprawa ta wobec braku dowodów winy oskarżonego i jego syna została umorzona. Obecnie wznowiono ją na mocy zeznań robotników rolnych, którzy zostali przez p. Dybałę zwolnieni z pracy. Bronił oskarżonego mec. Mielcarek, zwracając uwagę na różnorodność zeznań owych robotników z przed 3 lat i obecnie. P. Dybałę i jego syna sąd uniewinnił. (em.)

Z OSTATNIEJ CHWILI

— **Pożar zagajnika w Luboniu.** Przed kilku dniami wybuchł pożar w zagajniku Lubońskiej Fabryki Drodzdy. Ogień spowodowali przechodnie, spacerujący po zagajniku. Straty powstałe skutkiem lekkomyślności spacerowiczów, wynoszą przeszło tysiąc złotych. (k.)

— **Wypadek z motocyklem.** Wczoraj po południu pewien motocyklista najechał przy Muzeum Wielkopolskim 15-letnie pp. Zofję Kędzierzanę i Martę Kubczankę. Obydwie odniosły znaczne okaleczenia. Motocyklista odwiózł swe ofiary do ich mieszkań. (k.)

— **Pożar powstał w majątność p. Paruszewskiego w Dziadkowie** w powiecie gnieźnieńskim. Spaliła się szopa, chlew dla trzody ludzi dominjalnych. W toku dochodzeń okazało się, że ogień powstał od iskier, ułatwiających się z pieca podczas wypiekania chleba. (k.)

— **Postrzelony przez polowego.** W Klepicyz w powiecie czarnkowskim, polowy Szczepan Grupa postrzelił Ryszarda Łogę z Klepicyza. Ciężko poranionego jedną kulą w brzuch, a drugą w piersi przewieziono do szpitala w Czarnkowie. W celu wyświetlenia bliższych szczegółów zajęcia zajęła się sprawa policja. (k.)

— **Włóczęga z Lidy do Grudziądza.** W Grudziądzu przytrzymano dwóch waje-

Przestrzegamy

naszych Interesentów przed wysłaniem pieniędzy dla nas w listach gdyż — jak z otrzymywanych reklamacyj wynika — listy takie wcale nas nie dochodzą lub też otrzymujemy je bez gotówki. Poczta nie odpowiada za pieniądze, wysyłane w listach, a nawet zabrania takiego sposobu przesyłania gotówki.

Wszelką należność dla nas należy przekazywać tylko na konto nasze w Pocztywnej Kasie Oszczędności (P. K. O.) w Poznaniu nr. 200 149 (blankiet nadawczy kupić można na każde poczcie za 5 groszy, porto nie opłaca się) lub przekazem pocztowym, którego opłata wynosi do 10 zł 20 groszy do 25 zł 35 groszy.

Administracja.

sających się chłopców Jana Milewskiego i Jana Zmitrewicza z Lidy pod Wilnem. Obaj uciekli z domu rodzicielskiego z obawą przed groźbą im karą z powodu nieuzyskanej promocji. Chłopców odtransportowano do pieleszy rodzinnych. (x.)

— **Obłowili się.** Do składnicy skór firmy Balcerowicz w Grudziądzu wiałali się w nocy złodzieje i skradli wielką ilość droższego gatunku skór wartości 6 000 zł. Sprawcy zbiegli z łupem w nieznanym kierunku. Kradzież zauważono rano, gdy pracownicy firmy przybyli do składu. (x.)

— **Zabójstwo.** W Kielknie pod Wąbrzeźnem niejaki Chlebowski położył trupem wystrzałem z rewolweru po sprzeczce swego przeciwnika Wietrzyńskiego. O wypadku powiadomiono władzę sądową. (x.)

— **Ofiara kąpieli.** Uczeń gimnazjalny Zbigniew Porel z Bydgoszczy, kąpiąc się w jeziorze w Żołędowie, utonął w oczach swych kolegów. Zwłok nieszczęśliwego chłopca dotąd nie odnaleziono. (x.)

— **Ofiary kąpieli.** W Wiśle utonął w czasie kąpieli 18-letni uczeń szkoły budowy maszyn w Grudziądzu Stanisław Kulański. Dotychczas nie zdołano wyłowić zwłok młodzieńca. Drugą ofiarą zdrażliwej rzeki stał się niejaki Wilhelm Findorf, który kąpał się obok fortu Mestwina. Podczas ratowania swego kolegi utonął w Wiśle kapral Weiland; zwłoki jego odnaleziono. Dnia 16 bm. wyłowiono z Wisły pod Toruniem dwóch topielców. Jeden z nich miał przewieszoną przez ramię torbę skórzaną, zawierającą dwa kamienie. W tym wypadku zachodzi przypuszczenie samobójstwo. W Drwicy utonął podczas kąpiania się urzędnik Leon Wasilewski z Lubicza, lat 43. (x.)

— **Tragiczna śmierć.** W Skórczu pod Starogardem osunęła się ściana piasnicy podczas wydobycia ziemi z głębokiego dołu, grzebiąc robotnika Chrzanowskiego. Ch. zmarł w szpitalu wskutek odniesionych kontuzji. (x.)

— **Postrzelenie przemytnika.** W nocy na 19 bm. w pobliżu granicy polsko-gdańskiej został postrzelony przemytnik, niejaki Nużaj z Jelenia w pow. gnieźnieńskim. Szedł on wraz z dwoma towarzyszami, obladowanymi workami z towarami od strony granicy gdańskiej i natknął się na patrol straży granicznej. Przemytnicy rzucili się do ucieczki. Ponieważ nie zważali na strzały, jeden z nich został zraniony. Drugi przemytnik rzucił dwa worki z towarami i uciekł, trzeci uciekł razem z towarem. W workach znaleziono 2 700 pudełek zapalek polskiego wyrobu. Postrzelony Nużaj został odstawiony do szpitala św. Wincentego w Teczewie. (dt.)

— **Konie pod drezną.** Na szlaku kościerzynskim Lipusze-Kościężyna wydarzył się bardzo niebezpieczny wypadek. — Rolnik Wojciech Kiedrowski z pobliskiej miejscowości jechał furmanką, na której znajdowała się dorosła córka i dwoje dzieci. Gdy K. chciał przejechać przez tor, furmanka została najechana przez dreznę motorową. Konie zostały przejechane, tak, że musiały być dobite. Wypadku w ludziach na szczęście nie było. Dreznę kierował szofer Szolc. Policja wszczęła śledztwo, celem ustalenia winowajcy wypadku. (dt.)

JARMARKI

— **Kórnik.** Dnia 26 bm. odbędzie się jarmark ogólny. Spęd zwierząt raziowych wzbrownionych.

Z WIELKOPOLSKI

— **Leszno.** (Z Bractwa Kurkowego.) W Zielone Świątki odbyło się tradycyjne strzelanie o godność króla i rycerzy do tarczy z kurem. W śróde ubiegła nastąpiła proklamacja króla i rycerzy. Królem został p. Aleksandrowicz, pierwszym rycerzem p. J. Ciężyński, drugim p. Koluśniewski. Ponadto zdobyło wielu braci cenne nagrody z tarczy premijowej i płyt kowej.

— (Z pobytu ministra.) Dnia 12 bm. przybył minister Prystor do naszego miasta, celem wzięcia niektórych instytucji. Po krótkim pobyciu w starostwie

Cały Poznań podaży w niedzielę, o godzinie 18 na boisko „Warty” przy ul. Rolnej (Wilda) na mecz

„Cracovia” — „Warta”

dw 5397

Największa sensacja obecnego sezonu piłkarskiego w Poznaniu.

zwiedził p. minister ambulatorjum Powiatowej Kasy Chorych i mieszcząca się tamże „Kroplę Mleka”. Poza tem odwiedził sierociniec miejski i „Tanią Kuchnię” miejską. Minister zastał wszędzie wzdorowy wprost porządek.

— (Z Czerwonego Krzyża.) Dnia 15 bm. urządził Czerwony Krzyż wspaniałą imprezę propagandową. W południe przeszedł przez miasto świetnie zorganizowany pochód, nad miastem zaś unosił się samolot sanitarny. Popołudniu odbył się pokaz walk gazowych i ratownictwa, uroczajony klermaszem.

— (Sezon kąpielowy.) W czasie ostatnich upałów napływ gości do naszych kąpielisk Krzycko-Wielkie i Grotniki był ogromny, a w pociągach trudno było nawet o miejsce. (s.)

— **Bydgoszcz.** (Przytrzymanie niebezpiecznego bandyty.) Przed trzema tygodniami zbiegł w Bydgoszcz konwojującemu go z Poznania na rozprawę sądową policjantowi, niebezpieczny bandyta Jan Winiecki. Przytrzymano go w okolicy Grudziądza. Jak się okazało, ukrywał się on przez dłuższy czas w lasach Rynkowa.

— (Cyklista najechany przez samochód.) Na ul. św. Trójcy został najechany przez samochód osobowy nr. 11 100 cyklista Albert Bucholtz z Bydgoszczy. Cyklista wyszedł bez szwanku, koła roweru natomiast przybrały znany w takich wypadkach kształt ósemki.

— (Kradzieże i włamania.) Przed kilku dniami włamano się do mieszkania p. Rudolfa Rottkego i skradziono 170 zł w gotówce. — W tramwaju skradziono p. Adamowi Badażkiemu (ul. Lubelska 33) portfel, zawierający około 250 złotych.

— (Ofiara lekkomyślności.) Na stadołnie miejskiej zabawiło się kilku chłopców zjeżdżaniem na lorkach. Zamieszkały przy ul. Gimnazjalnej 3 Leonard Janiszewski upadł pod wagonik, który przejechał mu nogę, kalecząc ją dotkliwie. Poranionego przewieziono pogotowie do lecznicy miejskiej.

— („Czułość” między narzeczonymi.) Duże zbiegowisko powstało w tych dniach wieczorem na ulicy Koliątaja. Spowodowała je pewna narzeczona, rozpoczynając bójkę ze swym oblubieńcem. Po dejrzwając go o nieślubność, urządziła plekielną scenę, podczas której odzież jej została zupełnie zniszczona. Mściwa bogdanika wybiła mu za to kamieniem kilka szymb w oknie. (k.)

Z WOJ. ŚRODKOWYCH

— **Pyzdry.** (Matura.) W Pyzdrach w istniejącym tam od r. 1918 gimnazjum koedukacyjnym ukończono w dniu 28 maja r. b. w obecności delegata Kuratorium Okr. Szkolnego Łódzkiego egzaminy dojrzałości. Następujący abiturjenci i abiturjentki uzyskali świadectwa dojrzałości: Chmielewski Józef, Czerniak Bolesław, Dąbrowski Antoni, Kaczmarkówna Leokadia, Kowalska Izabela, Piekutowski Edward, Świątek Władysław, Czaja Tadeusz, Czyż Czesław, Gustowski Władysław, Koszarek Stanisław, Kronówna Ewa, Musielak Czesław, Nowak Henryk, Roszak Józef, Stobiecki Witold, Zmudzkiński Feliks.

L. O. P. P. w Luboniu

Na salce fabryki dr. R. May w Luboniu, odbyło się zebranie organizacyjne LOPP., zagał je wójt p. Pawlicki, poczem na przewodniczącego zebrania wybrano p. dyr. Łuszczewskiego.

Referat wygłosił p. Wawrzyniak, który przedstawił konieczność popierania LOPP. i zaapelował do obecnych, by tłumnie wstępować w szeregi członków Ligi. Po wyświetleniu interesującego filmu „obrona ośrodków przemysłowych” przemówił delegat Komitetu Powiat. p. Zawadzki, który w krótkim zarysie zapoznał słuchaczy z dotychczasową działalnością Ligi oraz jej programem na najbliższą przyszłość.

Por. rez. p. Wieczorek podał do wiadomości zebranych najistotniejsze postanowienia statutu Ligi, poczem wybrano zarząd Koła z osób: prezes inż. Owsiany, sakr. p. Nowacki, skarbnik por. rez. Wieczorek, członkowie zarządu pp. Otocky i Wawrzyniak.

Z uznaniem podkreślić należy głębokie zrozumienie dla doniosłego zadania Ligi robotników fabryki Roman May. Samorzutnie bowiem powstała wśród nich myśl oddawania „końcówek groszowych” przy wyplatach tygodniowych na rzecz Ligi. (z.)

SPORT

Lekka atletyka

Do mistrz. POZŁA pań zgłosiły swe zawodniczki trzy miejscowe kluby i to „AZS” — 24, „Warta” — 14 i „Sokół” — 6. Dziś o godz. 18 na boisku „Sokoła” przedbiegi i finały 60 mtr., przedbiegi do 100 metr., bieg 800 mtr., pchnięcie kulą i skok w dal. Jutro o godz. 10 dalszy ciąg mistrzostw.

Piłka nożna

Przyjazd „Cracovii” do Poznania na mecz o mistrzostwo ligi z „Warta” wywołał wielkie zainteresowanie całego sportowego Poznania, a nawet prowincji. „Cracovia” przyjeżdża z silną wolą zwycięstwa, przykładając dużą wagę do niedzielnego spotkania; pragnie ona bowiem utrzymać swe czołowe miejsce w tabeli. Również „Warta” dołoży wszelkich starań aby przekonać opinię Polski, że słusznie dzięży tytuł mistrza Polski. Dziś jest już pewne, że mecz będzie obfity w emocjonujące momenty, utrzymując wszystkich w wielkim napięciu, a walka o wynik będzie trwała do ostatniej sekundy. Należy więc oczekiwać, że w niedzielę na boisko na długo przed godz. 18 ciągnąć będzie publiczność, by być świadkami najciekawszego spotkania w obecnym sezonie. Przed sprzedaż biletów odbywa się w firmie „Camera” i w sekretarjacie klubu od godz. 16 do 19 oraz w niedzielę od godz. 11 do 13.

Pięściarstwo

Węglerscy pięściarze bawili w Monachjum i uzyskali następujące wyniki: w w. muszej Enekes pokonał Wagnera na pkt.; w w. piórkowej Erös przegrał, poddając się w trzecim starciu Schleinkoferowi; w w. półciężkiej Csöngel przegrał na pkt. do Hubera. Ziglarski występujący po raz pierwszy w barwach „1880 München” pokonał Höchtla na pkt.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Sęca Jezusowego: Marjan Maserak 10 zł. — I. G. z prośbą o wysłuchanie 5 zł. — M. Brzozowska z podziękowaniem za otrzymane laski z prośbą o dalsze, 10 zł. — M. K. Poznań w pewnej intencji 5 zł. — Karalusowie z podziękowaniem za otrzymane laski z prośbą o dalsze, 10 zł. — M. K. z prośbą o wysłuchanie 1 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 1 614,40 zł.

Na kaplicę SS. Karmelitanek: M. K. z prośbą o wysłuchanie 1 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 398,50 zł.

TEATRY

— **Z Teatru Polskiego.** Dziś i jutro w dalszym ciągu przemila komedia fantastyczna Stefana Krzywoszewskiego p. t. „Djabel i karczmarzka”. W poniedziałek raz jeszcze najnowsza komedia Stefana Kiedrzyńskiego „Piorun z jasnego nieba”. Teatr Polski grać będzie jeszcze tylko tydzień, poczem będzie zamknięty z powodu feryj.

— **Z Teatru Nowego.** Dziś i dni następnych przezbawna komedia St. Kiedrzyńskiego p. t. „Powrót do grzechu” z gościnnym występem Al. Węgielki w jego świetnej kreacji fotografa Borackiego. W roli tej, którą grał w Warszawie 120 razy z rzędu, porywa świetny artysta swą ciekawą grą i rozśmiesza do łez rozbawioną widownię. W innych rolach pp. Czarnicka, Gruszecka, Żeromska, Bystrzyński, Chmurkowski, Kitka - Sokolowski, Rolicz i inni.

Teatr Polski

DZIŚ — „Djabel i karczmarzka”. Niedziela, 22. 6. „Djabel i karczmarzka”. Poniedziałek, 23. 6. „Piorun z jasnego nieba”. Wtorek, 24. 6. „Djabel i karczmarzka”. Środa, 25. 6. „Djabel i karczmarzka”. Czwartek, 26. 6. „Nad polskim morzem”. Piątek, 27. 6. „Przygody dobrego wojaka Szwajjka”. Sobota, 28. 6. „Kupiec wenecki”. Niedziela, 29. 6. „Nad polskim morzem”. Poniedziałek, 30. 6. „Djabel i karczmarzka”. Początek o godzinie 8 wieczorem. Bilety wcześniej do nabycia w kasie Teatru Polskiego, ul. 27 Grudnia.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Powrót do grzechu”. (Gość występ Al. Węgielki). Niedziela, 22. 6. „Powrót do grzechu”, gościnnie występ Al. Węgielki. Poniedziałek, 23. 6. „Powrót do grzechu”, gość występ Al. Węgielki. Początek o godzinie 8 wieczorem. Bilety poprzednio do nabycia w składzie cygar p. Zygarłowski'ego, narożnik ul. Gwarnej i 27 Grudnia.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

W NAUKOWYM POZNANIU ŻYCIE KULTURALNE Z KRAKOWSKICH KOCHANOVIANÓW

POLSKA I ŚWIATOWE BADAŃIA HISTORYCZNE

Na odbytem dnia 18 bm. posiedzeniu oddziału Polskiego Tow. Historycznego w Poznaniu prof. dr. Bronisława Dembiński zdał licznie zebranym członkom sprawę z działalności Międzynarodowego Komitetu Nauk Historycznych (Comité International des Sciences Historiques), którego jest wiceprezesem. Komitet ten obradował ostatnio w Anglii (w Londynie, Cambridge i Oxfordzie) nad sprawami organizacyjno-naukowymi, oraz nad organizacją następnego międzynarodowego kongresu historycznego, który — jak wiadomo — ma się odbyć w r. 1933 w Warszawie.

Do Międzynarodowego Komitetu Nauk Historycznych należy 36 organizacji naukowo-historycznych z całej kuli ziemskiej; na ostatnim posiedzeniu przyjęto jako nowych członków: Towarzystwa historyczne Indji angielskich i Lotwy, a w najbliższym czasie ma przystąpić do niego egipskie Tow. historyczne. Obok opłat uiszczanych przez poszczególne towarzystwa otrzymuje Komitet znaczne zasiłki od Carnegiego i z funduszu Rockefellera. Komitet zamierza wydać bibliografię wszystkich wydawnictw dokumentów z archiwum watykańskiego, oraz dokładnie zbadać archiwum maltańskie. Komitet rozpadła się na szereg oddzielnych komisji, jak: komisja wydawnicza listy dyplomatów od połowy XVII. wieku, komisja wyd. konstytucyj, komisja bibliografii prasowej, chronologiczna, ikonografii historycznej, nauczania historii w szkołach powszechnych i średnich, wreszcie komisja archiwalna, do której z Polaków należy dr. Józef Siemiński, dyrektor Archiwum Głównego w Warszawie; ma ona czuwać nad uprzyściplaniem materiałów archiwalnych i przyjmować zażalenia w razie nieuzasadnionego zamykania archiwów przed uczonymi przez odnośne zarządy archiwalne. Najaktualniejszymi jednak wydawnictwami Komitetu są: Biuletyn Komitetu (Bulletin du Comité International des Sciences Historiques), wychodzący w 3-5 zeszytach rocznie, oraz Rocznik bibliograficzny (Annuaire bibliographique), obejmujący rozumowaną bibliografię światowej produkcji historycznej; pierwszy tom wydzie w ciągu czerwca, obejmie 5000 artykułów, a kosztować będzie 3 dol. Przewidziana jest również broszura o 8 wzgl. 10-letniej działalności Komitetu.

Ponadto omówił prof. Dembiński dotychczasowe prace nad przyszłym kongresem międzynarodowym w Warszawie, oraz w kilku prostych zdaniach podzielił się ze słuchaczami swojemi wrażeniami z pobytu w Anglii i z wręczenia mu w Oxfordzie dyplomu doktoratu honorowego, jednego z największych odznaczeń naukowych; nie w tem dziwnego, jeśli zwązimy, że Oxford już w XI. wieku służył ze swej szkoły, a od r. 1201 jest już uniwersytetem. Uroczysta promocja odbyła się w t. zw. Sheldonian-Theater z XVII. wieku, w którym co-rocennie odbywa się uroczystość poświęcona założycielom i dobroczyńcom uniwersytetu; równocześnie z prof. Dembińskim promowano na doktorów honorowych historyka austriackiego Dopscha i historyka rumuńskiego Yorge, trzy inne promocje Brandiego (Niemca), Altamiry (Hiszpana) i Kotha (Norwega) odbyły się w Cambridge. F. P.

Pisma nadesłane

„Europa“, Nr. 9. Treść: S. Baczyński: „Wychowanie ludów“. — M. Weinzierer: „Konstytucja w Polsce“. — N. Angell: „Co zapewni pokój?“. — M. Czuchnowski: „Listy do Jana Artura Rimbaud“. — J. Tschichold: „Nowe drukarstwo“. — S. Baczyński: „Rusju pachniet“. — Uwagi.

„Tęcza“, Zesz. 25. Treść: Od Redakcji. — J. D.: „Przeciwko łatwości“. — W. Arcimowicz: „Wilno literackie“. — Młoda poezja wileńska. — Z. Dromlewiczowa: „Czarodziej“. — G. Morcinek: „Zielony szalik“. — J. Szulc: „I kino na swoje kulisy...“. — Gyp: „Pałac w krainie wschodzącego słońca“. — S. K.: „Bażanty“. — K. Alberti: „Moje bogactwo“. — „Podczas burzy“. — „Uśmiech“. — J. Ejsmond: „Wiosenne łowy“. — Światłocienie. — W. Noskowski: „Życie teatralne“. — Post scriptum. — Życie literackie. — Powieści i nowela. — Rozrywki umysłowe. — Okładka L. Pawlikowskiej.

NAUKA

Ważki głos w sprawie „Bronzownictwa“. Prof. Pigoń rozbiiera krytycznie w Myśli Narodowej uwagi Boya o Mickiewiczu, zwrócone przeciw tzw. bronzownikom. — Prof. Pigoń jest dzisiaj największą powagą w sprawach dotyczących Mickiewicza i jego twórczości. Jego odpowiedź wchodzi w najdrobniejsze szczegóły wywodów warszawskiego bronzoburcy i zasługuje na głębszą uwagę. — Pigoń zaznacza, że trzeba rozróżnić przedmowę do dzieł poety, w której Boy, obok licznych pomyłek, daje wiele twierdzeń interesujących, od późniejszych artykułów, w których na tle historii o Ksawerze Deybel, występuje on z koncepcją Mickiewicza jako otchłani, w której się kłębią rozpetane żywy. Pigoń zauważa słusznie, że mickiewiczologowie mieli w sprawie tej historii conajmniej tyle skrupułów krytycznych, co i obywatelskich. — Z twórczością literacką Mickiewicza ta historia nie ma związku. Ataki na Towiańskiego odpiera Pigoń świadectwami ludzi tej miary, co Feliński i Semenenko, odrzuca też skutecznie hipotezę Boya o roli Towiańskiego w domu Mickiewicza. Pigoń poczytuje metodę Boya za łatwą, bo uderza ona w mickiewiczologów, których nie wymienia. Jego krucjata przypomina romans kryminalny, a z głównym oponentem Szpotańskim obchodzi się nieludzko. Co do rzekomej anegdoty Kallenbacha o Mickiewiczu, którą podaje Boy, stwierdza Pigoń, że niema w niej ani cienia prawdy. Ani szermierz ani jego sprawa nie zyskują na tem, a cała polemika nie przyczynia się wcale do właściwego zrozumienia Mickiewicza. — Należy wyrazić i namie redaktorowi „Myśli Narodowej“ Wasilewskiemu za umieszczenie tak ważnej odpowiedzi na łamach swego ideowego organu. (T. Gr.)

OCHRONA ZABYTEKÓW

Odnawianie galerji wilanowskiej. Z Warszawy piszą nam: Prof. Jan Rutkowski, znakomity restaurator starych obrazów, otrzymał nowe ważne zadanie. Powierzono mu do odnowienia galerji wilanowskiej, składającą się jak wiadomo z kilkuset dzieł starych mistrzów. Obrazami pierwszymi, oraz malowidłami, które są związane z kulturą i dziejami Polski, zajmie się prof. Rutkowski osobiście; kopje i mniej wartościowe dzieła będą odnowione pod jego kierunkiem. Galeria będzie dokładnie rozsegregowana i obrazy będą rozmieszczone stosownie do swej wartości. Prace wstępne są już w biegu. Sporządza się z malowideł fotografie, które służyć będą do zilustrowania katalogu, oraz do badań nad zidentyfikowaniem poszczególnych dzieł. (wp)

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Wystawa polska w Bukareszcie została urządzona przez Tow. Popierania Sztuki Polskiej wśród obcych, pod hasłem: „Pejzaż i lud polski“. Ekspozycje zostały stosownie dobrane z posterów dzieł najwybitniejszych naszych artystów jak Stanisław Czajkowski, Zofja Stryjeńska, Wyczółkowski, Jarocki, Sichulski, Weiss, w rzeźbie Jan Szczepkowski, twórcą słynnej w Paryżu wystawionej kaplicy polskiej, Duniowski i in. Otwarcie wystawy odbyło się uroczystość z udziałem dworu królewskiego i władz rządowych, pod protektoratem królowej-wdowy Marii. Wystawa ma wielkie powodzenie.

TEATR

Podróżujący Odeon. Trupa artystów paryskiego Odeonu, który jest, jak wiadomo, drugą sceną państwową obok „Comédie Française“, objeżdża Europę. Grali już w Frankfurcie, Monachum i Wiedniu, obecnie występują w Pradze, stamtąd przez Dreznę wracają do Paryża. W repertuarze znajduje się Moliere ze „Skapcem“ i „Pocieszeniami wykwintnisiemi“, „Igraszki tfa i miłości“, Marivau, oraz tegoż autora „Arlequin poli par l'amour.“

LITERATURA

Wilno literackie. Na łamach „Tęczy“ znalazł się kącik, poświęcony literaturze wileńskiej. Krótki szkic p. t. „Wilno literackie“ napisał p. Wład. Arcimowicz, młody wileński publicysta, redaktor wydawnictwa „Alma Mater Vilnensis“. Wylicza on z treściwym komentarzem, wileńskich „ludzi pióra“: powieściopisarzy, teoretyków, historyków literatury, i poetów. Literatura na gruncie wileńskim rozwija się; punkt jej ciężkości leży w pracach naukowych i krytykach. Z Muzami jest gorzej, „te jako chorują na anemię“. Przynajmniej starsze pokolenie składa powoli swe łutnie. Na ich miejsce budzą się młode talenty. Najmłodszy grupują się w Sekcji Twórczości Oryginalnej przy Kole Polonistów U. S. B. Wydałi dotąd trzy tomiki almanachu: „Patykami pod niebie“, „Z pod arkad“ i trzeci bez nazwy. Pod nagłówkiem „Młoda poezja wileńska“ zamieszcza „Tęcza“ obok wiersza W. Hulewicza „Miasto pod chmurami“ kilka próbek twórczości tych najmłodszych: J. Maślńskiego — „Na wyraj“, T. Bujnickiego: „Minuty myśli“ i M. Aluchna-Kolatorowej „Natchnienie“. (tk)

PO NITCE DO KLĘBKA

Wydawnictwem ofiarowanym każdemu członkowi Zjazdu im. Kochanowskiego przez Akademię Umiejętności była Bibliografia dzieł Jana Kochanowskiego wiek XVI i XVII, opracowana przez znanego badacza starych druków polskich dr. Kazimierza Piekarskiego. „Tylko bibliografia“? pomyślał niejeden, nie domyślając się, że ma przed sobą książkę niecodzienną, owoc olbrzymiego nakładu pracy, „Meisterstück“, pod względem metody, wnoszący nieoczekiwane rezultaty do historii literatury i do historii czytelnictwa.

„Jakkolwiek — pisze autor — po niedawnym odkryciu przez Dobrzyckiego czterech nowych wydań „Fragmentów“ należało się spodziewać, że dalsze poszukiwania doprowadzą do ujawnienia nieznanych edycji także innych utworów Kochanowskiego, to przecież rezultat... przeszedł oczekiwania. Ilość wydań zbioru „Jan Kochanowski“ podniosła się z 10 znanych na 12, „Fraszek“ z 10 na 13, nawet „Fragmentów“ pomnożyły się o dwie nowe edycje. Zupelnej rewolucji doznał „Psalterz“, przybyło mu napozór niewiele wydań: było ich znanych 22 edycje, jest zaś obecnie 25, ale cały szereg z poprzedniej liczby został skreślony. Poczytność Kochanowskiego staje przed nami w nowym świetle. Nie wspominał tu autor o niewyodróżnionych wydawnictwach „Pieśni“, i „Satyra“ nie mówiąc już o odszukaniu wielkiej ilości nieznanych dotąd egzemplarzy poszczególnych edycji.

Brak czasu nie pozwolił autorowi na obszernie opracowanie tych odkryć, zastrzegł to sobie na później. Tymczasem zaprzestał na krótkim wstępie do bibliografii, a ponadto, w pierwszym dniu zjazdu, zdał sprawę z przebiegu swej pracy w referacie, wygłoszonym w krakowskim T-wie Miłośników Książki. Było tak:

Zrazu miał dr. Piekarski tylko opracować katalog, do urzędzanej przez zjazd wystawy starszych dzieł Kochanowskiego. Wszedłszy jednak w labirynt różnorodnych edycji, spostrzegł, że nie zdoła urządzić wystawy, która by dawała choć przybliżony obraz tego co ma wyrazić, jeśli gruntownie nie uporządkuje materiału. I tak z katalogu wyrosła bibliografia. Aby ułatwić sobie identyfikację druków autor skonstruował szeroki i ścisły schemat opisu bibliograficznego, w którego szczegóły trudno się tu wdawać; sprowadził wszystkie, o jakich tylko było wiadomo, 16 i 17 wieczne egzemplarze dzieł Kochanowskiego z polskich i zagranicznych bibliotek i zabrał się do pracy.

Sam zestawienie wydań n. p. Fragmentów (5 wydań datowanych 1590) lub zbioru „Jan Kochanowski“ (3 wydania w r. 1585) nasunęło przypuszczenie, że daty poszczególnych wydań są w wielu wypadkach fałszywe. Potwierdzały to zupełnie zastosowane przez autora kryteria typograficzne, co więcej, pozwoliły w przybliżeniu określić prawdziwe daty. Dzieła Kochanowskiego tłoczyła przeważnie drukarnia Łazarzowa, używając do poszczególnych wydań jak zresztą i do innych swoich wydawnictw, tego samego materiału drzeworytowego. Autor, śledząc na drukach tej drukarni ślady zużywania się tłoków, ustalał niezbitnie, że wydania z odbitkami drzeworytowymi, wykazującymi znaczne już zużycie tłoków muszą być późniejsze od wydań z odbitkami nieskazitelnymi.

I cóż się pokazało! Oto n. p. wydania Psalterza, w których uszkodzenia drzeworytów wskazują na lata po 1590 r., a nawet rok 1604 — są datowane 1586, lub 1587.

Jeszcze ciekawszy rezultat osiągnął autor badając wcześniejsze edycje zbioru „Jan Kochanowski“. Porównując wszystkie znane w Polsce egzemplarze, doszedł do przekonania, że wydanie uznane dotąd za pierwsze, a datowane 1585, według którego sporządzono pomnikowe wydanie pism poety, absolutnie pierwszym nie jest, gdyż zużycie drzeworytów wskazuje na rok mniej więcej 1590. Z niecierpliwością też oczekiwał spóźnionych egzemplarzy z zagranicznych bibliotek, spodziewając się dostać wreszcie — nieznane dotąd — pierwsze wydanie dzieł.

Nie zawiodły te oczekiwania, ze Stuttgartu i z Drezn nadeszły kom-

pletne egzemplarze pierwszego wydania zbioru „Jan Kochanowski“ i potwierdziły hipotezę autora nietylko odpowiadającym swej dacie (1585-6) materiałem typograficznym, ale również zupełnie odmienną dotąd redakcją wydania, niezawierającego „Proporca“, „Wrózek“, „Orpheusa“ i in. W Polsce, tylko w bibliotece O. O. Jezuitów w Chyrowie znajduje się jeden i to zdefektowany egzemplarz tej edycji.

Arcyludzkie jest wyjaśnienie dlaczego fałszywie datowano edycje popularnego poety. Nakładca za każde nowe wydanie miał obowiązek wypłacić honorarium poecie, a po jego śmierci rodzinie poety. Chcąc użyć sobie ciężarów materialnych, kładł na nowych wydaniach dawną datę i uchylał się w ten sposób od świadczeń na rzecz twórcy. Niemila ta karta dziejów drukarstwa polskiego, daje jednak pole do daleko idących wniosków na temat poczytności Kochanowskiego i jego wpływu na społeczeństwo polskie.

Dr. M. Wojciechowska.
Poznań.

„W CUDZOZIEMSKIM UBIERZE“

W numerze „Kurjera Pozn.“ ku czci Jana Kochanowskiego poświęcił prof. Birkenmajer artykuł tłumaczeniom utworów Jana Kochanowskiego na języki obce. Kiedy artykuł ten był pisany nie mógł znać prof. Birkenmajer jeszcze cennej broszurki Adama Bara p. t. „Jan Kochanowski w obcych językach“. Pięknie wydana ta książeczka jest darem Biblioteki Jagiellońskiej dla uczestników zjazdu im. J. Kochanowskiego, a stanowią odbitkę z „Silva Rerum“ 1930 zes. 417 str. 102-122.

Bar podzielił swą próbę bibliografii na tłumaczenia utworów Jana z Czarnolasu oraz na studia o nim w obcych językach. Autor zaznacza wyraźnie, że jest to próba bibliografii, gdyż nie miał możliwości informować się w bibliotekach zagranicznych. Należy się więc spodziewać, że tych tłumaczeń jest wiele więcej. Ale i to co nam Bar podaje jest niezwykle interesujące. Pierwsze tłumaczenie pochodzi z roku 1651, pióra Niemca Christoph'a Kaldenbacha. Jest to tłumaczenie pieśni: „Nadziei nie trzeba tracić“. Scherffera przekład 138 fraszek wychodzi w rok później (1652). W roku 1673 wychodzi pierwsze tłumaczenie a raczej naśladowanie „Psalterza“ w języku rumuńskim, pióra Dosofteina. Pierwsze tłumaczenie francuskie pochodzi z roku 1823. Jest niem „Odprowa postów“ pióra Brykczyńskiego. W 4 lata później wychodzi pierwsze tłumaczenie angielskie. Zawiera ono kilka trenów, jedną pieśń i wyjątki Sobótki (tłumaczył John Bowring). Najnowszym zaś tłumaczeniem jest „Odprowa postów“ na język niemiecki, dokonane artystycznie przez prof. U. J. Wukadinowic'a (1929).

Ogółem jest tłumaczeń: angielskich (prócz Noyens'a) pozycy 3, czeskich 9, francuskich 11, jugosłowiańskich 1, niemieckich 15, rosyjskich 7, rumuńskich 1 i włoskich 4. Najwięcej tłumaczeń doczekały się „Treny“ i „Odprowa“, bo w językach angielskim, czeskim, francuskim, niemieckim, rosyjskim i włoskim. Liryki tłumaczono tylko na język niemiecki. Tłumaczeń było ogółem 43. W wieku XVII. dokonano 3 tłumaczeń, w XVIII. jednego, w XIX. dwadzieścia i siedem, a w XX. — 15.

Dodam jeszcze, że w Portugalji i Szwecji nie było wprawdzie tłumaczeń dzieł Kochanowskiego, ale były w każdym razie wiadomości o nim, jak podaje sumienne (choć niestety niepełne) studjum Bara, któremu należy się szczerza wdzięczność, że bodaj to zebrał co mu było dostępnem.

A. Jesionowski.
Lubliniec.

Książki nadesłane

Eric Mjöberg: „Borneo“. Warszawa 1930. Wyd. M. Arcta.

„Podręczna Encyklopedia Handlowa“. Zesz. 4. Poznań 1930. Nakł. Księg. L. Stepnińskiego.

Dr. Roger Battaglia: „Aktywizacja bilansu handlowego“. Poznań. Nakł. Izby Przemysłowo-Handlowej.

„Statystyk akryminalna“. Osoby prawnomocnie skazane i uniewinnione w 1924 i 1925 roku Zeszyt 2. Warszawa 1930. Nakł. Głównego Urzędu Statystycznego.

Przed Kongresem Eucharystycznym

Nowe informacje

Imponująco zapowiada się I Krajowy Kongres Eucharystyczny, który odbędzie się w Poznaniu od 26 do 29 bm. Protektorat nad Kongresem przyjął episkopat polski. Obrady Kongresu toczyć się będą w wielkiej rotundzie na terenie „E” P. W. K. Na potężny ten Kongres przybywa do Poznania przeszło 50 dostojników kościoła, mianowicie arcybiskupów i biskupów. W pierwszym dniu t. j. 26 bm. odprawi na intencję Kongresu nabożeństwo w kościele Bożego Ciała ks. kardynał Prymas. Kazanie wygłosi złotousty mówca ks. bisk. Szlagowski, a nabożeństwo z wystawieniem N. Sakramentu odprawi ks. kardynał-metropolita Kakowski z Warszawy. Przez wszystkie dni Kongresu w kościołach naszych odbywać się będą nabożeństwa z udziałem biskupów, jako celebrantów.

Dnia 27 bm. odprawi o godz. 8 uroczyste pontyfikalne nabożeństwo w obrządku ormiańskim w kościele św. Wojciecha ks. arcybiskup Teodorowicz ze Lwowa. Tego samego dnia i 28 bm. odprawi o 8 nabożeństwo pontyfikalne w obrządku grecko-katolickim w kościele Bożego Ciała arcybiskup - metropolita Szeptycki ze Lwowa. W wszystkich kościołach odbędzie się adoracja nocna z soboty na niedzielę (t. j. na 29 bm.).

W dniu św. Piotra i Pawła wyruszy o 9 z Katedry wielka procesja z N. Sakramentem przez St. Rynek, pl. Wolności, ul. Fredry, Wały Wazów, św. Marcin, Półwiejską i Królowej Jadwigi na stadion, gdzie odprawione zostanie nabożeństwo pontyfikalne z kazaniem ks. biskupa Radońskiego z Włocławka.

W czasie Kongresu odbywać się będą w wielkiej rotundzie na terenie „E” P. W. K. zebrania plenarne. Dnia 26 o 12 nastąpi otwarcie Kongresu i pierwsze zebranie plenarne. Otwarcia dokona słowem wstępnym prezes Komitetu Wykonawczego I. Kraj. Kongresu Eucharyst. i Ligii Katol. prof. dr. Gantkowski. Przemówienie wygłosi ks. kardynał Prymas. Na otwarcie odczytane zostanie także pismo odręczne Ojca świętego. Referat

Z sekcji kobiecej

otrzymujemy poniższą odezwę:

Komitet sekcji kobiecej zwraca się do ogółu Polek z gorącą prośbą, aby wzięły jak najliczniejszy udział w tej wzniosłej manifestacji, w hołdzie Chrystusowi utajonemu w Najśw. Sakramencie.

Referaty wyznaczone na zebrania ogólne i sekcyjne przyczynią się niezawodnie do pogłębienia naszych przekonań katolickich, a nabożeństwa i kazania do spotęgowania naszej czci i miłości dla Chrystusa. Więć dolożmy wszystkich starań, aby wziąć w nich udział, a zarazem zachęcajmy i innych do przybycia. Program referatów Sekcji Kobiecej obejmuje najpoważniejsze zagadnienia dotyczące życia religijnego i duchowego kobiety i rodziny, a mianowicie: dnia 27 czerwca: „Eucharystja uzdrowieniem obecnego kryzysu duszy kobiecej”, referuje ks. Irena Puzynianka. — „Komunia św. a dom rodzinny”, referuje p. szambelanowa T. Potworowska. — Dnia 28 czerwca: „Odpowiedzialność kobiety odnośnie do powołań kapłańskich i zakonnych”, referuje hr. Władysława Zamojska. — „Eucharystja źródłem

Delegacje naszych wychodźców

I wychodźstwo nasze śle swych przedstawicieli na I Krajowy Kongres Eucharystyczny w Poznaniu. Z Ameryki będzie na Kongresie około 200 osób z ks. biskupem Plagenssem na czele. Z Francji przyjeżdża osobny pociąg, wiozący 330 osób. Z Niemiec wybiera się również osobnym pociągiem 350 Polaków. — Zawiązał się osobny Komitet przyjęcia delegacji Polaków z zagranicy pod przewodnictwem w. wiceprezydenta dr. Kiedacza. Amerykanów przyjęto na ziemi polskiej w Gdyni, Polaków z Francji i Niemiec przyjmować będziemy w Zbąszyniu i Krzyżu. Pomieszczeni będą emigranci wspólnie w kwaterach masowych, Amerykanie w Hotelu Polonia.

Czyni się usilne starania by jaknajlepiej przyjąć i ugościć naszych ziomków z emigracji, zacieśnić węzły łączące ich z macierzą, a zarazem pogłębić ich życie religijne i szerzyć kult dla Eucharystji.

Nabożeństwo pontyfikalne dla sekcji emigracyjnej odprawi J. Em. Ks.

p. t. „Eucharystja w życiu kościoła” wygłosił O. Roztworowski T. J. z Krakowa.

Drugie zebranie odbędzie się o 17, na którym wygłoszone zostaną dwa referaty przez dr. Halbana ze Lwowa i prof. Jędrzejewskiego z Płocka. Pierwszy p. t. „Eucharystja źródłem pełni życia jednostki”, drugi p. t. „Eucharystja fundamentem rodziny”.

Dnia 27 o 16 wygłoszą ks. kan. Chormański z Warszawy, oraz prof. dr. Halecki także z Warszawy referaty p. t. „Polski odnowienie w Eucharystji” i „Eucharystja a odnowienie świata”.

W sobotę o godz. 18 wygłoszą referat n. t. „Eucharystja źródłem akcji katolickiej” ks. inf. pt. Adamski z Poznania. Po przemówieniu marszałka, nastąpi zamknięcie kongresu.

Poza zebraniem plenarnym obradować będą przez cały czas trwania Kongresu, poszczególne sekcje jak: kapłańska, akcji katolickiej, tercjarzka, apostołstwa modlitwy, Krucjata Eucharystycznej, misyjna, charytatywna, unijska, pedagogiczna, dla inteligencji, piśmiennictwa i pracy katolickiej, kobieca, akademicka, młodzież męskiej i żeńskiej i emigracyjna. Na wszystkich tych sekcjach wygłoszone zostaną stosowne referaty.

W sprawach Kongresu pracują komisje organizacyjna — dr. Kiedacz, nabożeństw — ks. kan. Ruciński, prał. Szychel, dziekan Rankowski i ks. prob. Putz, przyjęcia dostojników duchownych i świeckich oraz grup kongresowych — mec. dr. Kolszewski, referatowa — prof. dr. Zembliński, wydawnicza — dyr. R. Ziolkowski, redakcyjna — ks. Forecki, propagandowa — J. Marweg, przyjęcia delegacji Polaków z zagranicy — dr. Kiedacz, finansowa — dyr. S. Samulski, kwaterunkowa — A. Bartkowiak, pochodowa — M. Jęczkowiak, pogotowia — Czerwony Krzyż, aprowizacyjna — ks. prob. U. Putz. Biuro informacyjne i kwaterunkowe mieści się przy ul. M. Focha 18, II ptr., pokój 24 telef. 62 06 i 69 91.

Dnia 26 i 27 odbędą się przedstawienia dramatu religijnego Calderona p. t. „Tajemnica mszy świętej. (z)

dem mocy w życiu zawodowym kobiety”, referuje Zofja Rzepecka.

W piątek 27 czerwca i sobotę 28. odbędą się o godz. 8 rano nabożeństwa dla kobiet w kościele Najśw. Serca Jezusowego ul. Kościelna 4. Odprawia je Najp. XX. Biskupi. Zebrania w te dni t. j. w piątek i sobotę o godz. 10,30 na sali Teatru świetlnego „Słońce”, plac Wolności 6.

Podążmy jak najliczniej na te dni uroczyste, poświęcone czci Najświętszej Eucharystji. Myślimy już dziś o usunięciu wszelkich trudności, wynikających z obowiązków naszych i stosunków ekonomicznych, już dziś rozwijmy żywą agitację wśród organizacji i w gronie znajomych, a zwłaszcza przygotujmy serca i umysły nasze do jak najgodniejszego uczestniczenia w nabożeństwach i obradach Kongresu.

Adres biura sekcji kobiecej I Krajowego Kongr. Euch.: Biuro Katolickiego Związku Polek, Poznań, św. Marcin 68, I. p. Tel. 25-42. Tamże uruchomione będzie w czasie trwania Kongresu specjalne biuro informacyjne sekcji.

Kardynał Prymas w piątek 27. 6. o godz. 9 w Katedrze.

O godz. 10,30 w sali „Dworu Huggera” w Parku Wilsona, wejście z ul. Śniadeckich 12 — obrady sekcji. Referaty: „Eucharystja w życiu wychodźcy” — ks. rektor Łagoda z Paryża. „Szerzenie w kraju i na wychodźstwo kultu świętych polskich jako najprzedniejszych wzorów czci dla Eucharystji św. — ks. Irena Puzynianka.

W sobotę, 28. 6. o godz. 8 — nabożeństwo w kościele Najśw. Marji Panny (Ostrów Tumski).

O godz. 10-tej w sali „Dworu Huggera” w Parku Wilsona referaty: „Więzy religijne łączące wychodźstwo z macierzą” — ks. prob. Winc. Borkowicz — Detroit. Koreferat wygłosi dyr. Stemler z Warszawy.

Praca w sekcjach

Dowiadujemy się, że istnieje dezorientacja co do uczestniczenia w poszczególnych sekcjach kongresowych.

Jak wiadomo, każda sekcja stanowi osobny dział i na obradach samych omawia sprawy z tym działem ściśle związane, — np. sekcja pedagogiczna zajmuje się sprawami wychowania, — sekcja emigracyjna kwestją wychodźstwa naszego, sekcja dla inteligencji polskiej w zbiorowej pracy katolickiej oraz przygotowaniem osobnego związku katolików z akademickim wykształceniem itd.

Należy się zatem zgłaszać do tych sekcji, których obrady leżeć będą w zakresie specjalnych zainteresowań. Inaczej powstałoby niepotrzebne zamieszanie, któreby na szwank naraziło wspaniałą całość uroczystości kongresowych.

Przyjazd biskupów zagranicznych

Z biskupów zagranicznych zapowiedzieli ostatnio swój przyjazd na I Krajowy Kongres Eucharystyczny ks. bisk. Marjan Blaha, biskup banskobyskrycki z ramienia Episkopatu Słowackiego oraz ks. biskup O'Rourke z Gdańska.

Pomnik Serca Jezusowego

Bogu i Ojczyźnie daliśmy słowo, że w Poznaniu wzniesiemy pomnik Najśw. Serca Pana Jezusa, jako symbol wdzięczności za wskrzeszenie Ojczyzny. Uroczyste a zbiorowe to słubowanie znajduje się na drodze realizacji. Rozpoczęte przed dwoma miesiącami prace budowlane około pomnika posuwają się stale naprzód. Z wyzwn Watykanu od samego Ojca św. nadeszło błogosławieństwo dla inicjatorów i ofiarodawców. Cała Polska katolicka oczekuje z upragnieniem chwili, w której wielkie dzieło pomnikowe będzie ukończone.

Wiarą w siebie i pracą — było hasłem za czasów naszej niewoli politycznej. Przyświecały mu nasze ideały narodowe i religijne, rozpromienione w aureoli świętości, jaką im dzieje męczeństwa porzobiorowego nadały. Jest to wielki skarb moralny, gromadzony przez blisko 150 lat, a uświęcony krwią i męczeństwem.

Z takiego posiewu wzrosła Polska, wolna i politycznie niezależna. Tym ideałom narodowym i religijnym musimy pozostać wiernymi, a wielka wojna ogromem swych okropności, ani jej konsekwencje nie mogą zmniejszyć w nas dźwigni sił moralnych, które były uskrzepleniem i umocnieniem naszego ducha i serca i które były zawsze i są znamię narodów żywotnych.

O tem wszystkim po wsze czasy świadczą ma wznoszący się obecnie pomnik Najśw. Serca Pana Jezusa. Świadczą ma wobec dzisiejszych i następnych pokoleń. Starać się więc trzeba o jak najrychlejsze dokończenie dzieła. W tym celu ciągle jeszcze apelować musimy do jak największej ofiarności naszego społeczeństwa polskiego i katolickiego. Wszelkie składki i ofiary przyjmuje P. K. O. nr. 207.470, banki i administracja naszego pisma.

10-lecie Stow. Burmistrzów na województwo poznańskie

Obchód dziesięciolecia istnienia Stowarzyszenia Burmistrzów na województwo poznańskie pozostawił po sobie silne wrażenie. Na szczególniejsze podkreślenie zasługuje m. in. przemówienie prezesa Stowarzyszenia burm. Scholla z Szamotuł, który wskazał na trudne warunki, w jakich rozwijał się samorząd miejski w ostatnim dziesięcioleciu. W chwili powstania Stowarzyszenia trudności, wytworzone wojną światową, były olbrzymie, a później wobec nowych i wielkich zadań miast polskich w odrodzonej Rzeczypospolitej, trudności te oczywiście jeszcze narastały.

Z zajmującego referatu sprawozdawczego za okres dziesięciolecia działalności Stowarzyszenia Burmistrzów na województwo poznańskie, wygłoszonego przez sekretarza Stowarzyszenia p. burmistrza Dudę z Opalenicy dowiadujemy się, że początki tej organizacji datują się już od r. 1919. W dniu 30. września 1920 r. zaś p. burmistrz Scholl zwrócił się do pierwszego prezydenta miasta Poznania ś. p. Jarogniewa Drwęskiego z prośbą o zajęcie się organizacją Stowarzyszenia. Kilka tygodni później szereg burmistrzów oświadczyło się w tym duchu, mianowicie pp. Polski ze Środy, Maron ze Śmigła, Lesiński z Czarnkowa i inni. Za radą ś. p. prezydenta Drwęskiego postanowiono sprawę odroczyć aż do chwili objęcia wszystkich przyznanych Polsce miast, położonych wówczas jeszcze za linią demarkacyjną. Myśl ta zainteresowała także żywo władze wojewódzkie, które dały temu przychylny wyraz w piśmie z dnia 7. stycznia 1920 r.

Po mozolnych przygotowaniach, w dniu 19 czerwca 1920 r. na zebraniu organizacyjnym w Poznaniu założono organizację burmistrzów pod nazwą „Stowarzyszenie

Burmistrzów na Województwo Poznańskie” i wybrano zarząd. W dniu założenia przystąpiło do Stowarzyszenia 63 członków.

W ówczesnych warunkach mnogości i sprzeczności rozporządzeń i ustaw, trzeba było orientacji i wytrwałości, zwłaszcza, że z małymi wyjątkami stanowiska burmistrzowskie objęli ludzie mało lub wogóle z administracją nieobeznani. Pomoc Stowarzyszenia okazała się nieocenioną; na licznych zebraniach wygłaszano fachowe referaty, informujące o najważniejszych przejawach życia i gospodarstwa miast naszych. Istnieją z tych czasów przetrwane zapytania, prośby o informację, porady skierowywane nie tylko przez burmistrzów, lecz również przez magistraty i rady miejskie. W pierwszych latach główną czynnością Stowarzyszenia burmistrzów były sprawy wyłącznie miejskie. N. p. przy projektach ustaw podatkowych, wywierających wpływ na życie miast, baczone, by do ustaw tych nie zakradły się przepisy niezgodne z interesami miast. Trudno je szczegółowo wyliczać.

Ze zmianą warunków, celem przyciągnięcia do współpracy w samorządach miejskich czynnika obywatelskiego, t. j. przedstawicieli korporacji miejskich, z inicjatywy Stowarzyszenia powołano do życia Kolo Miast Wielkopolskich, mające za zadanie obronę interesów miast. Odciażyło to w pewnej mierze Stowarzyszenie i przyczyniło się do reformy i uporządkowania działalności. Interesów miast Stowarzyszenie Burmistrzów strzegło bardzo pilnie.

Około sprawy uregulowania i poprawy bytu swych członków położyło Stowarzyszenie poważniejsze zasługi, współdziałając w sprawie uposażeń burmistrzów nie tylko w województwie poznańskim, lecz również na Pomorzu. Współdziałano w sprawach społecznych i ustawodawstwa gminnego, ubezpieczeniowego, szkolnych i rzubudowy miast, ponadto w sprawach natury ogólnej i współpracowano w organizacjach przeciwgruźliczych, Lidze Obrony Powietrznej Państwa, ogródków działkowych, stacji opieki nad matką i dzieckiem, pomocy dla powozian, organizowaniu kursów dokształcających dla urzędników samorządowych, wycieczkach na P. W. K., zwiedzaniu miast w celu poznania różnych urzędzeń i wielu innych.

Stowarzyszenie tworzyło kasę pośmiertną, stanowiącą ubezpieczenie na wypadek śmierci. Obecnie liczy 142 członków, w tem 16 z Pomorza. W okresie dziesięciolecia zmarli przedwcześnie ś. p.: prezydent Drwęski, Niestrawski z Wrześni, Nowakowski z Trzemeszna, Surmaczewicz ze Zdun, Stanisław Koszewski z Kościana, Jerzykiewicz z Brodnicy i Kirsztajn z Radzyna na Pomorzu, oraz zasłużony bardzo około rozwoju Stowarzyszenia długoletni burmistrz miasta Wronek ś. p. Cyryl Sroczyński.

Jak zatem z tych kilku danych wynika, Stowarzyszenie Burmistrzów na Województwo Poznańskie odegrało doniosłą rolę. Zasłużonej tej organizacji, spoglądającej w roku bieżącym z nieklamną dumą na pierwsze dziesięciolecie swej działalności, towarzyszą szczerze życzenia, by działalność jego w przyszłości była jaknajowocniejsza dla dobra i szczęśliwej przyszłości naszej Ojczyzny. (K)

Gdy chcesz być szczęśliwym..

Dziesięć przykazań do uzyskania zupełnej szczęśliwości na ziemi objawił niejaki Henry Hepner, profesor psychologii na uniwersytecie syrakuskim w Stanie New York. Pragnie on mianowicie, aby jego przykazania były drogowskazem dla tych, którzy w walce o byt chcą utrzymać równowagę ducha. Przykazania brzmią mniej więcej tak:

Bądź dobry. Ścieżyna wąska i prosta jest jedyną, która cię zaprowadzi do zdrowia i szczęścia.

Zwalczaj swoje błędy, jakkolwiek do zupełnej doskonałości i tak nie doprowadzisz.

Obucz z ludźmi szczęśliwymi

Zapisz się do klubu.

Miej przekonania religijne.

Patrz na życie z właściwego punktu widzenia.

Pamiętaj, że twoje cierpienia i przeciwności, które na razie zdają ci się być nie do zniesienia, z czasem wydadzą ci się błahemi i bez znaczenia.

Umiłuj kogoś w życiu.

Wierz w ludzi. W razie zawodu jakiegokolwiek, nie uogólniaj go i nie pozwól zabić w sobie wiary w dobro.

Miej cel w życiu i t. zw. „ulubionego konika”. Używaj jednego, aby utrzymać równowagę w drugim. Jeśli jesteś pracownikiem umysłowym, upodabaj sobie „konika”, który będzie wymagał od ciebie pracy i wysiłku fizycznego.

Zmieniaj raz po raz otoczenie. Jeśli nie stać ciebie na wyjazd, to zmieniaj niekiedy choćby urządzenie mieszkania.

Wcale nie najgorsze rady, zwłaszcza te ostatnie, wobec powszechnego braku pieniędzy i ogólnej biedy. (kw)

Restauracja katedry w Łucku

Katedra w Łucku poddana zostanie w najbliższym czasie gruntownej restauracji ze szczególnym uwzględnieniem zabytków historycznych, w niej się znajdujących. Kierownictwo prac restauracyjnych spoczywa w rękach prof. Drapniewskiego.

Dr. Edward Tayler

profesor ekonomiki na uniwersytecie poznańskim, mianowany został członkiem-korespondentem Akademii Umiejętności w Krakowie. Urodzony w 1884 r. w Kielcach, ukończył tamże gimnazjum filologiczne w 1903 r., studiował następnie na wydziale filozoficznym i prawnym Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, w 1909 r. uzyskał doktorat praw. Mimo nalegań s. p. prof. Czerkowskiego, by habilitował się z ekonomii, pragnie zapoznać się wprawdzie z praktycznym życiem gospodarczym i wstępuje do Biura Patronatu Wydziału Krajowego we Lwowie pod kierownictwem s. p. dr. Fr. Stefczyka, organizuje spółdzielczość handlowo-rolniczą, zaniedbaną dotąd w Małopolsce i wydając w tym zakresie szereg drobniejszych prac. Współpracował też wraz z Fr. Stefczykiem przy utworzeniu Patronatu rękodzielniczego i drobnego przemysłu przy Wydziale Krajowym. Z powodu wybuchu wojny musiał odłożyć powrót do pracy czysto naukowej; w 1916 r. habilitując się na wydziale prawnym Uniwersytetu Jagiellońskiego z ekonomiki i

skarbowości na podstawie pracy p. t. „Pojęcie spółdzielczości”. W następnych latach wykłada na wydziale prawnym i Studium Rolniczym Un. Jag. spółdzielczość i skarbowość. W 1919 r. wydaje pracę teoretyczną „Statyka i dynamika w teorii ekonomii” oraz „Reforma podatku gruntowego w Polsce”. Powołany od września 1919 r. na nadzwyczajnego profesora ekonomiki i skarbowości na wydziale prawno-ekonomicznym organizującego się uniwersytetu w Poznaniu, wykłada przez szereg lat skarbowość i ekonomię, w ostatnich latach ograniczając się do samej ekonomiki. W 1921 r. zostaje profesorem zwyczajnym, w 1923-24 jest dziekanem. Wydając w 1920 r. pierwsze w Polsce systematyczne opracowanie polskiego prawa skarbowego, które wykazało istniejące w nim braki i zwróciło uwagę na konieczność przeprowadzenia ujednostajnienia prawnego skarbowości. W dyskusjach nad sanacją waluty polskiej, najważniejszym problemem gospodarczym pierwszego okresu niepodległości, bierze żywy udział ogłaszając szereg artykułów z tej dziedziny. Jest członkiem Rady Gospodarczej za min. Wł. Grabskiego w latach 1923-24. W 1926 r. wydaje wielkie dzieło „Inflacja polska”. Na zaproszenie prof. Bräuera z Wrocławia pisze obszerną pracę p. t. „Finanzpolitik u. Steuersystem der Republik Polen” (1929), które się również ukazało w polskim opracowaniu Ostatnią pracę p. t. „Ekonomika w Szkole Głównej Warszawskiej” drukuje obecnie „Ekonomista” w Warszawie. Współpracuje w organizacji i Zjazdu Ekonomistów Polskich, który się odbył w maju 1929 r. w Poznaniu, jest jego duszą i wydaje „Pamiętnik” Zjazdu. Rozległa jego praca pedagogiczna wydała obfite owoce; z seminarjum prof. Taylera wyszedł zastęp młodych ekonomistów o wybitnych kwalifikacjach. Publikuje „Poznańskie Prace Ekonomiczne” (P. P. E. nr. 1-14) — dysertacje doktorskie swych uczniów, tworzy ośrodki pracy naukowej ekonomicznej w kole seniorów seminarjum swego, współpracując w organizacji studium ekonomicznego poznańskiej W. S. H., jest członkiem jej kuratorium z ramienia uniwersytetu, zasiada w radzie Izby przem.-handlowej w latach 1924-28 i radnym miejskim od 1930 r. Zasłużonemu uczonemu i działaczowi społeczno-gospodarczemu składamy z powodu zaszczytnego wyróżnienia serdeczne życzenia.

„Czarna prasa” w Ameryce

Historja „Chicago Defender”.

Istnieje w Ameryce pewien odłam prasy zwany w przenośni „złotą prasą”, o której w Europie wiadomo. Wystarcza ona — jak się zdaje — informacyjnym i intelektualnym wymogom większej ilości „białych”. Istnieje jednak w Ameryce — i to nie w znaczeniu przenośnym — „czarna prasa” t. j. gazety wydawane i redagowane wyłącznie przez murzynów dla czytelników tej samej barwy skóry. Inni oczywiście jej nie czytają.

Zdarzyło się obecnie, że jeden z takich dzienników, obchodząc 25-lecie swego powstania, zwrócił się do kolegów prasy białej, z prośbą o przychylną sło wo uznania. Dlaczegożby nie? Fenomen to szczególnie dla cudzoziemca, bardzo interesujący zwłaszcza w Północnych Stanach Zjednoczonych, gdzie na początku bież. stulecia murzyni byli tylko nielicznymi „ciemniami” plamami w najniższych i pogardzanych zawodach. Lecz już 25 lat temu w Chicago murzyni byli tak liczni, że jeden z nich Robert S. Abbott z Savannah (Georgia) postanowił stworzyć gazetę w obronie swej rasy. I „Chicago Defender” obchodzi obecnie 25-lecie swego żywota, pozostając bez przerwy w rękach swego założyciela i właściciela. Symbolicznie — orędzie 25-letniego jubileuszu wydrukowano „biało na czarnem”.

Abbott przyznaje, że dla murzynów nastały lepsze dziś czasy od tych, gdy „Defender” zaczął wychodzić. Wówczas w niektórych stanach południowych, gdzie murzyni są najliczniejsi, lecz gdzie również obawa białych przed „czarnem niebezpieczeństwem” jest najsilniejsza, gazeta w praktyce była niedopuszczalna. Kto usiłował ją mimo to wprowadzać, narażał się co najmniej na wysokie grzywny. Wówczas wprawdzie „Defender” był politycznie bardziej agresywny. Przymiślał czarnej rasie tęsknotę i wspomnienia wspólnej ojczyzny Afryki, „ziemi mleka i miodu”. Obecnie, czytając ich gazetę, odnosi się wrażenie, że największym ich pragnieniem jest, by im nie stawiano przeszkód w dążeniach stać się „amerykanami” jak wszyscy inni. Słychać tu i tam wprawdzie głosy protestu, tęsknoty, że owe 10 milionów „colored people” żyjących w Stanach Zjednoczonych nie posiadają tego politycznego znaczenia, jakie teoretycznie powinni posiadać. W każdym razie Abbott nie zalicza się do owych marzycieli pragnących rozwiązać „czarne zagadnienie” powrotem do Afryki (ale gdzie) pomnożonych potomków tych, których kiedyś z Afryki zabrano jako niewolników.

Czytelnik „Defendera” spostrzeżenie tylko, że istnieje również w Chicago ludność krwi afrykańskiej, która żyjąc życiem Ameryki, pragnie tylko jaknajbardziej żyć się z Amerykanami. Dziennik stara się dowiedzieć, że murzyni pracują i umieją pracować tak samo jak pracują ich biali współobywatele. Obszerne stronicie gazety pełne są podobizn mężczyzn i kobiet ich rasy, żyjących społecznie szacownie tak jak gdyby ich skóra była biała a wargi nie nabrzmiały. Nie b. ak typów piękności „a la

Josephine Baker”. Do nich też zwraca się reklama dostosowująca swe wyroby do tego rodzaju urody. Jest tam nawet „cudowny krem”, „whiten your skin” — do białenia skóry... Czy to ma być zatem owym ukrytym ideałem tych pocziwych murzynów? Utracić zupełnie stygmaty rasy, wejść poprostu w skórę białych? Na razie starają się udowodnić, że są dobrzy i szlachetni niemniej od białych. A może i lepsi?

Istnieje również związek młodzieży „Billiken” na wzór harcerzy, mający za cel wychowanie młodego pokolenia w cywilizacji i cnotach obywatelsko-religijnych. Albowiem, przynajmniej tak twierdzi dziennik, biblia wśród murzynów jest wysoko ceniona i duch chrześcijański bywa często wzywany jako obrona przed białymi, nie zawsze występującymi po chrześcijańsku. Z jaką też satysfakcją „Defender” przytacza czyn murzyna, ratującego dwie białe kobiety, napadnięte przez białych bandytów. Niemniejsze jest jego zadowolenie, opisujące skazanie na śmierć dwóch białych za wymordowanie murzyńskiej rodziny.

Biedni murzyni! W opinii amerykańskiej, pozostali oni zawsze istotami niższego gatunku, dziecinnymi, wrażliwymi od najbardziej wrażliwych kobiet, nawet gdy są atletami, zawsze niezdolnymi do zdziałania tego, co działają biali. Ich gazeta jednak nie wiele się różni od gazet białych. Pragnie tylko, by mogli żyć wśród innych, choćby na uboczu, lecz nie w pogardzie, nie pod pręgierzem dawnego niewolnictwa. Zagadnienie to rozwiązałoby się samorzutnie, gdyby murzyni mogli zmienić barwę skóry, tak aby się zmieszać z białymi (rasy jednak nie zlewają się przez mieszane małżeństwa) lub by ich potomstwo się obniżyło. Murzyni jednak są bardzo płodni i zagadnienie pozostaje, tem bardziej, że biali uważają je jako własne i doniosłe zagadnienie samoobrony. S. F.

Zarobek na kalectwie

Do swej siostry w Wilnie przyjechała ze wsi 24-letnia dziewczyna, która mimo swego wieku dorównuje wzrostem zaledwie 4-letniemu dziecku. Dziewczynę tę zauważył właściciel pewnego małego, bankrutującego sklepiku i odrzucał wnet na pomysł wyzyskania ułomności dziewczyny. Udał się więc do kierownika muzeum osobliwości, bawiącego obecnie w Wilnie, proponując mu zaangażowanie karliczki, na co ten zgodził się chętnie. Postanowiono dziewczynę w towarzystwie siostry wywieźć zagranicę, aby ją pokazywać jako osobliwość. Sprzeciwiła się jednak temu rodzina, która tak w sklepikarzu, jak w kierowniku muzeum osobliwości widziała handlarzy żywym towarem. Ostatecznie wdała się w całą sprawę policja, która jednak nie widziała w transakcji, przeprowadzonej z dziewczętami nic podejrzanego, i nie uznała za stosowne przeszkadzać osobom pełnoletnim w wyjeździe z Wilna. Ostatecznie zatem obie dziewczyny będą mogły wyjechać najpierw do Warszawy, a potem zagranicę.

Historja z morskimi świnkami

Chudość — to brzydota. — Niezwykły polów. — Przyjęcie miłych gości.

Mało kto słyszał o wyspach Gilbert, a mniej jeszcze znalazłoby się takich, którzy by kiedykolwiek odwiedzili — powiada podróżnik angielski Arthur Grimble w „Wide World Magazine”. — Figurują one tylko na bardzo wielkich mapach morskich i są położone w samym środku Południowego Oceanu, w bezpośrednim sąsiedztwie Równika. Zamieszkuje je dobrodusznna, na pół dziecienna, brązowoskóra rasa malajska.

Historja z morskimi świnkami, była wynikiem uwagi, uczynionej przez mego przyjaciela — krajowca, nazwiskiem Nerche-Kit, człowieka odznaczającego się wielką otwartością.

Ludzie biali są zwykle zbyt chudzi, aby być pięknymi — rzekł do mnie, — śle chudszy od Ciebie nie ma chyba na świecie. Tutaj może pomóc tylko jedno: powinienś jeść jakr. więcej morskich świnek. Sam utyjesz jak świnka. Jeżeli chcesz, to wywołamy świnki z morza: jedną, dwie, kilka, cały rój!

— Wywołacie z morza? — zapytałem zdumiony — co to znaczy?

Wówczas Nerche-Kit jął rzec bliżej tłumaczyć. Według słów jego, sprawa przedstawiała się nader prosto. Oto w każdym pokoleniu jego rodziny rodził się osobnik wyposażony w tajemniczą zdolność wywoływania świnek morskich z głębi oceanu.

— Ale w jaki sposób? — zapytałem mego brązowego przyjaciela.

— Oto tak — odparł — dom mój przyozdabiam liśćmi palmowemi i kładę się spać. We śnie odwiedzam podwodne królestwo morskich świnek, które zapraszam na ucztę do swej wioski — one zaś podążają za mną. To wszystko!

Nerche-Kit był osobistością zbyt poważną, aby mnie „brać na kawał”, wyznałem więc osobliwy polów zwierzątek morskich na dzień jutrzejszy, w dwie godziny po przejściu słońca przez zenit. Gdy w oznaczonym czasie przybyłem do osady tubylców, panowała tam głęboka cisza. Dochodziła druga, a czarnoksiężnik od świnek” spał wciąż jeszcze. Nagle z chaty śpiocha rozległ się przytłumiony chrapliwy głos wołający:

— Wstawajcie, gotujcie się do godów! Nałóżcie girlandy, albowiem nadszedł uroczysty dzień! Idźcie w morze powitać naszych przyjaciół i zgotujcie im radosne przyjęcie!

W kilka chwil potem, zawrzało w całej wiosce. Umajone i ukwiecione postacie wsmakiwały ze wszystkich szalaszów, śmiejąc się, krzycząc i klaszcząc w dłonie. Mężczyźni kobiety i dzieci falangą ruszyły

ku wybrzeżu i wkroczyli do płytkiej wody, tworząc długi barwny łańcuch. Poszedłem z nimi... W tem gdzieś w dali z wody wyskoczyła morska świnka...

— Tam, tam! — Zakrzyczał tłum ogarnięty szalem radości, kiedy wkrótce potem pojawiło się całe stado tych zwierząt, zdążających szybko w kierunku naszej mielizny. Po chwili krzyki krajowców nagle się urwały. Stali milcząc, ciałami podane mi naprzód i wyciągniętemi, niby na powitanie ramionami. Świnki, których sylwetki odcinały się ostro w kryształowej wodzie na tle białego piaszczystego dna, płynęły niby w śnie hipnotycznym i bez jakiegokolwiek wahania zbliżyły się aż do naszych nóg. W głębokości już tylko kilku stóp, opuściły się na dno. Wówczas krajowcy utworzyli półkole i za pomocą gałęzi i kijów poczęli poganiać swych „gości” ku brzegowi.

Znalazszy się u samego wybrzeża świnki morskie poukładały się najspokojniej, pozostając w stanie całkowitej apatycznego odrętwienia. Wówczas krajowcy pozdejmowawszy z siebie kwieciste girlandy, pokryli niemi śpiące zwierzątka, które pod tą wonną powłoką spoczywały bez ruchu aż do chwili odpływu morza. Kiedy fale oceanu, posłuszne tajemniczemu rozkazom przyrody, cofnęły się o mil kilka od brzegu i uśpione w zagadkowy sposób stworzenia znalazły się na suszy. „gości” krajowcy poczęli zbierać i wrzucać je do przygotowanych koszyków.

— Wieczorem, wieś cała zebrała się na uroczystą stypę. Zajadano się tym wątpliwym smakołykiem aż do utraty zdolności dalszego jedzenia!

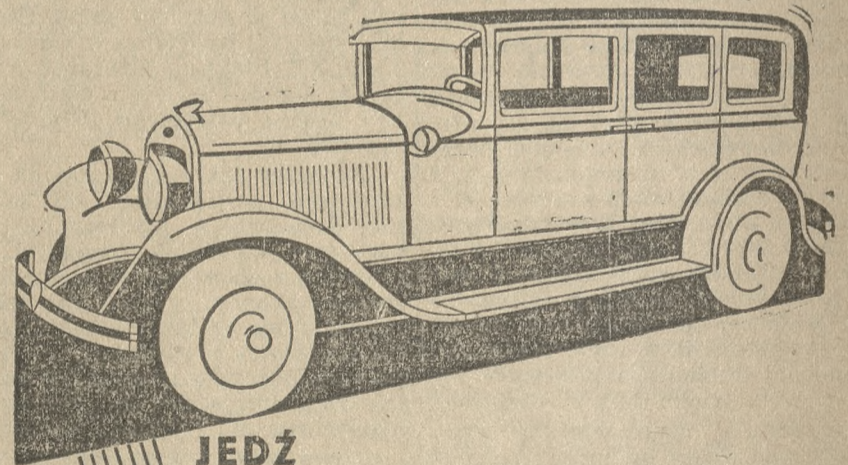
— Ja sam — kończy swe ciekawe opowiadanie Grimble — uczestniczyłem w fecie li — tylko w charakterze widza. Nie jadłem — na słowo! — ani jednej morskiej świnki, wołac raczej nie utyć i nadal moją chudością razić ludność tubylczą — jako „najszpetniejszy człowiek na świecie”. Kr.

Trudności żeglugowe na Wiśle.

Wskutek długotrwałej pogody i upalnych dni stan wody na Wiśle znacznie się obniżył, i wynosi od 85 cm. pod Krakowem do 145 cm. pod Toruniem — poniżej poziomu normalnego. Woda w dalszym ciągu opada.

Skutkiem niskiego poziomu wody, żegluga na Wiśle jest w dużym stopniu utrudniona. Począwszy od Zawichostu aż do samego Tczewa co jeden lub co kilka kilometrów utworzyły się na Wiśle bardzo liczne przemiały, czyli miejsca płytkie aż obok głównego nurtu, na których bardzo często utykają statki i które zmuszają statki do lawirowania wszed. koryta w celu znalezienia dogodnego przejścia. Na Wiśle pol Płockiem pracuje pogłębiarka „Prypec”, która toruje drogę statkom przez utworzone tam mielizny.

RADOŚĆ Z POSIADANIA CHRYSLER'A NIGDY JESZCZE NIE BYŁA TAK DOSTĘPNA

JEDŹ CHRYSLER'EM

Przyjdźcie proszę i wypróbujcie Chrysler'a 66-kę bez jakichkolwiek zobowiązań! Wybierzcie sobie spośród siedmiu pięknych modeli: Roadster, Coupé, Touring, dwu — i czterodrzwiowy Sedan. Przejdźcie się jednym z nich! Dowiedziecie się, dlaczego cały świat twierdzi: Chrysler nadał sportowi samochodowemu charakter zupełnie nowej sensacji! Piękno sylwetki Chrysler'a — smukłe chłodnicze, spokojna linja, zgrabne błotniki, platerowane części metalowe. Tempo Chrysler'a. Miękość jego biegu — 6 cylindrów wysokosprawnych i mocny wał korbowy o siedmiu łożyskach. Zastosowanie się do toru i bezpieczeństwa — długie resory w uchwytych gumowych — hamulce hydrauliczne — działające w mgnieniu oka przy każdej pogodzie. I wszystko to za cenę, nieznana dotąd przy wozach o sławie Chryslera! Wypróbujcie każdy szczegół urządzenia — bez jakichkolwiek zobowiązań z waszej strony. Ząajcie dziś jeszcze katalog Chrysler'a.

Wypróbujcie bezzwłocznie Chrysler'a 66-kę!

GENERALNE PRZEDSTAWICIELSTWO NA POLSKĘ I W. M. GDAŃSK, AUTO-KONCERN, Sp. z o. o., WARSZAWA AUTO-SALON S. z o. p., POZNAŃ, FREDRY 12

DN 12 202

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Cień Monroe'go

Wobec przyjęcia amerykańskiej ustawy celnej przez senat, ustawa przedłożona została prezydentowi Stanów Zjednoczonych do podpisu. Istotnie prezydent Hoover po zaciągnięciu bliższych informacji w poszczególnych ministerstwach, nową ustawę podpisał. Opinia amerykańska liczyła się bardzo mało z możliwością odrzucenia ustawy przez prezydenta. Herbert Hoover powołany na najwyższe stanowisko głosami republikanów nie mógł wypowiedzieć weta przeciwko billowi, opracowanemu przez własnych jego przyjaciół politycznych.

Sytuacja, w jakiej znalazł się prezydent, była dość skomplikowana. Z jednej strony przyciśnięty do muru wymogami polityki, z drugiej strony pod presją mocarstw europejskich i malkontentów amerykańskich, musiał uświadamiać sobie skutki, jakie po ciągnie z sobą ponowne i znaczne podwyższenie taryfy celnej dla Stanów i dla świata.

Jeśli chodzi o Amerykę, groźnym ostrzeżeniem przeciwko „Hawley-Smith Tariff Bill” była i jest petycja 1028 wybitnych przedstawicieli świata naukowego i gospodarczego, złożona w kancelarii Kongresu z żądaniem odrzucenia projektu ustawy. W uotywowaniu petycji wnioskodawcy stwierdzają jednomyślnie, że podwyżka stawek celnych wywołać musi wzrost cen, którego ciężary poniosą niewątpliwie szerokie rzesze społeczeństwa amerykańskiego. Ogólne koszty utrzymania wzrosną, co odbije się niezawodnie na kieszeni większości obywateli. Poza tem wzrost kosztów produkcyjnych zwięży zdolność konkurencyjną eksportu amerykańskiego.

Jeśli chodzi o skutki światowe podwyżki amerykańskiej taryfy celnej, należy sobie uświadomić, że — wet za wet — nowy bill rozpętać może światową wojnę celną, na którą, mimo hasła pokojowych głoszonych w Genewie, od dawna się zanosi. Przypominają nam się słowa p. Millienne w paryskim „Tempsie”:

„Ameryka pragnie pogodzić ze sobą rzeczy, które pogodzić się nie dadzą: pragnęłyby zwiększyć eksport, zmniejszyć import, rozszerzyć lokaty swego kapitału zagranicą i otrzymać spłatę należności. Jest to nietylko przeciwne prawom ekonomicznym, lecz jest to poprostu sprzeczne ze zdrowym rozsądkiem!”

Doktryna Monroe'go, głosząca w dziedzinie polityki międzynarodowej hasło „Ameryka dla Amerykanów”, nie da się zastosować w dziedzinie gospodarczej, w której obowiązuje zasada „leben und leben lassen”, t. j. zasada: kupuj u tego, któremu sprzedajesz.

Liczyć należy się poważnie, iż świat wejdzie w ostatnią fazę protekcjonizmu. Siłą rzeczy, siłą działania praw naturalnych, dojdziemy do absurdalnego stanu „walki gospodarczej na noże”. Być może, że nowy bill przyczyni się do konsolidacji ekonomicznej Europy, tak jak np. konkurencja amerykańska jest twórcą (mi-mowolnym, oczywiście!) tworzącej się Panopropy Samochodowej.

Jak doniosły depesze, prezydent Hoover podpisał nową taryfę celną, tak, że w najbliższym czasie wejdzie ona w życie. Okazuje się, że Stany Zjednoczone nie zwróciły najmniejszej uwagi na protesty wszystkich niemal krajów. Jednocześnie Stany Zjednoczone tem samem utrudniają realizację idei briandowskiej współpracy gospodarczej Europy z krajami zamorskimi.

Pisma amerykańskie donoszą, że komitet stowarzyszenia importerów i eksporterów w Nowym Jorku przesłał prezydentowi Hooverowi telegram z prośbą (jak widać bezskuteczną), aby ten odmówił podpisu na billu o nowej taryfie. Przemysł samochodowy amerykański (zatrudniający około 4 milionów robotników) protestował również w prasie przeciwko nowej taryfie. Prezydent jednej z firm samochodowych, Stanz, oświadczył, że z chwilą wejścia w życie nowej taryfy będzie musiał zwolnić 40 proc. robotników, gdyż kraje, do których wysłał samochody, zaczynają już myśleć o represjach celnych przeciwko Ameryce.

Krótkie informacje gospodarcze

Federal Reserve Bank w N. Jorku obniżył stopę dyskontową z 3 proc. na 2½ proc.

Skąd wziąć fundusze

Pytanie to rozwiązały szczęśliwie Niemcy, gdyż bez ogródek powiedzieli sobie, że fundusze trzeba szukać w kraju a tworzyć je muszą ci, którzy posiadają realność. Dlatego nazwano ten podatek „Hauszinssteuer” dosłownie tłumacząc: podatek procentowy - czynszowy od nieruchomości. Niemcy uzasadnili go bardzo trafnie, bo kierowali się wówczas myślą, że dawniej była każda nieruchomość przynajmniej do trzech czwartych obciążona długami hipotecznymi, które musiały być oprocentowane. Dziś, z powodu inflacji, wszystkie te długi są zupełnie, a przynajmniej do jednej czwartej spłacone, przez co właściciele pozbyli się i długów i płacenia procentów hipotecznych i weszli w łatwe posiadanie swych nieruchomości. (W Polsce długi gruntowe i hipoteczne zwaloryzowano na 15 — 25 proc. w złotych, czyli jeszcze o połowę).

Powyzszy podatek wprowadzono w życie z dniem 1 kwietnia 1924 r., a więc krótko po ustabilizowaniu się marki niemieckiej. W I. kwartale wynosił on tylko 400 proc. podatku gruntowego z przed wojny, ale już w dalszych trzech kwartałach podwyższono go na 600 proc. W roku 1925 pobierano 700 proc., a od 1 kwietnia 1926 podwyższony został na 900 proc. i w rok później wynosił 1200 proc., które się do dziś pobiera.

Dla przykładu, jak w praktyce podatek ten się przedstawia pozwalam sobie przytoczyć dane kamienicy pewnego właściciela, którego znam osobiście:

Kamienica ta, wybudowana w 1910 r. oszacowana jest do podatku majątkowego na mk. 227.000, z czego wymierzono podatek gruntowego mk. 45,40 przedwojennych miesięcznie. Sam podatek procentowy - czynszowy „Hauszinssteuer” płatny miesięcznie nie licząc wielu innych podatków, wynosi mk. 689,80 a cały brutto-dochód mk. 1575. Suma podatku składa się z następujących pozycji:

a) podatek gruntowy przedwojenny mk. 45,40; b) dodatek gminny mk. 90,80 c) 1200% podatku gruntowego (Hauszinssteuer) mk. 544,80; na utrzymanie ulicy mk. 8,80 — razem mk. 689,80 — które się opłaca regularnie co miesiąc. W razie niezapłacenia podatku w terminie, po kilkudniowym bezskutecznym monicie następuje zajęcie czynszów. Podatek ten ściągają się z całą bezwzględnością i żadne reklamacje nie mają posłuchu. Jedyny wyjątek stanowi tak zwany „Hauszinserrlass” lecz tylko na korzyść lokatora, o ile tenże jest bezrobotnym względnie bez środków utrzymania. W takim wypadku czyni lokator kroki o umorzenie części przypadającej na niego podatku i potrąca tę część przy płaceniu dzierżawy, którą mu tytułem „Hauszinserrlassu” przyznano.

Dochody z tego podatku są bardzo wielkie, jeżeli zważymy, że sam Berlin ma przeszło 150.000 zabudowanych gruntów. Podobno w samym Berlinie dochodzą wpływy z tego źródła do jednego miljaru marek rocznie! Dlatego też wystarcza, że zaledwie 25% z tych dochodów przeznaczają się na cele budowlane, a resztę zużywa się na inne cele. Mimo to fundusz ten wzrósł do olbrzymich sum i każdy, kto buduje, ma prawo czerpać z niego. Pożyczki z tego funduszu udziela się zasadniczo na wykończenie budowli po 2% rocznie i 1% na amortyzację i to nawet na drugie, trzecie lub dalsze miejsce hipoteczne, jednakowoż zawsze w proporcji do poprzednich długów hipotecznych t. j. o ile łączna kwota poprzednich długów nie przekracza osiem razy rocznego dochodu brutto z ustanowionych dzierżaw nowej budowli. Cel tych warunków jest dwojaki: 1) chodzi o zainteresowanie prywatnych kapitałów w akcji budowlanej, 2) aby inwestowane kapitały nie przedzierały czynszów. Dla bliższego zobrazowania poniższy przykład:

Prywatny kapitalista pożycza na pobudowanie domu 4-piętrowego na I. miejsce mk. 100.000 po 8 do 10% a inny na drugie miejsce 50.000 mk, ale już po 13%; obydwie pożyczki za uprzedzeniem upewnieniem się, że na III. miejsce uzyska budujący dom pożyczkę z funduszu zebranych z podatku czyli „Hauszinssteuerhypotek” w wysokości 250.000 mk. Dwa pierwsi wierzyciele

na cele budowlane?

zawsze będą więc zabezpieczeni przed ewent. subhasta a prztem instytucja udzielająca „Hauszinssteuerhypotek” kalkuluje bardzo ostrożnie i dozoruje budowlę aby nie utracić pożyczonych pieniędzy. Oprocentowanie zaś przy tym przykładowie jest następujące:

pierwsza hipoteka kosztuje rocznie odsetek mk. 8 — 10.000.—, druga mk. 6.500.—, trzecia włącznie amortyzacji mk. 7.500.— zatem razem mk. 24.000.— czyli 6% cały inwestowany kapitał. Kosztorys wynosi też razem 400.000.— mk. Zyski z tejże kamienicy są natomiast następujące:

Wybudowano razem 40 mieszkań typu A. B. C. D. razem o 100 pokojach, każdy pokój musi miesięcznie przynieść przynajmniej 30 mk. dzierżawy a wszystkie razem rocznie 30.000.— mk., odchodzi na wodę, światło, podatki (Hauszinssteuer odpada) naprawy, wywóz śmieci, portier pp. 6.000.— mk., na oprocentowanie hipoteczne jak powyżej 24.000.—czyli pozostaje na czysto 6.000 mk. i jest się właścicielem nowo pobudowanej kamienicy.

W nowoczesnych kamienicach buduje się przeważnie tylko mieszkania, a składy tylko wtedy, jeżeli domy znajdują się przy ruchliwych ulicach lub narożnikach. Najwięcej budują spółdzielnie, kooperatywy, przedsiębiorstwa przemysłowe, ale często też osoby prywatne. Ponieważ budować wolno tylko domy frontowe i najwyżej na 2/5 całego terenu, więc nie mają ciemnych podwórek, tylko obszerne trawniki, specjalne nasypy piaskowe dla dzieci, bardzo często korty tenisowe itp. Mieszkania są małe, lecz bardzo widne i zaopatrzone w wszelkie wymarzone wygody. Nie brakuje zatem centralnego ogrzewania, stałe ciepłej wody, łazienki przy sypialni, w kuchni pieca gazowego do gotowania i pieczenia, i przy wodociągu wbudowanej umywalni do statków. Każda kamienica posiada w osobnym pawilonie pralnie z specjalnymi maszynami elektrycznymi do prania i suszenia bielizny. Pranie takie trwa o połowę czasu krócej, jest wcale nieuciążliwe i znacznie tańsze. Bielizna wychodzi bielutka, nie popalona i nie podarta. Prócz tego posiada przeważnie każdy blok tych domów salkę, gdzie jest stacja sanitarna, lampy kwarcowe i gdzie zimną bawią się dzieci pod nadzorem starszych.

Czy nie należałoby przystąpić z niemieckich doświadczeń nad finansowaniem budownictwa i w Polsce?

T. M.

Polska firma wyznacza ceny w markach niemieckich!

Poznański oddział firmy Bracia Lilpop, Szulc i Ska s. z o. o., prowadzącej składnicę precyzyjnych stalowych taśm mierniczych, poleca je w sposób nad wyraz udatny pod względem reklamowym. Prospekt zdobią pozątem dobrze wykonane ryciny, a przeciętne-go interesenta zadziwia niepomierne tylko jeden szczegół. Otóż ta firma utrzymująca się prawie wyłącznie z polskiej klienteli, w cenniku swym oblicza polecane przez siebie towary w R. M., czyli Reichsmarkach niemieckich. W 11-tym roku niepodległości polskiej jest to objaw niezwykle znamienny i dla szerokiej publiczności niezrozumiały, którego zapewne też cytowana powyżej firma zrozumiałe dla wszystkich wyjaśnić nie będzie potrafiła. Jak można w Polsce mieć tak małe poszanowanie dla polskiego złotego!

(k)

Dlaczego drożeją cytryny?

Otrzymujemy poniższe pismo: Z powodu bardzo znacznej i raptownej zwyżki cytryn spotykamy się ze strony publiczności z częstym zarzutem, iż sztucznie podnosimy ceny, wyszukując obecne upały i większe wskutek tego zapotrzebowania.

Ponieważ w ostatnich dniach hurtownicy t. j. importerzy tutejsi podnieśli sprzedaż hurtową na cytryny o całe 100 proc. wyjaśniamy, iż zupełnie nie ponosimy winy za obecnie fantastyczne ceny na artykuł, który powinien być sprzedawany po cenach jaknajniższych.

Możeby hurtownicy również z swej strony zechcieli publiczności wyjaśnić, dlaczego sprzedają cytryny po tak wygórowanych cenach, ażeby kupiectwo przestało być obiektem napaści.

Słow. Kupców branży delikat.-kolonialn.

KRONIKA GOSPODARZA

(k) Utworzenie polskiego biura żytniego w Gdańsku. Jak się dowiadujemy, zajęł się Związek Eksporterów Zboża Rzeczypospolitej Polskiej — Stow. wpis. — w Poznaniu już przygotowaniem do utworzenia polskiego biura żytniego w Gdańsku; akcja ta jest aktualną wobec tego, że umowa żytnia polsko-niemiecka z dniem 30 bm. upływa i dotychczas odnowioną nie została.

(k) Eksport towarów włókienniczych łódzkich w maju rb. W maju rb. wywieziono z Łodzi 403.694 kg. towarów włókienniczych na sumę 3.444.793 zł., wobec 450.969 kg. za zł. 4.505.247 w kwietniu rb. a 507.372 kg. za zł. 6.515.736 w maju 1929 r. Jak widzimy, eksport materiałów łódzkich w maju rb. zmniejszył się w porównaniu z kwietniem pod względem wartości o przeszło 1 milion zł., a w porównaniu z majem 1929 r. o 3.200.000 zł. Jeśli uwzględnimy w maju ub. r. eksport do Rosji za zł. 1.413.000, to pomimo to jeszcze spadek bez Rosji wynosi około 1.800.000 zł. Spadek ten specjalnie zaznaczył się przy eksporcie tkanin. Charakterystyczny jest spadek eksportu towarów bawełnianych: w maju ub. r. wywieziono bowiem towarów tych za zł. 2.280.000, a w maju r. b. tylko za zł. 601.114.

(k) Jak pracowały koleje polskie w r. 1929? Centralne biuro statystyki przewozów Polskich Kolei Państwowych podaje do wiadomości następujące dane o przewozach, dokonanych w roku 1929 na normalnotorowych kolejach polskich: Ogółem przewieziono 167.657.566 osób, zaś dochód z tych przewozów wyniósł 388.155.683 zł. Bagażu i przesyłek ekspresowych przewieziono 302.283 ton, co przyniosło 20.598.990 zł. Towarów pośpiesznych i zwyczajnych przewieziono 74.427.312 ton, z czego dochód wyniósł 1.034.618.817 złotych. W porównaniu do poprzednich lat rok 1929 był rokiem wyjątkowym pod względem napięcia ilości przewozów towarowych, przy czem pierwsze miejsce zajmuje węgiel, którego przewieziono 33.474.000 ton, czyli 45% ogólnej ilości przewozów. Z ilości tej eksport zagranicę węgla wynosi prawie 14,5 milionów ton. Ogólny dochód z powyższych przewozów za rok 1929 przewyższa o 86.300.000 złotych dochód z r. 1928.

Z ZAGRANICZNY

(z) Umowa handlowa niemiecko-rumuńska. Pro wizoryczna umowa handlowa podpisana pomiędzy Rumunją a Niemcami obowiązuje do 31. grudnia. Umowa jest oparta na zastosowaniu wzajemnym minimalnych taryf celnych i zawiera klauzule największego uprzywilejowania. W tym czasie będą prowadzone pertraktacje co do zawarcia definitywnego traktatu handlowego.

(z) Kryzys w przemyśle czechosłowackim. Kryzys przemysłowy w zagłębiu ostrawsko-karwińskim wzmaga się w dalszym ciągu. Fabryki tekstylne zwolniły kilkuset robotników, huty w Trzyczcu zagasiły jeden wielki piec, oraz trzy piece martinowskie, wskutek czego aktualna jest kwestja zwolnienia robotników. Również krytycznie przedstawia się sytuacja w zakładach wilkowičkih, które zwolniły w swych kopalniach kilkuset górników.

(z) Ford w Jugosławii. Ford Motor Co. zamierza wybudować w Jugosławii fabrykę samochodów, obliczoną na 20.000 robotników. W związku z budową tej fabryki projektuje rząd jugosłowiański budowę nowej linii kolejowej, oraz szeregu szos samochodowych.

(z) Bilans handlowy angielski. Według danych urzędowych, dotyczących ubiegłych 5 miesięcy rb., eksport z Anglii w ciągu tego okresu zmniejszył się o 46. milj. f. szt. w stosunku do r. ub., import zaś o 55 milj. Deficyt bilansu handlowego pozostaje więc dotychczas w tych samych granicach co i w roku ubiegłym, t. j. około 200 milj. f. szt. zmniejszyły się natomiast obroty, głównie w dziedzinie przemysłu włókienniczego, maszynowego i metalurgicznego. Natomiast wzrósł nieco wywóz węgla. W dziedzinie włókiennictwa spodziewają się poprawy wobec zgody związków zawodowych na zmniejszenie płac, co obniży koszty produkcji i ułatwi konkurencję na rynkach obcych. Przemysł metalurgiczny angielski wymaga bardzo zasadniczej reorganizacji, wobec stosowanych dotychczas przestarzałych sposobów produkcji.

(z) Chicago — centrum handlu serem. Chicago szczyci się, że jest centrum handlu serem. — Firmy tamtejsze prowadzą handel pokrywający nietylko całe Stany Zjednoczone, lecz także i Kanadę. Prawie cała amerykańska produkcja różnych gatunków serów, wynosząca 500 milj. funtów rocznie, znajduje się pod kontrolą firm chicagowskich.

Z WYDAWNICTWA

(w) „Przegląd Gospodarczy”. Zesz. 12 z dn. 15. 6. br., zawiera następującą treść: „Przegląd sytuacji” — E. R.: „Polityka a technika” — Adam Krzyżanowski: „Wejście w życie planu Younga” — T. Sławiński: „Polska a plan Younga” — Wł. Adamkiewicz: „O traktat handlowy polsko-niemiecki” — A.: „Z gospodarczego położenia Francji” — Karol Stanisławski: „Z gospodarczego położenia Austrii” — A. A. Ponadto zeszyt zawiera Rynek pieniężny, Rynki towarowe, oraz Kronikę.

RUCH KOBIECY

pod redakcją: dr. Bożeny Stelmachowskiej

Uroczystość Narodowej Organizacji Kobiet

Narodowa Organizacja Kobiet w Poznaniu obchodziła ubiegłej niedzieli piękną i podniosłą uroczystość. W starym kościełku OO. Salezjanów zgromadziły się — prócz członkin N. O. K. także delegowane Sokolic, Wzajemnej Pomocy, dalej przedstawiciele prasy, młodzieży akademickiej itp. i w radosnym pochodzie wniesiono przed ołtarz młody sztandar zasłużonej już przeszło dziesięcioletnią działalnością Narodowej Organizacji Kobiet. Trzy pary rodziców chrzestnych pp. prezydentowa Zychlińska i prof. Paczkowski, dr. B. Stelmachowska i redaktor Drobniak, p. Smoluchowska i p. Dankowski oraz osoba celebrującego ks. prałata Prądzyńskiego dodawała uroczystości poświęcenia sztandaru podniosłości i znaczenia. Punktem kulminacyjnym tego święta była przemowa od stopni ołtarza ks. prałata Prądzyńskiego.

„Niedawno wprowadziliśmy do tego kościoła relikwie ks. Bosko — rozpoczął celebrans — więc postać tego świętego pozostaje nam dotąd w pamięci. Ks. Bosko łączył w swojej osobie religię i patriotyzm, gdyż nie zapomniał jej nigdy, a kochał gorąco włoską swoją ojczyznę, gdzie wówczas w sposób trudny komplikowały się sprawy katolicyzmu i sprawy zjednoczonej Italii. Jednakże ks. Bosko potrafił swoje uczucia narodowe przeopić uczuciami religijnymi i tym sposobem dał przykład podniosły wszystkim, działającym dla dobra krajów swoich katolikom.“

W dalszym ciągu przemowy ks. prałata Prądzyński zwrócił uwagę na religijno-narodową działalność kobiet polskich w czasach niewoli i nie zważał się stwierdzić, że niejednokrotnie właśnie kobiety polskie uratowały, podtrzymały i rozkrzewiały od nowa czystość myśli religijnej i gorącość ducha narodowego w Polsce. — Widząc w Narodowej Organizacji Kobiet, powstałej w latach 1918 i 1919, co wyraźnie widnieje na sztandarze, a więc w latach wyzwolenia kontynuację pracy katakumbowej narodo-konspiracyjnej pod zaborami — zwrócił kaznodzieja uwagę na to, że do młodego sztandaru przygłąnęły najpiękniejsze tradycje, najwznioślejsze hasła, imiona osób najchlubniej zapisanych w dziejach zmagania religijno-narodowych

na naszych kresach. M. in. wymienili z wzruszeniem nazwiska naszych bohaterów narodowych: Emilji Szanieckiej, Zofji Sokolnickiej, Marji Brownsford. Kończąc przemowę swoją, celebrant podniósł znaczenie sztandaru jako zewnętrznego symbolu nastrojów panujących wewnątrz organizacji, przyczem wspominał patronkę kobiet polskich Matkę Boską Częstochowską i hasło Narodowej Organizacji Kobiet: Bóg i Ojczyzna wreszcie złożył najlepsze życzenia tym wszystkim, którzy staną do pracy pod wspomnianym sztandarem, błogosławiąc jako kapłan i wieszając jako szczerzy życzliwy przyjaciel.

Po dokonaniu poświęcenia sztandaru uczestnicy wystuchali w skupieniu mszy św., odprawionej również przez ks. prałata Prądzyńskiego, w asyście ks. ks. Salezjanów, poczem nastąpiło pożegnanie sztandaru przed kościołem, poprzedzone wspólnym zdjęciem fotograficznym.

W godzinach popołudniowych panie dr. Marja i Helena Grossmanówny podejmowały w swym gościnnym domu dostojnego Celebransa, rodziców chrzestnych i gości herbatką, przyczem odbyło się także tradycyjne wbijanie gwoździ pamiątkowych.

Wystawa robót

w Państwowej Szkole Handlowej i Przemysłowej Żeńskiej

Z dużym zainteresowaniem zwiędzała publiczność w bieżącym tygodniu Wystawę prac uczeń Szkoły Przemysłowej i Handlowej, w lokalach Szkoły przy ul. Marsz. Focha 2. Wystawa urządzona przez uczennice, pod nadzorem dyrektorki p. Szumanówny i grona nauczycielskiego, sprawiała wrażenie bardzo dodatnie, świadczyła o sprężystości dykcji i dużych postępach absolwentek szkoły. Niemala wdzięczność należy się również paniom nauczycielkom, które w wychowanie młodzieży żeńskiej tej szkoły wkładają tyle ofiarnej pracy i dobrych chęci.

Na parterze oglądamy w pierwszym od wejścia sali, prace ręczne uczeń, opuszczających zakład po zdaniu egzaminów. Tu uderza nas planowość nauki. Tak też rozłożono ekspozycje, aby można śledzić rozwój postępów od prostych, geometrycznych rysunków do bardziej skomplikowanych wzorów barwnych, zastosowanych już do zamierzonego celu, na haftach, jakiego-

kolwiek rodzaju. Mamy więc poduszki, szale, apaszki, torebki, woreczki, paski itd. Dużo trudu w nauczaniu rysunku włożyły tu panie: Dora Mukułowska i Ossecka. To też rysunek wypada bardzo poprawnie i czysto, niekiedy artystycznie, a zastosowanie rysunku do celów praktycznych nie natrafia już u uczeń na zbyt wielkie trudności. Widocznie kierują niemi dobre siły pedagogiczne. W dziale tym znajdujemy też prace egzaminacyjne uczeń, podziwiamy zwłaszcza umiejętność w przystosowywaniu stylów i motywów zdobniczych starej sztuki do nowoczesnych potrzeb. Z uczeń, jako najlepsze w tym dziale wymienia się p. Stachowską i p. Lawęcką.

W dziale ekspozycji rocznego kursu robót podziwiamy znowu roboty ręczne, jak hafty, z przystosowaniem motywów sztuki polskiej na wyszyciach bluz, sukien, serwet itp. Dużo wskazuje praktycznych wraz z teorją charakteryzuje ten dział, będący produktem pańienek z ukończonym wykształceniem licealnym i gimnazjalnym, a chcących uzupełnić praktycznie swe wiadomości. W dziale tym zwraca uwagę, jako bardzo gustowny, kostjum z wyszyciami p. Kędzierskiej, oraz inne prace pp. Skowrońskiej, Byszczofówny itd. Kurs ten prowadzi w szkole z pięknymi rezultatami p. Lubowiczówna.

Pod bacznym natomiast i fachowym okiem pań Madurowiczówny i Lekówny, kierowniczek kursu gospodarstwa domowego urządzono i rozstawiono rozmaite „smaczne” pokazy, jak torty, ciasta, zaprawy itd. Próbuje słodczy z dużą satysfakcją, goszczono mile i uprzejmie przez pańienki z kursu.

W salach piętrowych rozłożono ekspozycje kursu przeznaczonego dla pańienek, pragnących zdobyć tytuł mistrzowski i pracować zawodowo. Od drobnych przedmiotów bielizniarskich do modnej sukni z okryciem — wszystko to stworzyła planowa praca Szkoły w tym dziale pod kierownictwem p. Heilizanki.

Podziwiać także należało osobny dział porządku, pozostający pod umiejętnym kierownictwem p. Żółtowskiej, a prezentujący artystyczne latanie koronek i nadstawianie pończoch, dalej wywabianie wszelkich plam, pranie wszelkich materjałów itp.

A wreszcie zasłużył również na całkowitą uwagę dział chemiczny pod

kierownictwem p. Lisssowskiej. Tu podziwialiśmy kapitalne wyroby w zakresie praktycznych prac uczniowskich, a mianowicie mydło toaletowe, mydło do prania, piękną pastę do froterowania itp.

W końcu, korzystając z uprzejmości p. Niedorowskiej zwiędzamy jeszcze internat, oglądamy pracownie itd., opuszczamy wreszcie Zakład, w tem przekonaniami, że dyrektorka p. Szumanówna wywiązuje się doskonale z swego zadania i wzorowo prowadzi powierzoną jej opiekę Szkołę.

Ze świata

Progres Amerykanek w handlu i przemyśle.

Niedawno odbył się w Nowym Jorku „Tydzień kobiet pracujących w handlu i przemyśle” i wywołał w prasie ogromny podziw dla niezwykłego postępu kobiet na tem polu. Był to trzeci z kolei, doroczny „Tydzień” urządzony staraniem Narodowej Federacji Kobiet Handlowców i Zawodowców.

Pierwszy „tydzień” w r. 1928 miał na celu zapoznanie społeczeństwa z nowoopowanymi przez kobiety placówkami w handlu i przemyśle, drugi w r. 1929 skierował na zaproszenie władz wykonawczych Federacji wybitniejszych przedstawicieli tej gałęzi życia, którzy mieli wydać sąd o pracy kobiecej i wykażać sposoby, jak i gdzie kobiety mogłyby poprawić system i metodę pracy. Obecny „tydzień” przyjął sobie za wycieczną rozwinięcie działalności przez utworzenie sekcji komunalnych, które miałyby za zadanie szerzyć idee organizacji.

Ponadto uchwalono szerzyć pomiędzy kobietami idee potrzeby nauki w kierunku handlowym, dopomagając młodym aspirantom do osiągnięcia swych zamierzeń i dążeń, oraz wspierać kobiety zakładające przedsiębiorstwa na własną rękę.

Federacja liczy obecnie przeszło trzyście klubów rozrzuconych po całej Ameryce, co dowodzi, że kobieta w handlu lub przemyśle nie jest już sporadycznym, przejściowym zjawiskiem. (zo)

Francuzki w walce o prawa sądownicze.

W Paryżu zawiązała się organizacja kobiet pod nazwą Międzynarodowej Federacji Kobiet Sędziów Pokoju i Adwokatów, której zadaniem jest jednoczyć kobiety z prawniczym wykształceniem w całym świecie i wspólnie walczyć o wyższe stanowiska w sądownictwie. Drugim punktem programu ma być czynny udział kobiet w tworzeniu praw międzynarodowych.

Francuzki wróżą sobie wiele z powodu nowej organizacji, a przedewszystkiem jej pomoc w wywalczeniu stanowisk sędziów conajmniej w sądach dla małoletnich. (zo)

Z dziejów prawa małżeńskiego

Przed niespełną rokiem zdawałem na tem miejscu sprawę z rozprawy p. Zawistowicz - Kintopowej o Zawarcie małżeństwa przez kupno w polskich obrzędach weselnych. Była to rozprawa, która na podstawie materiału etnograficznego starała się uzupełnić, względnie zmodyfikować wyniki przedstawione nauce w pomnikowym dziele prof. Abrahama.

Dzieje prawa małżeńskiego zdają się mieć obecnie swój szczęśliwy okres. — Literatura bowiem rośnie, a wraz z nią pogłębia się i znajomość przedmiotu, tembardziej, że zagadnienie traktuje się z reguły na tle porównawczo - prawnym wzgl. etnologicznym, a nie brak także w języku polskim i prac podchodzących do tego problemu i od strony socjologii (Malinowski).

Do tego też zakresu prac należy rozprawa dr. Jana Piprka pt. Formy zawarcia małżeństwa u pierwotnych Słowian i plemion bałtyckich (Warszawa 1930 r., skład główny u Gebethnera i Wolffa, str. 58). Autor nie jest nowicjuszem na tem polu, albowiem już w roku 1914 ogłosił książkę p. t. Slavische Brautwerbungs- und Hochzeitgebrauche. Pierwotne opracowanie tekstu niniejszej rozprawy dokonane było też w języku niemieckim; wojna uniemożliwiła wydanie książki, która obecnie ukazała się w języku polskim.

W międzyczasie ukazało się jednak wielkie dzieło prof. Abrahama, którego wyniki autor w tekście swej pracy już uwzględnił. Szereg rezultatów jest wspólny obu autorom; z tego wniosek, że można już mówić o ugruntowaniu pewnych tez naukowych, co w zakresie tak trudnego zagadnienia jest już znacznym sukcesem nauki.

Punkt wyjścia dla dra Piprka stanowi opis zwyczajów małżeńskich Sło-

wian, podany przez t. zw. Nestora. Opisuje tam Nestor zwyczaj Polan, następnie Drewlan, nakoniec Radymiczów, Wiatyczów i Siewierzan. Z opisu tego wnioskowano o istnieniu u Polan (nb wschodnich) śladów małżeństwa przez kupno, u Drewlan sądzono, że mamy do czynienia jeszcze z wyraźnym małżeństwem przez porwanie, nakoniec przypuszczano, że zwyczaj właściwy pozostałym Słowianom zdają się zaświadczać zawieranie małżeństwa zbiorowego.

Autor w zwyczajach Polan, opisanych przez Nestora nie dopatruje się śladów małżeństwa przez kupno. Bynajmniej jednak na tej podstawie nie za przecza istnienia małżeństwa przez kupno u dawnych Słowian, owszem przytacza szereg przykładów ponad wątpliwość stwierdzających ten sposób zawierania małżeństwa przez dawnych Słowian. W rzędzie dowodów znalazło się miejsce i dla dawnej Polski. W tem wszystkim zgoda z wywodami prof. Abrahama. Pewne rozbieżności pojawiają się dopiero w momencie, kiedy autor śledzi koleje dawnej ceny kupna. Otóż przyjmuje, że nosiła ona miano wiana. Podobną tezę wypowiedział i prof. Abraham, jednakowoż w wianie historycznym nie widzi śladów wiana pierwotnego. Wiano historyczne uważa za recepcję rzymskiej donatio propter nuptias, określonej po polsku mianem wiana, lecz poza nazwą nie związanej z treścią prawną dawnej ceny kupna. Inaczej dr. Piprek. Jest zdania, że między obydwoma rodzajami wiana jest ciągłość nie tylko nazwy, ale i instytucji, przyczem przytacza analogie z zakresu prawa małżeńskiego germańskiego, w czem też różni się od prof. Abrahama, który nie był skłonny do wysnuwania wniosków z tej analogii.

Jakiekolwiekby jednak przyjął koleje wiana, t. j., czy to ciągłość instytucji, czy też ciągłość nazwy, niewątpliwym będzie moment recepcji urządzeń prawa rzymskiego i zespolenie się ich z

pewnym podkładem rodzimym. Warto zaś wspomnieć, że nauka polska w ostatnich czasach zwróciła uwagę na recepcję prawa rzymskiego przez Polskę wczesniejszego średniowiecza. Na krakowskim zjeździe Kochanowskiego powstała w związku z tem ciekawa dysputa. Z jednej strony zwrócono uwagę na małą recepcję prawa rzymskiego w XVI wieku, z drugiej jednak starano się stępić ostrze wniosków, któreby na tej podstawie można wysnuć przez podkreślenie znacznie wcześniejszej znacznej recepcji prawa rzymskiego (w XIII wieku). Podnieść można, że dla nauki a zwłaszcza dla historii kultury otwierają się w ten sposób nowe horyzonty.

Przypominamy sobie, że wspomniany wyżej tekst Nestora w ustępie poświęconym Drewlanom miał stwierdzać istnienie małżeństwa przez porwanie. Polski problem ten rozstrzygnął prof. Abraham w zasadzie negatywnie. Do podobnych wniosków skłania się i dr. Piprek. Podkreśla bowiem, że tak w Polsce, jak poza Polską z reguły mamy do czynienia z zakazami i karami, jeśli chodzi o małżeństwo przez porwanie, natomiast trudno o ślady pozytywnych przepisów prawnych. Przypuszczenie że jest to zwalczany przez prawo przeżytek dawnej niegdyś powszechnej instytucji uważa dr. Piprek — nie bez słuszności — za dowolne. Temsamem kwestjonuje i — zwalczaną również przez Abrahama — tezę o ewolucji sposobów zawierania małżeństwa od małżeństwa przez porwanie — poprzez małżeństwo przez kupno, ku małżeństwu zawieralnemu w drodze umowy formalnej. Jak widzimy zatem „ewolucjonizm” tak poważnie zakwestjonowany ostatnio w dziedzinie nauk biologicznych opatrzonej został znakiem zapytania i w dziedzinie urządzeń społecznych.

Wypowiada przytem dr. Piprek przypuszczenie, że porwanie żon mogło być w związku z wojną, kiedy to porwanie żony było zarazem wzięciem jeńca. Nie jest autor zdania (jakoby teksty

Nestora dotyczące Radymiczów, Wiatyczów i Siewierzan zdołały upewnić o instytucji małżeństwa zbiorowego jako instytucji powszechnej i sądzi, że z przytoczonych przez siebie przykładów „wynika, że związki płciowe wspólnie zawierane były połączone z uroczystościami religijnymi, obchodzonemi na cześć bogów płodności w pewnej porze roku, a to zawsze na początku pory roku, przeważnie wiosny. Okoliczność ta dowodzi, że wspomniane uroczystości stały w związku z kultem słońca, które według wierzenia niektórych narodów na wiosnę zawiera małżeństwo z ziemią i ją zapładza. Narody pierwotne, których życie było ściśle połączone z życiem przyrody, naśladowały i pod względem płciowym ewolucję przyrody“.

Kilka uwag poświęca też autor sprawie małżeństwa pomiędzy krewnymi i kwestji poligamji. Małżeństwo między krewnymi właściwe stosunkom irańskim drogą stosunków handlowych dotarło do Rosji a stąd przeniknęło na Litwę i do Prusaków. Natomiast znamie powszechności nosiła poligamja. Tutaj autor jest całkowicie zgodny z prof. Abrahamem, tak w kierunku uważania monogamji za prototyp urządzeń małżeńskich, jak też i w wiązaniu poligamji z dobrobytem gospodarczym, dzięki któremu najsilniejsze ślady poligamji spotykamy na dworach książęcych. U nas Mieszko przed poślubieniem Dąbrowki miał mieć siedem żon.

Wyżej podkreśliłem związek całości wywodów z historją kultury. Na tem miejscu zaś chciałbym podkreślić, że tak książka prof. Abrahama, jak też i rozprawa dra Piprka idą w kierunku usuwania „senzacji” w dziedzinie historii urządzeń małżeńskich. Oby poprzez podręczniki wyniki te dotarły do jaknajszerszej sfery konsumentów wiedzy.

Dr. Z. Wojciechowski.

700-letni jubileusz św. Antoniego z Padwy

(KAP) Ojciec św. zatwierdził plan uroczystości z okazji 700-letniego jubileuszu św. Antoniego z Padwy. W samej Padwie uroczystości te będą miały charakter wspaniały. Biskup Padwy wystosował już list pasterski do swych diecezjan i powołał do życia dwa komitety, religijny i świecki, których zadaniem będzie przygotowanie obchodu.

Odsłonięcie pomnika Poległych Powstańców w Kamionie

Tow. Powstańców i Wojaków w Kamionie, pow. Międzychód, obchodziło w niedzielę, dnia 15. 6. 30 r. wielką uroczystość, mianowicie odsłonięcie pomnika Poległych Powstańców. Po uroczystej mszy św. i okolicznościowym kazaniu, wyruszył długi pochód poprzedzony banderą konną i orkiestrą, z sztandarami i wieńcami na miejsce, gdzie w Kamionie postawiono nowy pomnik. Po powitaniu gości w osobach pp. starosty Stanisława Puta z Międzychodu, miejscowego ks. dziekana, ppłk. rez. K. Chlapowskiego, komendanta powiatowego P. W., por. Dembowskiego, delegacji oficerów, obywatelstwa oraz organizacji i towarzyszy przez przedstawiciela Zarządu Związku Tow. Powst. i Woj. D. O. K. VII druha Kaz. Kujawę, wygłosił ppłk. Chlapowski dłuższe przemówienie na temat walk powstańczych i potrzeby wysiłku całego narodu ku stworzeniu silnego Państwa Polskiego.

Po wzniesieniu okrzyku na cześć Najjaśn. Rzeczypospolitej i p. Prezydenta odsłonił p. starosta Put pomnik Poległych Powstańców.

Chór odśpiewał dwa hymny, a po wywołaniu 20 poległych powstańców, których nazwiska wyrzeźbione są na pomniku, i przemówieniu dha Kujawy na temat powstań narodowych i zasług poległych bohaterów, złożono u stóp pomnika wieńce. Defiladą organizacyj i towarzyszy wojskowo-wychowawczych przed władzami zakończono ten piękny, o wielkim patriotyzmie naszych zachodnich kresów świadczący obchód.

Odprawa prezesów, komendantów, sekretarzy i skarbników Towarzystw Powstańców i Wojaków Okręgu XVI, która potem nastąpiła, wykazała wielką sprężystość Zarządu Okręgowego w Międzychodzie, pod kierownictwem druha prezesa Wciórki i dużą żywotność wszystkich przynależnych Towarzystw, pomimo znacznych trudności z jakimi teraz walczyć muszą.

Zarządowi Tow. Powst. i Woj. w Kamionie, z druham prezesem Zagrockim na czele, za podjęcie inicjatywy i trudu ku postawieniu odsłoniętego pomnika i związaniu z tem uroczystości, złożył przedstawiciel Zarządu Związku serdeczne podziękowanie.

Zamówienie wódek polskich z Syrii

Polskie wódki czyste, zwłaszcza „Luksusowa” i „Wyborowa”, jak świadczy o tem poniższa wiadomość, cieszą się rozgłosem i popytem na szerokim świecie. Mianowicie pewien kupiec z Bejrutu (Syria) nadesłał do Dyrekcji Państw. Monopoli Spi-

rytusowego zamówienie na 16 skrzyń wódek „Luksusowej” i „Wyborowej”, przy czym należność wypłacił równocześnie zgóry czekiem.

Bejrucki znawca i wielbiciel polskich wódek, zakosztowawszy ich gdzieś przypadkowo, tak się do nich przywiązał, że piagnie je rozpowszechnić w Bejrucie i w Syrii.

Życie harcerskie

Kronika Chorągwi Poznańskiej. I drużyna męska im. Zawiszy Czarnego w Chodzieży urządziła w ub. tygodniu przedstawienie „Śpiącej królowej”, trzyaktowej sztuki dla młodzieży, z dużym sukcesem materialnym i moralnym. Podczas przedstawienia grała orkiestra gimnazjalna pod batutą opiekuna drużyny p. prof. Emila Krótkiego.

Oszust w mundurze instruktora. Dnia 13. bm. zjawił się w Inowrocławiu w godzinach popołudniowych rzekomy harcmistrz Pfeifer. Unikał on harcerzy, będących na stanowiskach kierowniczych, a zatrzymywał harcerzy na ulicy, twierdząc, że przybył do Inowrocławia razem z dhem Poplewskim z Komendy Chorągwi, z którym miał wizytować środowisko Strzelno. Ponieważ, jak się później okazało, każdemu co innego opowiadał, przypuszczalnie był to oszust, poszukiwany przez Komendę. W jednym wypadku chciał od harcerza pożyczyć 3 zł., co mu się jednak nie udało. Ubrany był w czapkę studencką, kurtkę wytartą, odznakę złotową i płaszcz gumowy, koszulę wierzchnią i sztywny koltur. Charakterystyczne, że z każdym harcerzem witał się serdecznym pocałunkiem. Po południu około godz. 18-tej wyjechał w niewiadomym kierunku.

Komendy hufców w Inowrocławiu składają podziękowanie. Komendy hufców harcerskich w Inowrocławiu pozuwają się do miłego obowiązku podziękować tym wszystkim, którzy przyczynili się do uświetnienia zlotu harcerskiego w Suchatówku. Szczególnie serdecznie dziękują majętności Buszkowo za bezinteresowne dostarczenie słomy, dyr f-my „Zgoda” p. Fenikowskiemu, za przewiezienie urządzeń obozu, p. Kwiatkowskiemu, mistrzowi rzeźnicznemu za wędliny ofiarowane dla gospody, p. Czabańskiemu za wypożyczenie szkła, oraz Nadleśnictwu w Gniewkowie i Leśnictwu w Suchatówku za pomoc, okazaną w urzędzeniu obozu.

Harcerski obóz męski P. W. w czasie lata. Od 6. lipca do 4 sierpnia br. odbędzie się przy udziale 100 uczestników męski harcerski obóz Przymosobienia Wojskowego pod Sierakowem. Przyjęci na ten obóz mają się zgłosić w dniu 6. lipca w Komendzie Chorągwi od godziny 8-1-ej.

Uroczystości harcerskie. Dnia 22. bm. harcerstwo pomorskie obchodzić będzie podniosłą uroczystość poświęcenia sztandaru chorągwi pomorskiej. W przeddzień uroczystości odbędzie się zwiedzanie obaju propagandowego, który rozbitki będzie przy Banku Polskim w Toruniu.

Wianki na Warcie urządzi XV bękitna drużyna żeńska dnia 23. czerwca w Dębnie.

Kiermasz harcerski na boisku Sokoła. Przy licznym udziale publiczności odbył się w ub. czwartek na boisku Sokoła wielki kiermasz harcerski, urządzony staraniem wszystkich kół przyjaciół harcerzy pod protektoratem zarządu Oddziału Wielkopolskiego ZHP z gen. Hallerem na czele. Poszczególne koła zajęły się zorganizowaniem szeregu emocjonujących rozrywek. Kupiectwo nie szczędziło fantów. Specjalnym powodzeniem cieszył się obfity i smaczny a przytem niesłychanie tani bufet urządzony przez pracowite panie z Kół przyjaciół, oraz bufet z lodami i napojami chłodzącymi. Harcerki i harcerze w liczbie kilkuset popisywali się na arenie boiska tańcami, ćwiczeniami, pokazami z życia obozowego. Szczególnie oklaskiwano „napad murzynów afrykańskich na wyprawę komendy hufca poznańskiego”, wykonany bardzo pomyslowo przez 21 drużynę męską, tańce 15., 11. dru-

żyn żeńskich oraz zeglarek-harcerek. Najmłodszy harcerze „wilczęta” popisywali się zgrabnymi koziołkami, piramidami, rozbianiem obozu. Wiele radości wnosili do zabawy, która przeciągnęła się do wieczora. trzej komicy. Działwą zajęły się serdecznie harcerki, urządzając dla nich szereg zabaw. Biegi o nagrody w postaci pierników, cieszyły się również olbrzymim powodzeniem. Słowem dużo zadowolenia z kiermaszu wynieśli zarówno najmłodszy, jak i najstarsi, którzy przyczynili się wielce do przysporzenia funduszy na rzecz obozów letnich dla najuboższych harcerzy.

Przymicie księży harcerzy. Z czterech nowo wyświęconych księży harcerzy pierwszą ofiarę mszy św. odprawił X. harcmistrz Wacław Janke w kościele Księża Jezuitów. Z. O. Wlkp. Z. H. P. zauważył X. harcmistrza prof. Lecha Ziemskiego, p. kpt. Ratajczaka, harcmistrzów, prof. Jasińskiego, Langa, Poplewskiego i innych. W komplecie przybyła 14 pozn. druż. harc. oraz 16-tka ze sztandarem Chorągwi Pozn., resztę kościoła zapelnila po brzegi młodzież harcerska i wierni. Wśród podniosłych pień religijnych odprawił pierwszą św. Ofiarę X. Przymicjan, w towarzystwie X. kan. dr. Zwolskiego, i X. phm. Ziętarskiego i Mielżyńskiego, udzielając jednocześnie pierwszej Komunii św. swej siostrzenicy. Pełne głębokiej treści kazanie wygłosił znany kaznodzieja X. rektor Cieszyński. Po uroczystym „Te Deum” udzielił ks. prymicjan rodzinie. macierzystej drużynie oraz wiernym uroczystego błogosławieństwa.

W pięknie przybranej kaplicy szpitala miejskiego odprawił pierwszą mszę św. X. Ignacy Walczewski, w towarzystwie X. X. Duczmała, Porankiewicza i Zygmąńskiego. Podniosłe kazanie wygłosił były kapelan szpitala ks. prof. Kowaliński. Szczupłą kapliczkę wypełniła po brzegi rodzina i bliżsi znajomi, w długim zaś korytarzu u czestniczyli w podniosłej uroczystości chorzy szpitala. W zakończeniu uroczystości ks. prymicjan udzielał uroczystego błogosławieństwa.

W kościele św. Marcina uroczyste prymicie odprawił X. Walerjan Porankiewicz w towarzystwie X. X. Krajewskiego, Walczewskiego i Zygmąńskiego, kazanie zaś wygłosił X. Michałowicz, Czwartny z harcerzy X. phm. Ziętarski odprawił swe prymicie w kościele parafjalnym w Pleszewie.

Ze Strzelna. (Drużyna harcerska przy szkole wydziałowej). Kierownictwo szkolnej wydziałowej w Strzelnie utworzyło drużynę harcerską im. Tad. Kościuszki. Przyrzeczenie składała drużyna w niedzielę dnia 8 b. m. — Mundurki zakupiono przy pomocy finansowej powiatu i miejskiego związku komunalnego.

Z życia S. M. P.

Zebrań zarządu głów. pozn. okręgu odbędzie się 24. bm. o godz. 19.30 w sekretaracie okręgu.

Zbiórka stowarzyszeń z sztandarami, celem wzięcia udziału w wielkiej procesji farnej naznacza się w niedzielę 22 bm. o godz. 8. na Nowym Rynku. Na inne procesje w parafjach poznańskich, stow. wysła poczty sztandarowe.

Odprawa naczelników stow. pozn. okr. odbyła się 17 bm. pod kierownictwem drh. nacz. okręgu Geisslera, w obecności drh. Goćwińskiego, oraz sekr. drh. Karpińskiego. Omawiano m. i. sprawę obozu na Wołyniu, oraz wycieczki okręgowej do Chludowa, na poświęcenie sztandaru miejscowego Stowarzyszenia; wycieczka wyruszy 5 lipca. Zbiórka stow. ze sztandarami w tym dniu o godz. 20.30 na dziedzińcu związku przy pl. Nowomiejskim. Napiętnowano nieobecność na odprawie naczelników kilku stow., przyjmując uchwałę, że naczelnikiem S. M. P. może być jedynie członek, który uczęszczać będzie regularnie na odprawy do okręgu.

S. M. P. Boże Ciało urządziło wycieczkę do Kobylnicy, przy udziale 52 członków, S. M. P. Fara — dwudniową wycieczkę pieszą do Głuszyny, w której uczestniczyło 39 druhow.

Zebrań sekcji pływackiej pozn. okr. S. M. P. wykazało duże zainteresowanie się

druhow pływaniem. Pierwszym zadaniem sekcji będzie nauka pływania dla tych, którzy słabo, względnie wogóle nie pływają. Zarząd okręgu wystąpi w najbliższych dniach do POZP o przyjęcie sekcji do tutejszego okręgu pływackiego.

Zlot Okr. Ostrowskiego odbędzie się w dniu 6 lipca w Grabowie nad Prosną. Przygotowania są w pełnym toku, a miejscowe stow. czyni wszelkie starania, aby uroczystość ta wypadła jaknajlepiej. To też przypuszczają należy, że młodzież nie tylko okręgu ostrowskiego, lecz również z nad Warty, Noteci, Obry, Barczycy, Wrześnicy, Strugi i Brdy podąży nad Prosnę do Grabowa, aby przez tłumne przybycie zaznaczyć związek ideowy wszystkich S.M.P.

S. M. P. Pepowo obchodziło w niedzielę uroczystość poświęcenia sztandaru. Stowarzyszenie, pracujące dobrze od 14 lat dopiero w tym roku sprawiło sobie sztandar. Na uroczystość przybyły delegacje okolicznych S. M. P. (Gostyń, Krobica, Domachowo, Wielkie Strzelce, Kołaczkowo, Czeluścin). Mszę św. odprawił ks. patron Samulski, poświęcenia sztandaru dokonał protektor ks. prob. Tomaszewski, a kazanie wygłosił sekr. gen. związku ks. dyr. Jarosz. Po defiladzie, w której brało udział ponad 400 druhow, uroczystościowe zebrańie zagał prez. stow. drh. Ignacy Krzyżyński. Zyczenia p. i. składał: ks. dyr. Jarosz im. związku, patron okr. ks. prob. Ludwiczak, miejscowy prob. ks. Tomaszewski, delegaci Tow. Polek, Zjednoczenia Zawodowego, Tow. Spiewu, Kółka Rolniczego, Inwalidów, Powst. i Woj. oraz bratnich S. M. P. Po południu urządzono zawody sportowe i zabawę. Przebieg uroczystości był wspaniały i skupił około sztandaru młodych oraz starszych wszelkich stanów. Organizacja — sprawna.

IV. zlot okr. wrzesińskiego odbył się w niedzielę, 15. bm. we Wrześni. O godz. 9 zebrały się stowarzyszenia przybyłe na zlot na stadionie miejskim, gdzie naczelnik okręgowy drh. Kiereta zdał raport komendantowi związku p. Bujakiewiczowi. Następnie uformował się pochód, poprzedzany przez miejscową orkiestrę i wyruszył głównymi ulicami miasta do kościoła na nabożeństwo, które odprawił patron okręgowy ks. prob. Berger z Jarząbkowa; kazanie wygłosił ks. Kwiatkowski z Wrześni. Po defiladzie przed przedstawicielami władz, członkami patronatu, młodzieżą zebrała się w sali Odeon. Otwarcia zlotu dokonał patron okręgowy ks. prob. Berger. Po wspólnym odśpiewaniu hymnu związkowego „Hej do apelu staśmy wraz”, oraz ukonstytuowania prezydium, recyował jeden z druhow wiersz Orwida p. t., „Na-przód”. Referaty zlotowe wygłosili: ks. prob. Sarniewicz z Marzenina, oraz kierownik szkoły p. Szumiński z Grzybowa. Na zakończenie przemówił jeszcze komendant związku wnosząc okrzyk na cześć Ojca Świętego oraz Prezydenta Rzeczypospolitej.

W Baszkowie odbył się w dniu 15 bm. zlot okręgu krotoszyńskiego. Po mszy św., którą odprawił ks. patron Thiel i kazaniu ks. proboszcza Buchwaida, odbył się imponujący pochód 12 stowarzyszeń z orkiestrą ze Zdun na czele. Przed pałacem ks. Czartoryskich urządzono defiladę przed komitetem honorowym, władzami okręgu itp. Dzielna postawa drułów wskazywała na sprężystość i karność w szeregach stowarzyszeń okr. krotoszyńskiego. Zlot otworzył na boisku S. M. P. ks. patron Thiel witając księżnę Czartryską, przedstawiciela dow. 56 p. por. Kurpisa, reprezentanta związku, członków komitetu honorowego i patronatu. W imieniu dow. 56 p. p. przemawiał p. por. Kurpisz, a w im. związku ref. p. Dmochowski. Po wspólnym obiedzie odbyły się zawody lekkoatletyczne, kolarskie, oraz strzeleckie z broni małokalibrowej. Sprawnie przeprowadził je p. prof. Kaźmierczyk. W czasie zawodów przybył na boisko dowódca 56 p. p. ppłk. Pocetkiewicz, który żywo interesował się ich przebiegiem. Odbyły się również pokazy harcerskie drużyny z Krotoszyńska. Po defiladzie wręczył zwycięzcom nagrody patron okręgu ks. Thiel. Poza tem odbył się konkurs deklamacyjny. Starsze społeczeństwo żywo interesowało się zlotem, dając tem samem dowód, że popiera wychowanie młodzieży w myśl ideałów S. M. P.

Dnia 21 czerwca 1930 r., o godzinie 4-tej rano po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., zakończył żywot doczesny najdroższy nasz ojciec, teść, i dziadek, ukochany brat, szwagier i stryj, ś. p.

Michał Gozdawa Strzyżowski

przeżywszy lat 65. Pogrzeb odbędzie się w Poznaniu, we wtorek, dnia 24 bm. o godz. 6-tej po południu z Zakładu św. Józefa na cmentarzu św. Marciński przy ul. Bukowskiej. Msza św. żałobna odprawi się nazajutrz o godzinie 8 rano w kościele św. Marcina, w ciężkim smutku pograżeni

Poznań, Toruń, Starężyń, Tarchały.

Osobnych wiadomości nie wysyła się.

Najstarszy Zakład pogrzebowy P. Piasecki Klasztorna 14. Telefon 2769.

dzieci i rodzina.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Komitet Towarzystw Łazarz-Górczyn** wzywa wszystkie towarzystwa do udziału w procesji nowej parafji górczyńskiej, która odbędzie się dnia 22 bm. o godz. 18. Zbiórka o godz. 16,30 na Rynku Łazarzkim.

— **Tow. Powstańców i Wojaków — Łazarz-Górczyn** bierze udział w procesji parafji górczyńskiej. Zbiórka dnia 22 bm. o godz. 16,30 na Rynku Łazarzkim.

— **Kółko Młodzieży — Wilda.** Zebranie plenarne odbędzie się dnia 21 bm. o godz. 20 w salce p. Zielńskiego, ul. Rolna.

— **Pozn. Klub Sportowy Głuchoniemych.** Plenarne zebranie odbędzie się dnia 22 bm. o godz. 15 w lokalu p. Jarockiego przy ul. Maształarskiej 8.

— **Kat. Koło Abstynentów „Wyzwolenie” — Śródmieście.** Zebranie plenarne odbędzie się dnia 23 bm. o godz. 20 w salce księgarni Św. Wojciecha przy Alejach Marcinkowskiego 22. Wykład wygłosi p. Piotr Andrzejewski.

— **Sodalicia Pań Zawodu Kupieckiego.** Zebranie informacyjne w sprawie Kongresu Eucharystycznego odbędzie się dnia 23 bm. o godz. 20 w ochronce św. Józefa.

— **Drużyna Błękitna.** Wszystkich członków drużyny wzywa się do obowiązkowego stawienia się w dniu 22 bm na zbiórkę, celem wzięcia udziału w procesji Bożego Ciała. Umundurowanie błękitne. Zbiórka o godz. 7,15 rano przed komendą drużyny przy ul. Szamarskiego 2.

RADJO

Programy radiofoniczne

Niedziela, dnia 22 czerwca 1930 r.

Poznań (335 m) godz. 11.00 transmisja nabożeństwa z Katedry poznańskiej; chór katedralny śpiewa pod dyr. ks. dr. Gieburrowskiego; godz. 12.05 odczyt rolniczy p. t. „Woda w życiu codziennym” (wygl. Mg. Józef Winkler); godz. 12.25 odczyt rolniczy p. t. „Bauernbund flamandzki” (wygl. Szczęsny Jaxa-Bykowski); godz. 12.45 wykład dla gospodyń p. t. „Bieżące prace w ogrodzie warzywnym” (wygl. p. Helena Nieciówna); godz. 17.45 audycja dla dzieci w wyk. p. Wandy Trojanowskiej, art. T. N.; godz. 18.15 biuletyn Stow. Młodzieży Polskiej; godz. 18.45 koncert gramofonowy; godz. 19.40 „Silva rerum”; godz. 20.00 odczyt p. t. „Racjonalne obsadzanie balkonów” (wygl. p. J. Woźny); godz. 20.20 komunikat L. O. P. P.; godz. 20.30 koncert muzyki polskiej. Wykonawcy: Emma Matuskova (sopran), prof. Stanisław Pawlak (skrzypce), profesor Zygmunt Zawrocki (bas), Jadwiga Komorowska (akompanjament); godz. 22.00 sygnał czasu, komunikaty sportowe i policyjne; godz. 22.15 muzyka taneczna.

Poniedziałek, dnia 23 czerwca 1930 r.

Poznań (335 m) godz. 13.05 koncert gramofonowy; godz. 14.00 notowania giełdowe i komunikaty gosp. roln.; godz. 16.50 odczyt p. t. „Zagadnienia społeczno wy-

chowawcze” (wygl. p. Julja Cybulska); godzina 17.10 opowieści historyczne dla młodzieży (wygl. p. Marja Mezer); godz. 17.30 gawęda harcerska; godz. 17.45 koncert solistów. Wykonawcy: Marja Szrajberówna (skrzypce), Lucja Pieprzówna, (sopran), prof. Marjan Sauer (akomp.); godz. 19.00 audycja wesola w wyk. p. Zygm. Noskowskiego; godz. 19.25 interludjum muzyczne; godz. 19.50 odczyt p. t. „Z socjologii tłumy” (wygl. ks. dr. Fr. Mirek); godz. 20.05 Hallo! Hallo! Międzynarodowa Wystawa Komunikacji i Turystyki; godz. 20.11 „Poetki polskie mówią” — recytacje (wygl. art. dram. p. Roman Juraszek); godz. 20.30 koncert międzynarodowy z Białogrodu via Warszawa; godz. 22.00 sygnał czasu, komunikaty PAT, sportowe i policyjne; godz. 22.15 „Obrazki miłosierdzia” (wygl. Brat Cezary).

Warszawa (1412 m) godz. 12.10 muzyka gramofonowa; godz. 16.15 program dla dzieci; godz. 16.45 muzyka gramofonowa; godz. 18.00 muzyka lekka; godz. 19.50 skrzynka pocztowa rolnicza; godz. 20.30 koncert międzynarodowy z Belgradu; godzina 22.00 feljton p. t. „Dziecko” — p. M. Kuncewiczowa; godz. 23.00 muzyka taneczna.

Z walnego zebrania udziałowców Radja Poznańskiego.

W piątek 20 bm. odbyło się na sali Rady Miejskiej w Poznaniu zwyczajne walne zebranie udziałowców Radja Poznańskiego. Zebranie zajął prezes kuratorium Radja p. prez. Ratajski, witaając jako przewodniczący obecnych udziałowców i przedstawicieli samorządu. Na sekretarza powołał za zgodą zebrania p. Kosidowskiego. Potem dyrektor Radja p. Okoniewski odczytał protokół z poprzedniego zebrania, który przyjęto i zatwierdzono, poczem odczytał sprawozdanie bilansowe za rok 1929/30. Z tego sprawozdania wynika, że stan finansowy instytucji mimo wielkich ciężarów, opłacanych na rzecz Skarbu i Polskiego Radja w Warszawie coraz bardziej się poprawia.

P. prez. Ratajski — oświetlił następnie stan gospodarczy Radja Poznańskiego, podkreślając znaczną jego poprawę. Burmistrz m. Chodzieży p. Maron omówił potem krytycznie program Radja Poznańskiego, stwierdzając, że nie odpowiada zupełnie życzeniom radiosluchaczy na prowincji. W odpowiedzi p. dyr. Zegadłowicz zaznaczył, że program ma nie tylko dać rozrywkę, lecz również ma podnosić oświatę i kulturę muzyczną wśród społeczeństwa. Burmistrz Trzemeszna p. Fenger, podkreślił wyjątkowo korzystny stan finansowy instytucji i postawił wniosek o udzielenie kuratorium i zarządowi pokwitowania. Walne zebranie uchwaliło udzielić pokwitowania.

Pan burmistrz Scholl z Szamotuł wyraził ubolewanie, że w Kuratorium Radja Poznańskiego niema przedstawiciela miast poniżej 10.000 mieszkańców. Pan prezydent odpowiada na to, że w Kuratorium jest już jeden przedstawiciel samorządów miejskich. Walne Zebranie wyraziło rów-

nież życzenie, aby Radja Poznańskiego nie oddawał pod zarząd Polskiego Radja w Warszawie, na co pan Prezydent Ratajski zapewnił, że sprawa ta narazie nie jest aktualna.

W końcu poruszono szereg drobnych spraw, poczem pan Prezydent Ratajski zwyczajne Walne Zebranie Radja Poznańskiego zamknął.

SKRZYŃKA DO LISTÓW

— **P. M. Szwicki, Krotoszyn.** Zarządzenie min. wojny. Należy wnieść podanie. (K.)

— **Sublokator.** Korzysta Pan również z ustawy o ochronie lokatorów. Radzimy przedstawić sprawę Urzędowi Rozjemczemu dla spraw najmu. (K.)

— **Czytelnik, Strumykowa.** Obydwie formy są dobre. Autor tych artykułów wyjechał z Poznania. (K.)

— **P. T. Szymański.** Nie wiemy. Radzimy przeglądać nasz dział „Ruch towarzyszy”. (K.)

— **P. St. Filipiak.** Prawo do urlopu pozostaje nieuszczupiona. Pensja odpada, natomiast ma Pan prawo do zasiłku z Skarbu Państwa na utrzymanie swej rodziny. (K.)

— **P. Stoiński, Pniewy.** Terminy, wyznaczone przez Urząd Pożyczek Państwowych (Warszawa, Senatorska 29) upłynęły już dawno; można jednak spróbować szczęścia i zwrócić się jeszcze do tego Urzędu. (K.)

— **„Katastrofa.”** Radzimy wytoczyć w sądzie powiatowym skargę o pensję miesięczną i równowartość utrzymania i mieszkania. (K.)

— **N. B. 40.** Obecnie nie odbywa się żaden taki kurs. Radzimy uważać na komunikaty w naszym piśmie, bo z pewnością znowu będzie ogłoszony. (K.)

Na pokrycie kosztów I. Krajowego Kongresu Eucharystycznego w Polsce

wpłynęły następujące ofiary:

Ks. A. Łabędz, Wierzowna	2.-	Bank Kratochwil i Per-	20.-	St. Konieczny, Września	5.-
Ks. K. Lechman, Prze-	5.-	nacyjski	5.20	Komunalna Kasa Oszczęd-	3.-
drzymichy	5.-	Ks. Fr. Nowak, Skarlin	10.-	ności, Wronki	3.-
A. Machalla, Poznań	10.-	W. Janaszek, Poznań	10.-	H. A. Potulicka, Potulice	200.-
St. Urbański, Poznań	10.-	Ks. J. Gwizd, Zbylit	10.-	Worniewski, Sokół	5.-
Ks. T. Klos, Łabiszyn	20.-	Jan Banaszek, Poznań	5.-	Soberak, Poświętne	10.-
Ks. Gratkowski, Józefów	12.-	Urząd Parafjaln. św. Winc-	5.-	Kolnik, Wolsztyn	10.-
Klasztor OO Bernardynów	5.-	ś. Paulo, Bydgoszcz	5.-	Garstecki, Sieraków	20.-
Kraków	5.-	Ks. St. Kruska, Grodzisk	50.-	Ks. Domachowski, Podgórz	5.-
J. Trafankowski, Piaski	10.-	W. Frackowski, Poznań	50.-	Dr. A. Białobrzęski, Środa	10.-
Ordynacja Czartoryskich,	100.-	J. Wedel, Syn, Poznań	50.-	Ks. Gorzolewski, Poznań	10.-
Goluchów	100.-	T. Renizer, Lepniczki	50.-	M. Matuszewski, Poznań	5.-
Sprenger, Działyn	100.-	OO. Jezuit. Kalisz	5.-	Ks. Adamski, Ludziska	10.-
Bazar Poznański, Poznań	100.-	Ks. J. Michałowski, Kle-	5.-	Alf Ochamowicz, Poznań	20.-
R. Kunert & S-ka, Poznań	5.-	szów	5.-	Ks. J. Barabara, Czecho-	15.-
A. Dubiecki, Ostrów	10.-	Ks. Fr. Kałowski, Reczno	5.-	wice	15.-
Kss. Paliotyni, Chelmino,	10.-	Ks. Łopaczewski, Konary	18.-	Ks. Fittlbas, Noskowo	1.-
Ks. Fr. Jeleń, Gwoźnica,	2.-	Urząd Parafjalny, Bruś-	17.-	Ks. W. Sikorowski, Chel-	10.-
Góra	2.-	nik	5.-	no	10.-
Dr. St. Stawski, Poznań	200.-	J. Gadebuech, Poznań	5.-	Ks. M. Sawicki, Kamionka	5.-
Adw. Banaszak, Ostrów	10.-	Klasztor Lubin	30.-	Venetia Tow. Ak., Poznań	10.-
K. Kozłowski, Pławinek	50.-	Ks. Skotnicki, Poznań	25.-	Młyn Ziemkowski, Poznań	25.-
Dr. Berkan, Poznań	3.-	Sodalicia Pań Wiejskich,	100.-	Dr. S. Koczorowski, Rych-	10.-
Kr. Gruszczyński, Poznań	5.-	Poznań	15.-	tal	10.-
St. Trawczyński, Poznań	25.-	Parafja Stany	2.-	Bank Ludowy, Pszczyna	5.-
Ks. A. Langier i Pałowski,	10.60	Ks. K. Buzala, Niegowo	10.-	Ks. J. Sroczyński, Pszczew	2.-
Smilowice	5.-	Dr. K. Kolszewski, Poznań	10.-	Dom Towarowy, Poznań	20.-
Br. Pietruszka, Kiekrz	5.-	St. Rychłowski, Orpiszewek	20.-	Dr. Zagórowski, Królews-	10.-
Bank Gospodarstwa Kra-	50.-	Dr. Opiełński, Środa	10.-	ka Huta	10.-
jowego, Poznań	50.-				

Konto P. K. O. Poznań nr. 213 063.

Dnia 21 czerwca o godz. 3 rano zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., po długiej i ciężkiej chorobie, mój najdroższy mąż, nasz drogi ojciec, brat, zięć i szwagier, ś. p.

Mieczysław Kruczkowski

uczestnik Powstania Wielkopolskiego z roku 1919

przeżywszy lat 48. Pogrzeb odbędzie się we wtorek, dnia 24 b. m. o godz. 5 po południu z zakładu św. Józefa na cmentarz parafjalny przy ul. Bukowskiej, o czem donosi

w ciężkim smutku pogrążona
żona z dziećmi i rodziną.

zw 24219

Poznań, św. Marcin 66/67.

Za oddanie ostatniej przysługi
ś. p. mej nieodżałowanej żonie
oraz za przesłane dowody i wyrazy
współczucia składam Wielebnemu
Duchowieństwu, Krewnym, Przyja-
ciółom i Znajomym szczerze

Bóg zapłać!

Pw 14267-55,351

Zygmunt Weiss.

Poznań, w czerwcu 1930.

W poniedziałek, dnia 23 czerwca, w 1-szą rocznicę śmierci, przedwcześnie zmarłego w kwiecie wieku, ś. p.

Bolesława Gustowskiego

odbędzie się w kościele OO. Franciszkanów o godzinie 7,30

nabożeństwo żałobne

za spójność Jego duszy. O udział w nabożeństwie prosi wszystkich Krewnych, Przyjaciół i Znajomych

rodzina.

Poznań, 21. VI. 1930.

nw 12 445

Do sprzedania

12-wrzecionowa maszyna do wyrobu lin plecionych, średnicy do 10 m/m. dla straży pożarnej i marynarki. Adr.: L. Werner, Słowackiego 34, III.

zw 24 220

Dnia 20 czerwca 1930 r., o godz. 20, zmarł po krótkich, lecz ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., mój najdroższy mąż, ojciec i dziadek, ś. p.

Stanisław Sławiński

przeżywszy lat 74. Pogrzeb odbędzie się we wtorek rano o godz. 9-tej w Mosinie.

W ciężkim smutku pogrążona

żona z dziećmi.

zw 24 192

Mosina, Chodzież, Poznań, Kalisz, Warszawa.

W drugą rocznicę śmierci, odbędzie się za duszę, ś. p.

Lubomira Grabowskiego

msza św.

we wtorek, 24 b. m. o godzinie 9 rano w kościele św. Marcina, o czem zawiadamiają

zw 24183

Przyjaciele.

Dnia 20 czerwca 1930 r. zmarł nagle na udar serca, namaszczony Olejami św., mój drogi mąż, nasz kochany ojciec, brat, wuj i szwagier, ś. p.

Józef Przychodzki

w 57 roku życia. Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, dnia 23 b. m., o godzinie 5,30 z kostnicy cmentarnej w Górczynie, o czym donoszą

ciężko strapieni

żona, dzieci i rodzina.

zw 24 191

W pierwszą bolesną rocznicę śmierci, ś. p. brata naszego, ukochanego

Stanisława Jankowskiego

aptekarza z Główniej

odprawi się

msza św.

z wigiljami za spokój duszy Jego, dnia 24 b. m. o godz. 9,30 w kościele świętego Florjana w Jeźcach o czym zawiadamiają Krewnych i Znajomych

strapieni
siostry.

zw 24195

Dnia 20 czerwca 1930 r. zasnęła w Bogu opatrzona Sakramentami św. po krótkiej lecz ciężkiej chorobie, moja kochana żona, nasza najdroższa matka, teściowa, babcia, siostra i ciotka, ś. p.

z Leraczów

Katarzyna Staszewska

w 68 roku życia. Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, 23 b. m. po południu o godz. 5 z domu żaloby ul. Mączna 3a, na cmentarz parafialny, o czym donoszą

strapieni

mąż z dziećmi i rodzina.

z 24201

Powróciłem

Dr. RYSZARD PEISER

Specjalista chorób dziecięcych.

Poznań, Poczta 22.

zw 12418

Powróciłem

Dr. K. Nowakowski

chirurg nac. szpitala miejskiego.

dw 5401

Wróciłem

Dr. Leja

Słowackiego 38.

zw 24213

ZDOLNI ZASTĘPCY

z branży księgarskiej, którzy mogliby objąć sprzedaż na Polskę prawnie chronionego i w różnych środkowo-europejskich krajach już świetnie wprowadzonego specjalnego dzieła dla przedsiębiorstw budowlanych, architektów, techników etc. za wysokim zarobkiem, **poszukiwani zaraz.** Reflektanci tylko z dobrymi poleceniami zechcą kierować dokładne oferty z podaniem referencji i terenów, na których podróżują, pod szyfry „WK 520” do Tow. Reklamy Międzyn. Sp. z o. o. jen. repr. Rudolf Mosse, Katowice, Mickiewicza 4. Tw 1671

W drugą bolesną rocznicę śmierci, mego narzeczonego, ś. p.

zw 24 207

Lubomira Grabowskiego

odbędzie się dnia 24 o godz. 8 w kościele św. Józefa

msza św.

o czym zawiadamia

Ziuta Dziedziuszkówna.

Za okazane nam współczucia oraz wieńce i udział w pogrzebie mego syna i naszego brata, ś. p.

Edwarda Zakrzewskiego

składam wszystkim Krewnym, Przyjaciółom, Koleżankom i Znajomym, a w szczególności Firmie Szafranek i Roszczyk, serdeczne

zw 24189

Bóg zapłać!

Matka i rodzeństwo.

Kursy handlowe

obejmujące

Książkowość nowoczesną

Korespondencję handlową

Arytmetykę

zw 24202

Stenografię

Pisanie na maszynach

rozpoczynają się

1 lipca br.

Pozn. Tow. Buchalterj.

św. Marcin 29 II.

Wspólniczki

10 - 20000 złotych do handlu hurtowego, stałą klientelą siedzibą w Poznaniu. Tylko poważne oferty do Kurjera Pozn. pod **zw 24185**

Baterje akumulatorowa

na 110 wolt używana, lecz w dobrym i użytecznym stanie nadająca się do oświetlenia dworów, **typu R4 korzystnie do oddania.** Zgłoszenia do „Par”, Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 25,29 Pw 14 221 25,23

Ubikacje fabryczne

na I. i II. piętrze, każda po ca 150 m², nadające się na każdy cel, **wydzierżawie zaraz.** W tej nieruchomości również możliwość nabycia składu wraz z mieszkaniem. Zgłoszenia **Półwiejska 22.**

zw 24 214

2 mieszkania

1 pokój z kuchnią w nowym domu, czynsz miesięczny 50 zł, za dwa lata zgóry; 1 mieszkanie 2 pokoje z kuchnią, czynsz miesięczny 80 zł, za dwa lata zgóry, — 2 stacje kolejowe od Poznania, 15 minut, 10 kilometrów, dogodna komunikacja autobusowa i kolejowa. Oferty Kurjer zdw 24 174

Skład narożnikowy

z 3 pokojami lub bez takowych przy św. Marcinie narożnik Ratajczaka do wynajęcia, poważnej firmie. Zgłoszenia **Perliński, św. Marcin 18, I. p.**

zw 24197

Zamienię lub sprzedam

wille

pierwszorzędny obiekt, 8 pokoi z wszelkimi wygodami, niedaleko Poznania. Idealne letnisko lub wygodna siedziba na stałe. Pośrednicy bez odpowiedzialności. Zgłosz. do Kurjera **zw 24 205**

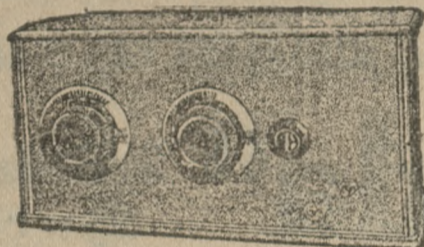
Dobrze zaprowadzony

skład kolonialny

z przyległym mieszkaniem w Gnieźnie przy rynku zaraz na sprzedaż. Zgłoszenia do Kurjera pod **zw 24162**

Nie zwlekajcie dłużej!

Szkoda każdego dnia i wieczoru!

strawionego na poszukiwaniu kosztownych rozrywek poza domem, lub nudzeniu się często w nieciekawym towarzystwie.

Nie posiadając odbiornika radjowego we własnym domu, pozbawiamy się beztrudnego „dolce far niente” po wyczerpującej pracy całodziennej, upragnionego kontaktu z całym kulturalnym światem.

Nie należy zwlekać z zakupieniem u naszej firmy odpowiedniego odbiornika. radzimy skorzystać jaknajszybciej z okazji dostępnego nabycia najpopularniejszego w obecnej dobie radjoodbiornika „Trójka Philipsa” który dzięki swym zaletom, a to czystości i sile głosu wyparł prawie wszystkie aparaty na rynku radjowym.

Tylko na przeciąg miesięcy czerwiec i lipiec r. b. jesteśmy w stanie dostarczyć każdemu czytelnikowi K. P. poniżej opisany komplet „Trójka Philipsa” na raty miesięczne po zł 30.— po cenie ściśle fabrycznej.

Korzystajcie więc z niebywałej dotąd okazji i zwracajcie się bezzwłocznie do firmy, **Zakłady Radjotechniczne Uniwersal we Lwowie, ul. Kollataja 1. 3.**

„Trójka Philipsa” zmontowana jest w eleganckiej skrzynce bakelitowej z pierwszorzędnych części składowych firmy „Polskie Zakłady Philips” S. A. (patrz rysunek) z dostosowaniem lamp Philipsa złotej serii. Odbiera wszystkie stacje krótko i długofalowe na głośnik i słuchawki.

Komplet nasz składa się: z aparatu, 3 lamp, A. 425, A. 409 i B. 443, głośnika Philipsa Nr 2016, 1 akumulatora 25 amp. godz., 1 baterji 120 volt, 1 pary słuchawek i kompletnego materiału na antenie.

Cały powyższy komplet wraz z opakowaniem oraz opłaconą przesyłką dostarczamy do wszystkich miejscowości Rzeczypospolitej za kwotę zł 480.— pobierając zł 30.— przy zamówieniu, reszta po 30.— zł miesięcznie w ratach.

Przy zamówieniu prosimy podać dokładny adres oraz najbliższy urząd pocztowy i dołączyć zaświadczenie miejsca pracy, posiadania własnego przedsiębiorstwa lub też realności.

Do każdego odbiornika dołączamy bezpłatnie gwarancję firmy Philips za sprawne działanie aparatu i głośnika, oraz ilustrowaną 20-stronnicową broszurę pouczającą o sposobie zakładania anteny i uruchomienia aparatu bez pomocy radjotechnika.

Otrzymałmy setki listów od naszych klientów z wyrazami podziękowania za dostarczone odbiorniki „Trójki Philipsa”.

Za całość towaru podczas transportu firma nasza odpowiada.

Prosimy adresować:

Zakłady Radjotechniczne „Uniwersal” we Lwowie, ul. Kollataja L. 3.

Z braku miejsca zamieszczamy ostatnie 2 listy z podziękowaniami otrzymane w dniu podania ogłoszenia.

Kochawina, 9 czerwca 1930 r.

Proszę pod adresem Stefan Wańczycki, kierownik szkoły Turody, p. Żydaków wysłać ofertę na „Trójki Philipsa” z powołaniem się na mnie.

Z dostarczonego mi odbiornika „Trójka Philipsa” jestem zupełnie zadowolony, za co WPanom dziękuję. Z poważaniem Bronisław Kubrycht, Kierownik Szkoły.

Zgoda, 8 czerwca 1930 r.

Szanowna Firmo! Wysłany przez Szanowną firmę „Uniwersal” radjoodbiornik „Trójka Philipsa” otrzymałem bez uszkodzenia. Po załączeniu aparatu jestem bardzo zadowolony z Waszego 3-lampowca, również z głośnika, **przez co zasylam serdeczne podziękowanie.** Będę się starała zwerbować dla Sz. Firmy drugich klientów. Kreślę się z poważaniem, Podoluchowa. Pw 14 176 72 8

Lekarz - asystent

potrzebny od 1. VII. 1930 do Lecznicy pod Obornikami

Zgłoszenia przymuje naczelnny lekarz Zakładu.

Pw 14,280-25,102

Żniwiarki, kosiarki, przetrzasacze

oryg. „KRUPPA”

mocnej budowy z najlepszego materiału i lekkiego pociągu dostarczają wprost ze składu w Poznaniu na bardzo korzystnych warunkach

Wyłączni Przedstawiciele

T. KOWALSKI i A. TRYLSKI, T. A.

Oddział w Poznaniu.

zw 24215

Tel. 20-53. Fr. Ratajczaka 15 (Pasaż Apoll)

Wszystkich Członków powiadamy uprzejmie, że w poniedziałek, dnia 23 czerwca b. r. **otwieramy**

47-mą **FILJĘ**

w Lesznie, przy ul. Kościańskiej 84.

W nowootwartej filji, podobnie jak we wszystkich innych, sprzedawać się będzie wszelkie towary kolonialno-spożywcze pierwszorzędných gatunków, po niskich cenach.

Z powodu zakończenia roku gospod. z dniem 30 b. m. przypominamy Szan. Członkom o skrupulatnem przechowaniu kartek rabatowych w związku z wypłatą rabatu, oraz dywidendy od udziałów.

Za poprzedni rok gospodarzy wypłaciliśmy:

10% dywidendy od udziałów.

4% rabatu od zakupionych towarów.

Pw 14 282-25,123

„Zgoda“ Spółdzielnia Spożywców z o. o. w Poznaniu.

OKAZJA!

SPRZEDAJE SIĘ

używane w dobrym stanie:

MASZYNA PAROWA Tandem - Compound o mocy 1500 KM. z centralną kondensacją.

MASZYNA PAROWA jak wyżej 1100 KM.

CENTRALNA WPRYSKOWA KONDENSACJA dla 15000 kg pary na godz.

KOCIOŁ WODNORURKOWY o powierzchni ogrzewalnej 175 m² z przegrzewaczem o powierzchni 40 m² na ciśnienie robocze 8 atm. (Rusztu zwykłe).

4 KOTŁY WODNORURKOWE każdy o powierzchni ogrzewalnej 175 m² z przegrzewaczem o powierzchni 47 m² na ciśnienie robocze 8 atm² (Rusztu ruchome łańcuchowe). Pw 14 077-23,257

3 KOTŁY WODNORURKOWE o powierzchni ogrzewalnej od 90 m² do 202 m² na ciśnienie robocze 8 atm. (bez palenisk i bez armatury).

Zgłoszenia z żądaniem informacji do

Biura Handl. Techn. Miedziński i Wyrzykowski, Inżynier
Poznań, Pl. Wolności 2. Tel. 41-84.

Polsko-Brytyjskie-Towarzystwo Okrętowe S. A.

Gdańsk — Gdynia — Hull   Gdańsk — Gdynia — Londyn
Hull — Gdańsk — Gdynia   Londyn — Gdańsk — Gdynia

Z Gdyni do Londynu i Hull w piątek.
Z Londynu w piątek — Z Hull w sobotę.

Regularna komunikacja tygodniowa własnymi pasażersko-towarowymi parostatkami, zaopatrzonemi we wszelkie wygody dla ruchu pasażerskiego i w ładownie — chłodnie dla przewozu artykułów spożywczych. **Począwszy od dnia 27 czerwca 1930 r. statki do Londynu i do Hull będą wychodzić z Gdyni. Statki przyjeżdżać będą z Londynu i z Hull do Gdańska dla wyładunku i załadowania towarów, w czwartek; przychodzić będą do Gdyni w celu operacji ładunkowych i zabrania pasażerów. Odjazd do Londynu i do Hull w piątek w godzinach popołudniowych z Gdyni. Informacjami wszelkimi służy**

Właściciel: Polsko-Brytyjskie Towarzystwo Okrętowe S. A. Gdynia
lub Ellerman & Wilson Lines Agency Coy. Ltd. Gdańsk.

Tel. Adr. „Polbrit“ — Gdynia. „Wilsons“, Gdańsk. Telef. Gdynia 1530-31.
Gdańsk 24941-42. nw 12253

Aptekę Marjańską

w Poznaniu-Sołacz
ul. Mazowiecka 12

przejąłem po p. P. Kruegerze na mocy udzielonej koncesji osobistej na własność.

Wł. Wilczewski
Magist. farmac.

zw 24 211/2

Meble ogrodowe

Łóżka żelazne
Lodownie
Maszynki do lodów
Młynki do kawy
Wagi kuchenne
Żelazka do prasowania
Noże i widelce
Szkła do zapraw
poleca korzystnie

Jan Deierling
skład żelaza
POZNAŃ SZKOŁNA 3.
Telef. 35 1b. 35 43

Pw 14 286 25,133

NAJTAŃSZE ŹRÓDŁO ZAKUPU

Chemikalja
Esencja oclona
Kleje - Szelak
Farby Lakierj
Pokost - Pendzle
Kam garbarski
Karbolineum - Karbid

FG FRAAS NAST
W W KAISER
HURTOWNIA DROGERYJNA
POZNAŃ - WIELKA 14

Ważne dla wystawców M. W. K. T.

Projektujemy i urządzamy kompletne stoiska w nowoczesnym stylu, nie wyłączając wykresów.

Projekty wraz z kosztorysem bezpłatnie.

Prace malarskie wykonujemy najnowszym aparatem naryskowym „Sprio” na szkłe, blasze, płótnie, drzewie i t. d. Wydobywamy maksimum efektu, który jest o 50% większy od pracy ręcznej, przy jednoczesnej różnicy w cenie o 20%. Przy zamówieniach seryjnych wyjątkowe warunki. — Wykonanie terminowe.

POZNAŃ, UL. WYSPIAŃSKIEGO 35.
TELEFONY 71-01, 71-03.

Młyn wodny

automatyczny, nowoczesnie urządony, 3 pary walcy, elektryczność, stacja kolejowa w miejscu, świetne warunki komunikacyjne i eksportowe, duży staw rybny i ca 12 ha gruntu zaraz do sprzedania na dogodnych warunkach.

Informacji udziela: zw 24181

Biuro Agrarno-Parcelacyjne Wł. Krzaczyński
Poznań, ul. Kantaka 5, tel. 58-95.

Pożyczki

większej za dobrem oprocentowaniem na pierwszy numer hipoteki **poszukuje** parowa cegielnia w Wielkopolsce. Łaskawe zgłoszenia uprasza się nadsyłać: Poznań, skrzynka pocztowa 131. Pw 14147-24,47

Niebywała okazja!

Nieruchomość moją w Gostyniu, w najlepszym miejscu, w którym od lat jest dobrze zaprowadzony skład porcelany, szkła, sprzętów kuchennych, rowerów, maszyn do szycia, wirówek, największy na miejscu, **sprzedam natychmiast z towarem lub bez** z powodu wyprawki. — Zgłoszenia: W. Mańkowski, Gostyń. nw 12 387

ZAKOPANE

Pensjonat wypoczynkowy „**LUDKA**”
ul. Kasprusia, telef. do rozm. międzym. nr. 596.

Nowy Zarząd. Zupełnie nowa pościel. 20 pokoi. Wolne pokoje od 20 czerwca. Kuchnia domowa bardzo smaczna i obfita. Wszelkie wygody: Elektryczność, łazienka, radio. **Ceny umiarkowane.**

tw 1614

Nasi sąsiedzi wyprzedzili nas — Nasz dom musi być również odmalowany.

Lecz nie zapomnijcie zwrócić malarzowi uwagę, że będzie mógł znacznie taniej wykałkulować, skoro zakupi **farby i lakiery** w **Specjalnym Składzie Farb i Lakierów**

Franciszek Gogulski

Poznań, ul. Wodna 6. — Telefon 56-93.

Niniejszym podaję do łaskawej wiadomości, że biura przeniesiłem

na ul. Skarbową 16, II ptr.

Spółka Naftowa Szczęsny Tarnowski, przedstawicielstwo S. A. „Gazolina” w Poznaniu. zw 24219

MAŁE URZĄDZENIA CHŁODNICZE

Nie wymagają „GLACIA” Najwyższa
żadnego dozoru „GLACIA” pewność ruchu

dla Hoteli, Cukierni, Laboratorjów, Mleczarni i podobnych celów.

Żądajcie bezpłatnych ofert z Centrali-
Stocznia Gdańska - Gdańsk,
Werftgasse 4, lub też z biur filjalnych

Warszawa, ul. Jasna 11, tel. 59-18
Lwów, ul. Podleskiego 7, tel. 48-88
Poznań, Słowackiego 16, tel. 77-85
Równe, J. Piłsudskiego 7, tel. 3-47
Łódź, ul. Traugutta 9, tel. 141-83
Kraków, ul. Wislna 12, tel. 30-49
Katowice, ul. Wita Stwosza 3, tel. 27-16
Lublin, Krak.-Przedm. 56, tel. 9-52
Wilno, ul. Jagiellońska 9, tel. 8-84

nw 9256

Chorzy

na płuca, żołądek, kiszki, niemoc piciowa oraz blade młode dziewczęta i chorobliwe osłabione kobiety winne używać tylko

mleczno słodkie płatki owsiane „Extra”

takowe zawierają według analizy aż 16% białka, 6,5% tłuszczu i dostateczną ilość witamin.

Fabryka Płatków owsianych Krotoszyn
Przedstaw. na Poznań
„PRODUKT”, Poznań, ul. Podgórna 10

nw 1807-91, 241

Adwokat

celem zastępstwa w czasie wakacji sądowych w Poznaniu (4-5 tygodni) zechce się zgłosić do Kurje a Poznańskiego pod zw 24151 (podając czas i wysokość pretensji).

Rzadka okazja!

Wielka kamienica 4 piętrowa, masyw. budowana, tylko lokale handlowe w centrum Poznania, która przynosi 80 tys. zł rocznie za pół miliona złotych, możliwie przy całej wpłacie na sprzedaż. Oferty tylko poważnych reflektantów, nie agentów pod zw 24111 do Kurjera Poznańskiego.

Rheuma,

Artretyzm, wadliwą przemianę materji itp.

zupelnie usuwa, usmierając natęgnięcia bóle

Mra. Hessla „Petrobalsam”

produkt z ropy naftowej i olejków balsamicznych. Informacji udziela „Burkut” - Lwów, Chmielowskiego 12 Pw 11177/22, 73

- Szafy do lodu
  - Maszynki do lodów
  - Formy do lodów
  - Magle pokojowe
  - Aparaty Wecka i stoje do tychże
  - Primusy oryginalne
  - Maszynki do kawy
  - Samowary
  - Aparaty do pieczenia na gazie
  - Maszynki do tłoczenia soku
  - Patełnice mosiężne do smażenia k. nfitur
  - Kasety stalowe do pieniądzy i do wmurowania
  - Leżaki dla dorosłych
- poleca w wielkim wyborze po cenach umiarkowanych
- Bolesław Ziętkiewicz,**
Poznań, Nowa 8.
Magazyn sprzętów kuchennych i domowo-gospodarczych.
Pw 18074-23, 205

Pierwszorządny fryzjer damski specjalista trwałej ondulacji potrzebny zaraz.
Firma B. STOINSKI
Lwów, Legionów 1.
zw 24158

Do doskonałego wyrobu artykułów czekoladowych są potrzebne 3 rzeczy:

Doskonała rutyna i fachowość Najnowocześniejsze maszyny

gwarantujące najdoskonalszą przeróbkę

i Czystość wzorową we fabrykacji

Szanowna publiczność, kupująca czekolady i cukry nie pyta często, gdzie je fabrykowano — a podkreślamy to z całym naciskiem, że

Czystość we fabrykacji

jest pierwszym warunkiem, że produkt jest zdrowy.

Czystość we fabrykacji

gwarantują firmy renomowane, fabryki znane, u których zasada

Czystość we fabrykacji

sama przez się rozumie. Jaka panuje czystość

we fabryce czekolady „GOPLANA”

przycyżamy opinię niefachowca, lecz osobistości znanej i poważanej w szerokich kołach naszego społeczeństwa.

Dr. med. prof. Uniw. p. Gantkowskiego z Poznania

Prof. Uniwers. Dr. Gantkowski zwiedził kilka razy w towarzystwie kilkadziesiątu słuchaczy medycyny „Goplana”. I kiedy raz po takiej lustracji — zgromadził swoich młodych przyszłych lekarzy koło siebie, przemówił mnię więcej w następujące słowa:

Zwiedziłmy fabrykę poważną, widzieliśmy kilkaset maszyn, które nam — acz niefachowcom, wydają się ostatniem słowem techniki.

Ale nie o tem chcę mówić. Chcę mówić o tej **wzorowej czystości** — na każdym kroku; to nas lekarzy najwięcej obchodzi; **czystość** — to pierwszy warunek, aby produkt spożywczy był zdrowy; czystość — to pierwszy warunek ze względów higienicznych — ale to nie wszystko: Kiedy oglądaliśmy te wielkie jasne sale fabryczne, tę czystość na każdym kroku, te klomby — przed fabryką — pełne rododendronów — pelargonji, róż, bżów i jaśminów, gdzie pracobiorcy w porze odpoczynkowej, obiadowej — promenują lub spoczywają na ławeczkach, musimy sobie powiedzieć, że „Goplana” nie tylko ze względów higienicznych stoi na bardzo wysokim poziomie — te wielkie jasne sale, te klomby, te kwiaty oddziałują wysoce kulturalnie na tych kilkuset pracowników i pracownice, — którzy żyjąc w tej atmosferze przyswajają sobie to poczucie czystości i miłości piękna i stają się coraz kulturalniejsi.

Fabryka Czekolady „GOPLANA”

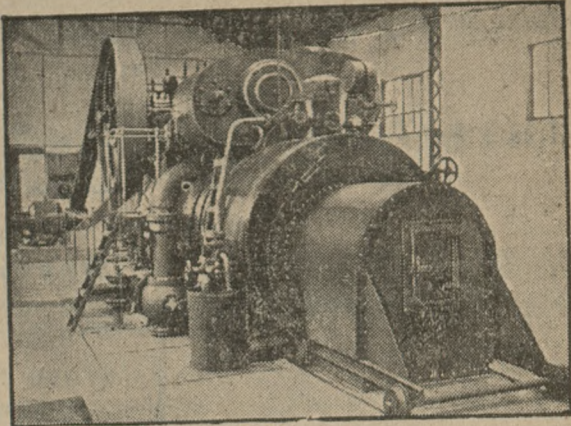
Sp. Akc., Poznań.

Pw 14 243 25,90

„LOKOMOBILA PRACUJE NADZWYCZAJ SPRAWNIE I EKONOMICZNIE”

oto ocena

LOKOMOBIL

budowy

fabr.: **H. Cegielski**
Sp. Akc. w Poznaniu.

nw 12*16

Do wydzierżawienia

razem lub oddzielnie

fabryka wyrobów metalowych

z dużym parkiem maszyn precyzyjnych i nowoczesnie urządzoną ODLEWNIĄ szlachetnych metali, nadające się do wyrobu maszyn precyzyjnych, motocykli, rowerów, przyrządów, armatur itp. Fabryka jest w ruchu, robi kilkaset tysięcy złotych obrotu, ma stałych odbiorców. Wartość urządzenia i nieruchomości ca 600 tysięcy złotych. Oferty od poważnych reflektantów, mogących się wykazać kapitałem obrotowym ewtl. poręczeniami, uprasza się do „Par”, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 25,60. Pw 14 228-25,61

OPONY

samochodowe najprzedniejszych fabrykatorów, akcesorja, wulkanizacja i garażowanie samochodów do nabycia na dogodnych warunkach w F-mie

„Wulkanizator”

Borysiak i S-ka
Poznań, 3 Maja 7. Tel. 40-96
Pw 14 130-24,18

PIEGI

zółte plamy, opaleniznę usuwa, bieli skórę pod gwarancją aptekarza Jana Gadebuscha

„Axela”-Krem

1/2 słoika 2,50 zł, 1/4 słoika 4,50 zł, do tego mydło „Axela” 1 kaw. 1,25 zł. Do nabycia w drogerjach, składach aptecznych, perfumerjach i aptekach lub wprost w firmie J. GADEBUSCH, Poznań, ul. Nowa nr. 7.

Około 300 ctr.

porzeczek

czerwonnych będą miały do sprzedania

Zakłady Ogrodnicze

Wlkp. Izby Rolniczej Janówiec pow. Znin tel. 44.
nw 12099

Lokomobilę-Lanza

do mlócenia ca. 20 M. K., za bardzo niską cenę, na korzystnych warunkach odstąpię i zamienię ewtl. też na zb.że.

BRACIA SCHLIEPER

Tel. 306 Bydgoszcz Tel. 361 Pw 11 459-63,305

Ostatni Model Motocykli „Puch” typ „250” 6. K. M.

z 3-biegową skrzynką biegową

JUŻ NADSZEDŁ!

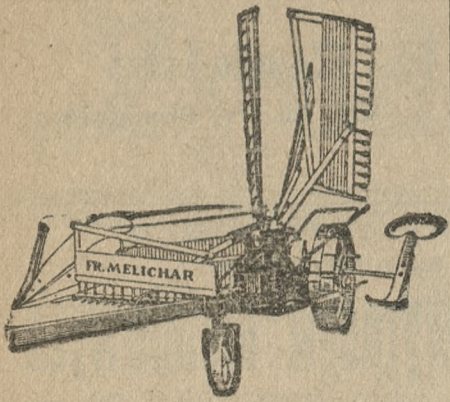
Oszczędny w użyciu. Szybki. Trwały. Dostępny dla wszystkich.
Dogodne warunki spłaty.

Skład Fabryczny: Tow. Bud. i Sprzedaży Samochodów
(Dawn. Austro-Daimler) Pw 14399-24,120

Tel. 75-58.

Poznań,
Dąbrowskiego 7.

Tel. 76-65.

Słynne z lekkiego biegu i najlepszego materiału

żniwiarki i kosiarki

„Melichara” oraz

wózki przednie
toczaki do ostrze-
nia kos
grabie konne

i części zapasowe do wszelkich systemów maszyn żniwnych poleca najkorzystniej

Nitsche i Sp.

Fabryka Maszyn
Poznań, ul. Kolejowa 1-3.

Pw 11 921 22 66

Cenniki i prospekty darmo!

NIEWIADOMO, kogo sobie

AMOR upatrzył
bądźcie więc na
wszystko przygotowani!

SZANSE lepszego

ożenku lub dobrego zamążpójścia, — mają osoby zamożniejsze. — dlatego za zaoszczędzone pieniądze **ZARAZ** kupujecie coś ze złota! Kto ma biżuterję ten daje dowód, że jest zapobiegliwy!

Pierścionki od 15 zł, obrączki złote od 25 zł,
Bransoletki od 15 zł, złote kolczyki od 15 zł
poleca firma znana ze solidności od 30 lat

W. MAYER w. L. Nalaskowski, ul. Nowa 11.

Pw 11227-15,126

Wystawamy wszelkie modele na Wystawie Turystycznej

Samochody

„B. M. W.” 4 cyl.
„Hillman” 8 cyl.
„Singer” 6 cyl.
„Humber” 6 cyl.

w różnych wykonaniach i karoserjach, po niższych cenach na składzie.

„Henschel” samob. ciężarowe od 3-7 ton.
Prosimy żądać ofert. Pw 12441

Generalna reprezentacja

„Komna”, Sp. z o. p., Poznań
ul. Dąbrowskiego 83/85, tel. 77-67

ZIEMNIANKI!

Kupujemy ziemniaki jadalne, szczególnie odmianę „Industri” i prosimy o spieszne oferty.

JAMROZY & ŚWITALSKI
OSTRÓW WLKP. TELEFON 166. Pw 24210

Piękny dom fabryczny

w mieście pow. z mieszk. i 2 morg. ogrod., woda, gaz, elektr. centr. ogrz. dla fabryk rzemieśln. lub handlarza
tanie na sprzedaż lub do wypożyczenia. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zw 24 171

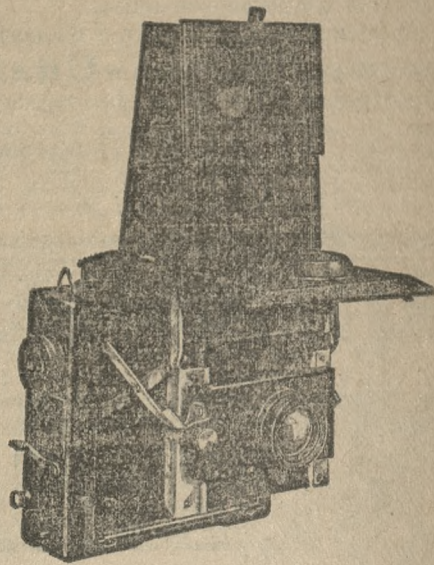
DOM

w rodzaju willi, bez długu, o 5 pokojach oraz ogród owocowy z przylegającej około 3 morg. dobrej ziemi w Chodzieży przy ul. Szopena 23, zaraz do sprzedania. Posiadłość wymieniona nadaje się przede wszystkim dla ogrodnego, lecz i każdy inny zdobędzie w tej urocz. położonej posiadłości chleb dla siebie. Kozak, Redakcja „Nasza Chodzież”. Pw 24 149

Jak strzelać -

to z armat!

a jak fotografować —
to aparatem

zakupionem w firmie

CAMERA

ul. Fr. Ratajczaka nr. 3.

Wielki wybór! Pw 14284-25,124

RESTAURACJA JEZIORY

przy Jeziorze Góreckim.

Najpiękniejsze miejsce wycieczkowe okolicy
Poznania dla szkół i związków polecam
Szanownej Publiczności.

Staram się zawsze o dobre potrawy i napoje.
Pw 12441

Wojciech Schroeder.

Skład kolonjalny

dobrze zaprowadzony z urządzeniem i towaram
oraz mieszkanie przy ruchliwej ulicy Poznania
zaraz do sprzedania.

Zgłoszenia upraszam do Kurjera zw 24 194.

360 morgowy folwark

położony przy szosie do Trzemeszna w oddaleniu
3 km. jest z powodu choroby dzierżawcy natych-
miast z pełnym żniwem do oddzierżawienia lub
do sprzedania. Dom mieszkalny i zabudowania
muruwane znajdują się w najlepszym porządku

Jaworski — Kierzkowo, p. Trzemeszno.

Pw 14 261-25,106

Dobrze zaprowadzony

skład towarów kolonjaln. i delikatesów

wraz z restauracją, winiarnią i 3-pokojowym mieszkaniem
w większym mieście powiatowym w rynku. okazjnie za-
raz do sprzedania. Oferty do Kurjera Poznańsk zw 24 43

9 pokoi

obok placu Wolności (z wszelkimi przynależno-
ściami) od 1. X. 1930. (ew. rychłej) wprost od
gospodarza. Oferty Kurjer Poznański dw 5400.

CHEMICZNE LABORATORJUM ANALITYCZNE

egzystujące od 30 lat, wykwalifikowane i dobrze pro-
sperujące. wraz z obszerną biblioteką, sprzedam natych-
miast za gotówkę; ewentualnie może być przejęte 4-poko-
jowe mieszkanie.

Poznań, ul. 3 Maja 5, telef. 14-27, Hammer, chemik,
zaprzysiężony i publicznie ustanowiony rzeczoznawca dla
Izby przemysłowo-handlowej i dla Sądów w Poznaniu.

Kamienicę

narożnik Wrocławskiej ulicy — sprzedam. Dochód około
30 tys. Cena sprzedaży 300 tys. złotych, wpłaty połowę.
Takowa jest bez długu. Agenci są wykluczeni. Zgłoszenia
do Kurjera Poznańskiego zdw 24 206.

Sposobność, która się nadarza, — drugiej takiej
mieć nie będziesz.

MARCIN NAROŻNY

Przedsiębiorstwo wiercenia studzien i za-
kładania wodociągów.

Poznań, Zwierzyniecka 29, tel. 78-53.

Wykonuje wszelkie zlecenia pierwszorzed-
nymi siłami. Specjalność: głębokie wiercenia

Tanie pompy na składzie.

Pw 12143

PARCELE

odpowiednią do wybudowania domku 3-pokoj-
owego z ogrodem lub domek 3-pokojowy z zabu-
dowaniami i ogródkiem w Stęszewie lub pod Stę-
szewem nabędę zaraz, płacąc gotówką. Zgło-
szenia Kurjer nw 12 439.

Stenografia:
polska i niemiecka.
Pisanie na maszynach
wszelkich systemów.
Księgowość prywatnie.

Kursy Stenografii i Pisania na Maszynie

L. Tyran - Zaworskiej

Strzelecka 33 nar. pl. Świętokrzyskiego i ul. Poznańska 28/30, III.

Dla wszystkich absolwentów kursu dalsza stenografia bezpłatnie.

P. P. Kupcom i Przemysłowcom polecam fachowo starannie wyszkolone

książkowe, stenotypistki i maszynistki.

zw 24208/4

Nowy kurs 3 lipca

miesięczny, kwartalny i półroczny.
Nauka bardzo staranna.

Stabym oddzielne lekcje bezpłatne.

MEBLE

NAJTANIEJ w WIELKIM WYBORZE
IGNACY LINKA

PIEKARY 22-23. Telefon 25-44.
DOGODNE WARUNKI WYKONANIE PIERWSZORZĘDNE.

Pw 14296-5,111

PRZYRZĄDY KREŚLARSKIE i miernicze winny
być w najlepszym gatunku i idealnie wykończone!

dlatego kupujcie je w firmie

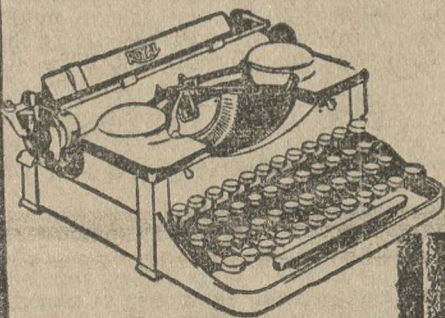
G. GERLACH, Poznań,

Pw 8645-2,78

Gwarna 14 — Telefon 52-32.

Fabr. egz.
w Warsz.
od 1816 r.

**Ze względu
na własny interes**

zapoznaj się
niezwłocznie
z nowym modelem
Royal Portable.

ROYAL

ROYAL TYPEWRITER COMPANY, INC., NEW YORK
Ostatnie najwyższe odznaczenie na wystawach w Barcelonie i Sewilli.

Upoważnione Przedstawicielstwo na Województwa Poznańskie i Pomorskie:

Przygodzki i Hampel, Poznań, ulica Sew. Mielżyńskiego 12. Tel. 21-24.

12250

Sprzedaz

Dom handlowo-dochodowy na Starym Rynku
korzystnie do nabycia. Sprzedam lub zamienię na mniejszy dom z dochodem około 25.000 zł rocznie; gotówki potrzeba 150.000, reszta wygodne hipoteki; może być wolny lokal handlowy i mieszkanie. Zgłoszenia: „Rozwój“, Al. Marcinkowskiego 24, telefon 30-67. zw 24 216

Przedsiębiorstwo handlowe branży fotograficznej

poszukuje zdolnego sprzedawcy — z dobrą znajomością branży. Oferty z dołączeniem fotografii i podaniem wysokości wymaganego uposażenia należy składać do niniejszego pisma pod zw 24 209.

Najbardziej uroczne miejsce wycieczkowe Solacza z cudownym zadrzewieniem jest ogród

Dancingu - Restauracji

JAZZ-PALAIS
Solacz, Solacka 1.

Lokal czynny bez przerwy.
d. 1460

Żywa reklama

niezawodny środek. Na P. W. K. w Poznaniu demonstrował się ten chłopiec u którego pół twarzy w piegach, wargach itp. zaś druga połowa odwieczona kremem „Halina” i zupełnie czysta. Żądać w aptekach i drogerjach perf. W razie braku „Pharmachemia”, Bydgoszcz wskaże adres lub wysłać pocztą zł 250, próbną 100 złoty.
Pw 13 080-63,389

Wydzierzawie 2 MIESZKANIA

po 2 pokoje z kuchnią wprost od gospodarza. Czynnosc za 2 lata zgóry. Agenci wykluczeni. Zgł. Kurjer Pozn. zw 24 198

Jedwabie wszelkiego rodzaju

jak: Crepe de chine, Tafty, Georgetty, Foulary w wszystkich kolorach i dęseniach oraz wiele innych materiałów białych i dużo resztek, wyprzedaje się w dalszym ciągu codziennie od godz. 9 do 6 wieczorem na

Giełdzie Handlowej, ul. Stawna nr. 13
przy ul. Wronieckiej. Pw 14 287-55 265

Rata

poszukuje na Poznań:

KIEROWNICZKĘ działu pończoch Jedwabnych.

Wymaga się: fachowość, biegłość w ekspedycji, dłuższą praktykę i kauce. Oferty tylko piśmienne z życiorysem, odpisem świadectw i podaniem wysokości kaucji. **PLAC WOLNOŚCI 8.** Pw 14298-25,135

REX-ACME

Zwycięzca Grand Prix 1930, najlepszy motocykl na polskie szosy. Najtańsze źródło zakupu
T. Koszczyński, Poznań,
Pasaż Kina Apollo
tel. 52-03, wejścia: Fr. Ratajczaka lub Piekary.

Pw 14298-25,135

Atlantic

Restauracja Kabaret i Dancing
Poznań, St. Rynek 80/82.

Najtańszy kabaret w Poznaniu.
zw 24196

Kino „RENAISSANCE”

Dr. MABUZE
dram. krym. detek. ywov.

Pw 14298-25,135

KSIĄDZ

zastąpi proboszcza w lipcu-sierpniu. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zw 24189

Mam

100 000 zł gotówki prócz tego 25 000 złotych rocznie słaty, kupię w Poznaniu, okazynie

kamienicę

Oferty poważnych nie agentów do Kurjera Pozn. pod zw 24 144

Dzielny ekspedjent

(żelazniak) do mojego składu żelaza drobn., kuchen i domo. artykułów poszukiwany zaraz. Reflektanci tylko biegli w polskim i niemieckim zechcą składać oferty z warunkami i odpisami świadectw do f-my **PAUL FOX, handel żelaza** Zoppot, Seestrasse 44/46, zw 24 208

2 konie

wyjazdowe kupię. Wzrost 1,75 lub więcej. Oferty z ceną i podaniem maści upr. do Kurjera Pozn. zw 24 217

Kupna okazyjne SAMOCHODY używane

Studebaker typ Director, z karoserją krytą, mało używany, w doskonałym stanie	15.750.—
Minerva 6-cyl. 8/40 KM, z karoserją krytą blaszaną, nadzwyczajnie utrzymany	13.250.—
Steyr 6/30 KM, z karoserją 4-osob. otwartą, łamane osie, mało używany	7.850.—
Fiat 503 6/30 KM, z karoserją 4-osob. otwartą, w dobrym stanie	5.800.—
Fiat 520 9/45 KM, z karoserją 4-osob. krytą, doskonale utrzymany	12.500.—
Fiat 501 6/21 KM, z karoserją landaulet oraz zegarem	4.500.—
Celrano 6/25 KM, z karoserją 4-osob. otwartą, dobrze utrzymany	6.000.—

oraz liczne inne po cenach ponownie zredukowanych. Samochody powyższe miały dotąd przeważnie tylko jednego właściciela, są zremontowane wzgl. gruntownie skontrolowane, karoserje lakierowane. — Na życzenie wyjątkowo dogodnie warunki zapłaty. Pw 14295-25,139

„BRZESKIAUTO” Sp. Akc., Poznań
ul. Dąbrowskiego 29, tel. 63-23, 63-65.

Goście przyjechali!

Bawią się doskonale, gdyż jest muzyka radjowa!

Tylko zł 118.50 kosztuje nasz 3-lampowy aparat P. T. I. 301

Poznańskie Tow. Telefonów

POZNAŃ ul. Jasna 9
BYDGOSZCZ ul. Jagiellońska 65/66.
ul. Fr. Ratajczaka 39. Pw 14214-25,138

P. T. Właściciele gorzelni i Gorzelnicy!

Uwaga.

Poznański Oddział Okręg. Związku Zawodow. Techników Gorzelniczych bezpłatnie pośredniczy przy obsadzaniu posad przyjmuje zgłoszenia || przyjmuje zgłoszenia wakujących posad. || kandydatów na posady. Obecnie kilkanaście wolnych posad posiada do obsadzenia Zgłoszenia kierować pod naszym adresem: **Poznań, Aleje Marcinkowskiego 20.** zw 24 87

Wynajmę skład

przy Piekarach za roczny czynsz zgóry. Zgłoszenia „Par” Aleje Marcinkowskiego 11 pod nr 25,140.

Pw 14,297

Księgowości, pisanie na maszynach

i stenografii wyuczamy najnowszą metodą, szybko i tanio. Po wyczeniu staramy się o posady. Zgłoszenia „POSTĘP”, Poznań, ul. Wrocławska 35, III -tr. zw 24200

Nadpielegniarz

i kilku pielegniarzy

potrzebni do lecznicy pod Obornikami.
Zgłoszenia pisemne lub osobiste na miejscu
z równoczesnym przedłożeniem świadectw.

Pw 14 258-9-25.100/1

Czysto wieprzowy smalec

w cenie 3,80 zł za kilo sprzedaje **Bacon Ekspert Gniezno**. Tel. 292. Odsprzedający otrzymują odpowiedni rabat. nwp 12420

Kocioł parowy

pow. ogrz. 41 m² na sprzedaż w Rzeźni Miejskiej w Inowrocławiu.
Decernent Rzeźni Miejskiej
RESZKA
dw 5403

2 podróżujących

o dobrej prezencji, — dobrze zaprowadzonych w drogerjach, składach obuwia i skór na Poznań i prowincję oraz na b. Kongresówkę poszukujemy na korzystnych warunkach zaraz. Wyłącznie Panowie z poważnymi referencjami i w możliwości dania gwarancji na inkaso wchodzi w rachubę, zaś nieuwzględnione zgłoszenia pozostawiamy bez odpowiedzi. Zgłoszenia prosimy skierować do „Par”, Poznań, Al. Marcinkowskiego 11 pod nr. 25.160. Pw 14 280-25.160

Inżyniera elektryka

w wieku ca. 25—30 lat, poszukuje poważne przedsiębiorstwo branży rentgenotechnicznej, celem objęcia po poprzednim wykszoleniu, terenu Poznańskiego i Pomorskiego do odwiedzenia rentgenologów i sprzedaży tych artykułów. Stała pensja, zwrot kosztów podróży i prowizja od obrotów.

Zgłoszenia tylko Wielkopola lub Pomorza z życiorysem i podaniem referencji uprasza się do Biura Ogłoszeń „Par”, Poznań, Al. Marcinkowskiego 11 pod nr. 25.98. Pw 14 261-25.98

BLAWAT POLSKI, Tow. Akc. w Poznaniu.

AKTYWA		PASywa	
BILANS p. 31 stycznia 1930 r.			
Gotówka	4 745,49	Kapitał Akcyjny	425 000.—
Weksle	4 710,24	Fundusz rezerwowy	113 335,18
Dłużnicy	90 802,57	Wierzyciele	89 458,98
Towary	634 344,76	Akcepty	345 702,45
Udziały konsorcjalne	155.—	Dywidenda niepodjęta	1 937,05
Nieruchomości	338 000.—	Podatek obrotowy	2 309,42
Urządzenie	113 663,41	Długi hipoteczne	200 000.—
Kaucje	54,50	Zysk	9 110,29
Efekty	377,40		
	1 186 853,37		1 186 853,37
Dłużnicy kaucyjni	83 900.—	Wierzyciele kaucyjni	83 900.—
	1 270 753,37		1 270 753,37

Rachunek Strat i Zysków p. 31. I. 1930 r.

STRATY		ZYSKI	
Koszty handlowe	296 381,41	Zysk z przeniesienia	581,40
Prow. i Procenty	16 152,26	Dochód ze sprzedaży	
Odpis na urządzenie	3 515,36	towarów	352 689,46
Udziały konsorcjalne	90.—		
Efekty	118,40		
Podatki	27 903,14		
Zysk	9 110,29		
	353 270,86		353 270,86

Rada Nadzorcza:

(—) Wł. Berkan (—) Antoni Marweg
Zgodność powyższego bilansu oraz rach. strat i zysków z prawidłowo prowadzonymi księzkami oraz inwenturami Sp. Akc. „Bławat Polski” w Poznaniu niniejszem poświadczamy.

Powiernik, Sp. Rew. Powiernicza, Thiel & Marciniak

(—) St. Marciniak
Dyplomowany i przysięgły rzeczoznawca księgowości.
Dywidendę wypłaca kasa nasza w godz. urzędowych od 9—17 i to:
0,50 zł od akcji 25,— zł dawn. 1 000,— mk.
2,50 zł od akcji 125,— zł dawn. 5 000,— mk.
5,— zł od akcji 250,— zł dawn. 10 000,— mk.

UWAGA!

Skradziono 4 konie

Walach gniady z gwiazdeczką 9 lat, wzrost 1,73 mtr. Klacz gniada z gwiazdką i strzałką, tylna lewa biało nakrapiana, 11 lat, wzrost 1,52 mtr. Klacz deresz z gwiazdką, lewa tylna biała pętlina, 9 lat, wzrost 1,57 mtr. znak palony. Walach gniady z gwiazdką, 3 lata, wzrost 1,66 mtr., znak palony, za wynagrodzeniem do oddania. dw 5406

Dominjum Gorzewo

poczta Ryczywół, pow. Oborniki.

Zagubiony portfel

z papierami na samochód Chevrolet nr. IA 43 283 proszę zwrócić za nagrodą zw 24221
pod adr. Łyczywek, Poznań, Przecznicą 7.

PISMO PIAKATOWE

rysunku dekoracyjnego wyuczam według szkół nowoczesnych w 6 tyg. Niezbędne dla pomocników, ekspedjentów i uczniów handlowych. Zgłoszenia P. A. Skrzypczak. Wrocławska 35, III. p. Pw 11 977-21 78

Stenotypistka

biegła w pracach kancelarji notarialnej i adwokackiej potrzebna od 1. VII. b. r. Zgłoszenia osobiste z przedłożeniem życiorysu i odpisami świadectw w godzinach popołudniowych od 5—7 w kancelarji: Pw 14 281-55,264

T. Lebiński, Adwokat i notariusz
i **H. Bogdański, Adwokat**
Poznań, Aleje Marcinkowskiego 15.

W sprawie zapobiegawczej nad majątkiem firmy Poznańska Fabryka Bielizny Jan Ebertowski w Poznaniu, wyznaczyłem w porozumieniu z sędzią terminy do sprawdzenia wiarytelności na: 27 czerwca 1930 r. od godz. 10-tej do 12-tej i na 30 czerwca 1930 r. od godziny 11-tej do 12-tej i od godziny 17-tej do 18-tej — w biurze moim w Poznaniu, ul. Kramarska 19/20. Lista sprawdzonych wiarytelności będzie wyłożona w Sądzie Powiatowym w Poznaniu pokój 25, w dniach 1 lipca 1930 r. w czasie od 9-ej do 12-ej i 2 lipca 1930 r. w czasie od 9-ej do 12-ej. Postanowienia nadzorczy sądowego co do wciągnięcia lub odmowy wciągnięcia wiarytelności na listę mogą być zaskarżone w 7-miu dniach od daty wyłożenia listy w Sądzie do Sądu Powiatowego w Poznaniu. (—) nieczytelny. Adwokat i nadzorca sądowy nad majątkiem firmy Poznańska Fabryka Bielizny Jan Ebertowski. nw 12 300

Na wniosek firmy „Wielkopolska Hurtownia Siodlarska” W. Stefański w Poznaniu, Stary Rynek 53/54, o udzielenie odroczenia wypłat, wyznacza się termin na 30 czerwca 1930 r. o godz. 12 w tutejszym Sądzie, pokój 23, do rozprawy. Wierzycieli wzywa się, by przybyli na powyższy termin celem udzielenia Sądowi wyjaśnień — Poznań, 17 czerwca 1930. Sąd Powiatowy 2-a. nw 12 299

W sprawie ostatecznego ustalenia należności wierzycieli F-my Arch. J. Mikulski — Gdynia — wyznaczam termin sprawozdania tychże w dniu 26 czerwca b. r. od godz. 15-tej w Sądzie Powiatowym w Gdyni, pokój nr. 10. Należności niezakwestionowane w powyższym terminie zostaną uznane według naszych ksiąg.
Nadzorca sądowy F-my Arch. Jan Mikulski w Gdyni nw 12 402 (—) Inż. Z. Bielański

I. N. 7/30. UCHWAŁA. Na wniosek kupca Józefa Sowińskiego w Grodzisku na zasadzie art. 1 i 9 rozporząd. Prez. Rzplitej z dnia 6 marca 1928. (Dz. Ust. 27/28 poz. 244) Sąd postanowił: I. Dłużnikowi Józefowi Sowińskiemu z Grodziska udzielić się odroczenia wypłat na czas do 16-go września 1930. II. Nadzorca sądowym mianuje się kupca Stanisława Gintera w Grodzisku. III. Uchwała jest natychmiast wykonalną. Grodzisk, dnia 16 czerwca 1930. nw 12 302 Sąd Powiatowy.

PRZETARG PRZYMUSOWY

We wtorek, dnia 24 czerwca 1930 r. o godz. 9-ej przy ul. Wielkiej 15, sprzedam najwięcej dającym za natychmiastową zapłatą.
urządzenie składowe,
następnie przy ul. Woźnej 10 w podwórzu w dalszym ciągu w wielkiej ilości:
szkła, talerzy i t. p. rzeczy fajansowych, garnki żelazne, garnki emaljowe, salaterki, filiżanki fajansowe, różne szkła restauracyjne i dwa łóżka żelazne oraz wiele innych rzeczy. nw 12 448
Obejrzyć można 10 minut przed przetargiem.
Krawczyk, kqm. sądowy, — Dąbrówki 14.

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo
i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo.
Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linijowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1 790 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10

1 SPRZEDAŻE

Restauracja

kawiarnia, pełna koncesja, mieszkanie czteropokojowe, centrum Poznania tania sprzedaż Centrala św. Marcin 78. zdw 63 563

Skład

mieszkanie, nadający się na kolonialkę, fryzjerstwo, skład obuwia, od właściciela za 1 i pół roczną dzierżawą. Objęcie 2.000 zł Centrala, św. Marcin 78. zdw 63 562

Gospodarstwo

40 mórg, dom ośmiopokojowy zabudowania I. klasy blisko Poznania, nadaje się na letnisko. Położenie nad jeziorem, kompletnie wyposażone. Cena 23.000 zł wpiata według umowy. Centrala, św. Marcin 78. zdw 63 560

Salonik

stylowy, mahoni sprzedam 2.000 zł. Marszałka Focha 94, podwórze III. piętro, Janecki. zdw 63 552

Półciężarówkę

Ford jak nowa, okazja dla piekarzy, rzeźników, podróżujących tania sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer zdw 63 658

Wyprzedaje

aparaty do zapraw Ideal po 17 zł termometr 1,75 gr. gumki od 10 gr. począwszy. Wypożyczam porcelane, szkło. Marjan Lesiński, skład porcelany, kryształów galanterji ul. Wroniecka rw 10 416

Kuchenne meble

tania na sprzedaż. Za Bramką 13. III. p. lewo. rw 10 415

Gościnnie

w Promnie z wyszynkiem w lesie jest natychmiast korzystnie do nabycia. Zgłoszenia Plac Bernardyński 4, restauracja. zdw 63 347

Gramofon

szkafkowy (angielski) rzadki okaz w najlepszym stanie sprzedam. Śniadeckich 5, parter. zdw 63 343

Rower

damski i męski tania sprzedaż ul. Słowackiego 48. II. piętro. prawo. jpw 4114

Młyn parowy

w większym pow. atowem gimnazjalnym mieście. z willa z własną bocznica. oświetlenie elektryczne. przem.a.u 450 ctr. na dobie. sprzedam lub zamienię na majątek ziemski z ewent. dopłatą. Oferty Kurjer zdw 62 774

Platformę

na 30 centnarów i lepszy wóz roboczy tania sprzedaż Dolna Władza 10. zdw 63 007

TRYKOTAŻE

jedwabne „Paw“

oraz inne najlepsze gatunki we wszystkich kolorach i rozmiarach poleca S. Kaczmarek, ul. 27-go Grudnia 20. Pw 11761-21.131

Sprzedaz zaraz

5 mórg ziemi pszennej, zabudowanie maszynowe z ogrodem owocowym, szkoła w miejscu, od stacji kolejowej 4 km., cena podług umowy. Pośrednicy wykluczeni. T. Liksztet, Januszułowo, poczta i stacja kolej. Znin. zdw 62 924

Kuchnię

westfalska sprzedam. Wojciechowski, Poznań, Woźna 16. zdw 10 409

Wózek

dzieciocy „Brennabor” w dobrym stanie tania sprzedaż. Gabrysiak, Ogrodowa 3. zdw 63 677

Meble

po znacznie niższych cenach poleca Pluciński, Wodna 7. zdw 63 689

Stary

warsztat z heblami, obrazy religijne, dwa fotele i kanapka, pluszowe roshar. Wilczura, ostra lańcuchowa tania doprosze dania. Grunwaldzka 22 b. Restauracja. zdw 63 727

Maszyna

do pisania tania. Malicki, Strzelecka 14a. zdw 63 553

Sprzedam

dom w Poznaniu nowo wybudowany, za 110.000.— zł. przynosiąc 13.000 zł. rocznie dochodu, wolny od podatków 12 lat. Wpłaty 50.000 zł. resztę według umowy. — Zgłoszenia: „Par”, Al. Marcinkowskiego 11, pod nr. 25.118. Pw 14 268-25 118

Skład

blawatów i konfekcji męskiej w mieszkaniem w rynku zaraz wprost od właściciela. Zgłoszenia Kurjer nw 12 447

Wozy

gospodarcze, do mleka, mięsa i ogrodnictwa. Rolnaga 60—70 ctr. na sprzedaż Bartkowiak, Piaskowa 67. zdw 63 676

Mieszkania

dziesięciopokojowe, sześciopokojowe, komfortowe, centrum. Zgłoszenia: Hodowaniak, „Biurol Techniczno-Agrarne”, Plac Wolności 9. zdw 63 672

Fotograficzne

aparaty poleca najkorzystniej zastępca Kliński, Słowackiego 36, od 13—14. 19—21. zdw 63 522

Wózek sportowy

oryg. Naethera, dobrze utrzymany sprzedam Oferty Kurjer zdw 63 685

Restauracja

z powodu choroby zaraz za 3.000 zł do objęcia, miasto powiatowe. Oferty Kurjer Poznański zdw 63 714

Fryzjerski

skład męski, damski urządzeniem 4.500. powód wyjazd, sprzedam. Plac Nowomiejski 10 a. — Górny. zdw 63 698

Dom

4 pokojowy, 4 kuchnie i ogród 5 minut od stacji kolejowej sprzedam za 9.500 zł. Małsiona, Junikowo. zdw 63 607

Lokomobila Wolfa

dobrze utrzymana, z powodu zmian w przedsiębiorstwie do sprzedania Fr. Rabbow, Łączny Młyn, Poznań. nw 12 442

Solacz

wille 6 pokojowa, komfortowa — sprzedam. Oferty Kurjer zdw 63 700

Siwym włosom

przywraca pierwotny kolor Juwentyna, but. 3,50 zł jedynie firmie St. Wenzlik Poznań, Al. Marcinkowsk. 19 dw 5 151

Meble

wszelkiego rodzaju nowe i używane. Najdogodniejsze warunki spłaty Stefan Pahl ul. Marszałka Focha 29 magazyn mebli. telefon 64 25 Pw 11 223-18.129

Przy każdej uroczystości

jest obraz z firmy Witold Łewski. Wrocławska 36, najcieńszym upominkiem. Pw 11 475-21.122

Nad morzem

sprzedam dwa place budowlane po 3.000 zł i 20 mórg gruntu z lasem przy dworcu, blisko Wejherowa za 7 000 zł. Wpłata w ratach do trzech miesięcy. Makowski, Wejnerowo ul. Klasztorna 10 zdw 63 708

Samochód

Chevrolet sześciocylindrowy nowy sprzedam okazjynie „Ursus”, Górna Włada zdw 63 430

Urządzenie

mleczarni parowej 3 500 sprzedam oraz zbiornik na 16 794 ltr. tania Włodek, Kazimierz, powiat Szamotyły. zdw 62 235

Ogródek działkowy na Jeźyczach

dobrze zagospodarowany, dużo drzew i krzew owocowych natychmiast do sprzedania Oferty Kurjer zdw 62 392

Lodownia

duża oraz ubranie nowe na średnią figurę tania na sprzedaż. Ul. Dąbrowskiego 36. II. p. tr. prawo jw 4126

Majątek

700 mórg niebywała okazja przy wpłacie 60 tys. na sprzedaż — „Agrariusz”, Poznań, Nowy Rynek 14/15. zdw 63 425

Majątki

miłny, gospodarstwa gościniec ma korzystnie na sprzedaż — „Agrariusz”, Poznań, Nowy Rynek 14/15. zdw 63 423

Hamaki

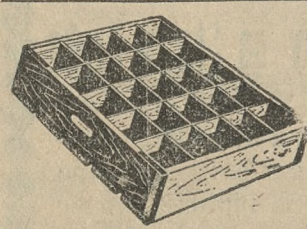
wyrób własny najtaniej Skład Fabryczny, Poczta 16. zdw 63 420

Wóz

helka, półszkore, rower tania. — Szmyt, Dąbrowskiego 140. zdw 63 418

Dog duński

okaz dobry stróż Wodzak, Łazienna 3a. zdw 63 415

Szryndki

do piwa dostarcza najtaniej i najszybciej firma Basiński i Owsian, Poznań, Strzelecka 14a. zdw 63 597

Sypialnia

biała z włosowemi materacami, kuchnia z garnkami tania do nabycia. Aleje Marcinkowskiego 3, II. p. od 4—6. zdw 63 594

Gospodarstwo

150 mórg, cale żniwo 30 000. 45 mórg bardzo dobre 15 000 sprzedam spieszenie Neyman S-ka, pl Wolności 3. zdw 63 584

Kolonjalke

dobra sprzedam. Władomość: ul. Strzelecka 33. II. p. Mager zdw 63 450

Koncesja

na takówkę bardzo korzystnie na sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer zdw 63 445

Skład

kolonialny z dwu pokojowym mieszkaniem do sprzedania. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 63 457

Ubranie

nowe wielkość 52. Kwiatowa 6. III. lewo. zdw 63 489

Samochód

(Adler) 6 osobowy w bardzo dobrym stanie korzystnie sprzedam Zgłoszenia Poznań, telefon 70 65. zdw 63 486

Sprzedam

fabrykę wód mineralnych. Okazja. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 63 545

Szryndło

(Irmiera) korzystnie sprzedam. Adres wskaże Kurjer Poznański. zdw 63 485

Restaurację

mieszkanie, dobrze zaprowadzona śródmieściu z powodu stosunków rodzinnych zaraz sprzedam. Wiadomość Sołtyśiak, Piusa 18. zdw 63 483

Skład kolonialny

Radjoodbiornik

Trojka Philipsa kompletny, głośnikiem, anodą, akumulatorem tanio sprzedam. Zgłoszenia do Kurjera zdw 63 599

Plaszcz

jedwab, elegancki brązowy, nowy, suknia jasne koronk. modna nowa, okazynie na sprzedaż. Ratajczaka 20, III, p. prawa. zdw 63 598

Wózek

targowy tanio sprzedam. Zgłoszenia Niegolewskich 10, skład. zdw 63 596

Beczki

od ołowiu mineralnych odda tanio. Fraas w.ost. Wielka 15. Pw 14 186 24 92

Szafę

do rzeczy sprzedam. Małe Garbary 8, III., Lewandowska. zdw 63 588

Urządzenie

składowe, nadające się do składu spożywczego lub drogerijnego, tanio sprzedam. Grobelski, Winiary, przy hali balkonowej. zdw 63 585

Powózkę

połowczy, korzystnie sprzedam. Adres wskaze Kurjer zdw 63 583

Sprzedam

aparat wulkanizacyjny najnowszej techniki zupełnie nowy; tylko 40%. Poznań, Wielkie Garbary 18, Kwiatkowski. zdw 63 616

Rzeźnictwo

mieszkanie zapęd elektr. korzystnie sprzedam. Zgl. Gen. Koscińskiego 17. zdw 63 613

Wózki

dwa i czterokolowe nadto platforma do 30 ctr. oraz kolia kompletne do wozów rzeźniczych korzystnie do nabycia. Gen. Umieńskiego 15, Wilda. zdw 63 610

Karoserje autobusowa
w dobrym stanie sprzedam. Frackowiak, Kościeln. pl. Wolności 9. zdw 63 636

Skład

z urządzeniem sprzedam. Adres Kurjer zdw 63 656

Powózkę

połkryta na gumach tanio sprzedam. Kowalski, Bukowska 9. zdw 63 474

Studebaker Erskine

limuzyna 5-osobowa dobrze utrzymana korzystnie na sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer zdw 63 559

Skład

kolonialny, magiel, 2 pokoje i kuchnia na sprzedaż. Adres wskaze Kurjer zdw 63 532

Kto

chce fabrykować materace sprężynowe i lóżka metalowe, sprzedam maszynki i wyucze. Zgłoszenia Kurjer zdw 63 521. Znaczek dołączyc. zdw 63 521

Szklą do agrestu 0,85

szklanki 10 groszy, serwisy 8,50, szklidow 39, nagrody, prenie, fanty, tanio tylko wprost Hurtownia Porcelany, Wroniecka 24, w podwórzu. zdw 63 535

Warsztat

tokarsko-mechaniczny, pierwszorzędnie urządzone bardzo tanio sprzedam. Zgłoszenia Kurjer zdw 63 726

Naręczonym

ślubne obrączki, gładkie i rzeźbione od 16 do 160 zł poleca. Chwiłkowski, Sw. Marcin 40. zdw 63 722

Wóz

koń na sprzedaż Chwałiszewo 13 zdw 63 335

Sprzedam

motocykl z przyrządkiem Rex Acme Oferty Kurjer zdw 63 340

Drzewo

rabane jeden metr 19,00 z dostawą w dom T. Grelka. Dąbrowskiego 8, telefon 63 82. zdw 63 336

Skład

kolonialny z mieszkaniami towaru i magiel jest zaraz do sprzedania. Cena przystępna. Adres Kurjer zdw 63 332

Rower

meski 75 zł. Brauza, Górna Wilda 15. zdw 63 397

W uzdrowisku

niedaleko Poznania sprzedam posiadłość z restauracją (prawo wyszynku). Oddzielny dom na leśnisku, ogród, światło elektryczne, nowo założone ogrodnictwo, ewentualnie zamienie na dom w Poznaniu. Obiekt 45 000 zł. Zgłoszenia poważnie do Kurjera zdw 63 394

Skład

artyk. męskich, 1 ubiorka, urządzieniem i towarem, 3 pokojowym mieszkaniami i kuchnią w Lesznie ruchliwej ulicy z powodu stosunków rodzinnych natychmiast na sprzedaż. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 63 433

Sukienki

do Komunji św. naitaniej. Janowska. Podgórną 10. Pw 11460-21.19

Sprzedam

kilka parcel budowlanych w silcznym położeniu. Szendz M. szina. zdw 62 739

Konia

wrścisowego sprzedaw. Wadlewski, Górna Wilda 81. zdw 62 299

Sypialnię

brzozowa, elegancka, prawie nowa sprzedam. Zgłoszenia Spokojna 12, I. p., prawo. zdw 63 261

Skład

mieszkanie tanio sprzedam. Adres Kurjer zdw 63 130

Torebki, parasole, teki

W. Cysz. Poznań, ul. Szkolna 11. Własna pracownia. Pw 14 233-25,70

Samochód

kryty w bardzo dobrym stanie, sprzedam tanio. Informacji u dziele skład papieru, Ostrówek 10-11. zdw 63 601

Kościelna wieś

skład rzeźniczy 3 pokoje kuchnia warsztat za darmo do objęcia. Władomości udziela K. Kazmierowska Poznań, ul. Strzelecka 31. zdw 62 949

Młyn

motorowy przemiata 100 ctr. na dobie w dobrym położeniu w miejscie w okolicy Poznania z powodu stosunków rodzinnych zaraz na sprzedaż. Cena i wpłata podług umowy Zgłoszenia do Kurjera zdw 63 057

Motor

na 440 volt, 2 P. S., 4 P. S., 5 P. S., 6 P. S., 10 P. S., 14 P. S. oraz transmisje używane, w dobrym stanie, tanio do sprzedania. „Carosin” Tow. Akc. Fabryka Guzików, Poznań, Wenecjańska 16-17, w likwidacji. Pw 14 224-25,27

Pierze

świeże darte, niedarte, puch poleca Stanisław Dyczkowski, Wierzbicie 13. zdw 63 372-3

Parcelę

1.400 m kw okolicami Aleji Chopina sprzedam Komispol Sew. Mielżyńskiego 4, telefon 38 03. zdw 63 361

Wózek

dziesięć eleg. duży Brennbaur sprzedam lub zamienie na sportowy. Poplińskich 4, IV. ptr. zdw 63 358

Domostwo

z ogrodem i wolnym mieszkaniami przy wpłacie 20 tys. zł w Wieleń, zaraz sprzedam Informacji udzieli Gusovius, Poznań, Gajowa 4, I, telefon 60-73, zdw 63 359

Wyszynk leśny

znane miejsce wycieczkowe, (Kopalnia złota), blisko Poznania, sprzedam za 13 000 złotych, lub wozem jako wpłate gospodarstwo, albo dom małym miescie, Spieszne zgłoszenia uprasza A. Molinek, Poznań, ul. Zwierzyniecka 10. zdw 63 581-2

Płyty,

sprężyny, tryby, membrany, igły gramofonowe — hurtownia i detalicznie po cenach najniższych „Kastor”, Poznań, — św. Marcin 55. nzw 12 435-6

Nieruchomość

skład kolonij., ogród, elektryczność, 4 min. tramwaj. Winiary, Bonin 10. zdw 63 675-9

Torebki

damskie najelegantsze, teki, portfele, pugilaresy, nesesery, kuflary, walizy i inne wyroby skórzane, poleca Borzych i Ska. Poznań, ul. Podgórną 3, własne warsztaty. zdw 63 643-4

Tanio

sie nberzesz umeblojesz w Domu Komisowym św. Marcin 78 a Pw 10 345

Meble

na raty i za gotówkę po najniższych cenach poleca Szpryngacz Wielka 13. Klienci zamiejsce woj. odtawiamy własnym samochodem Pw 9757

Pończochy

piękne dobre tanie A. Szymański, Poznań, św. Marcin 1. specjalny skład pończoch Pw 13 084/5-25,9/10

Fortepian

palisandrowy sprzedam Toruń, Bydgoska 27, Wojteczakowa. Pw 14 256 64,202

Frak

na wysoka szczupła figure sprzedam ul. Chelmońskiego 10, IV. piętro, lewo. zdw 63 217

Willa na Sołacz

dwumieszkaniowa, z ogródkiem do sprzedania Czteropokojowe mieszkanie natychmiast wolne. Zgłoszenia Kurjer zdw 63 313

Wózek

dziesięć trzcinowy bardzo dobrze utrzymany sprzedam. Szamarrzewskiego 14, wysoki parter, prawo, od 8-1. przed południem. zdw 63 326

Samochód

Essex limuzyna bardzo dobrym stanie na sprzedaż Garaże Międzynarodowe zdw 63 377

Dla nowożeńców

Mebel na 4 pokoje i kuchnie bardzo eleganckie, lecz nie nowocześnie, z dywanami obrazami, lampami etc. za 7 500 zł na sprzedaż. Przejęcie mieszkania na I. piętrze z balkonem za 175 zł miesięcznie. Oferty Kurjer zdw 63 375

Willą pod Poznaniem

6 pokojowa, wygodne mieszkanie przylega do gospodarzcy ewtl. garaż, moga ogrodu owocowego, ponadto 3 morgi roli nadającej się na parcelę budowlaną. Do stacji kolejowej 12. do tramwaju obecnie 25 minut. Budowane 1928 roku, wartość 50 tysięcy sprzedam za 28 tysięcy przy wpłacie 20 tysięcy zł zaraz wolne Zgłoszenia Kurjer zdw 63 362

5 KU-NA

Brylanty

złoto srebro ud kupuje F. Tarkowska Poznań, Plac Wolności 11 Pw 9656 10,111

Kupię

2 pokoje, lub jeden duży pokój, z kuchnią wprost od gospodarza, lub z zezwoleniem gospodarza. Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia proszę skierować Fredry 4, I. piętro. zdw 62 973

Walce używane

kupimy za gotówkę w dobrym stanie, o napędzie mechanicznym do zwijania blach grubości 2 mm, o grubości 8 mm. Oferty pod 5 302 groszymi składać do dnia 1 lipca 1930 roku do Kurjera Poznańskiego.

Brylanty

złoto i srebro kupuje i płace najwyższe ceny w Krak. jubiler. Poznań, ul. 2. Grudnia 6. zdw 64 256

Kamienicę, willę

wzgl. parcelę budowlaną dobrem położeniem, miasta Poznania kupię Oferty Kurjer zdw 63 323. Pośrednicy wykluczeni.

Kupuje

za gotówkę meble wszelkiego rodzaju rzeczy Dom Komisowy Podgórną 2 Pw 10 350

Samochód

limuzyna mało używana, w dobrym stanie przy przystępnej cenie. Kurjera z podaniem marki, rocznie za gotówkę kupię. Oferty do nika i ceny zdw 63 365

Domek

4 ubik. lub ca. 1.000 mtr. kw. ziemie kupię. Rataje. Staroleka. Zegze lub okolica. Oferty Kurjer zdw 63 355

Liniulem

używane kupię. Winkler, mort. Wozna 12. zdw 63 462

Kupię

używane 2 tokarnie do metalu 1-1 1/4 mtr., 1 sztanca o cisn. do 10 000, 1 motor zapęd elektr. o sile do 6 KM Oferty Kurjer zdw 63 441

Parcelę

odpowiednią do wybudowania domku 3 pokojowego z ogrodem lub domem 3 pokojowy z zabudowaniami i ogródkiem w Steszewie lub pod Steszewem nabele zaraz płace gotówką. Zgłoszenia Kurjer nzw 12 438

Platformę wóz reklamowy

w dobrym stanie od trzech do trzy i pół metra długości, nośność do 85 centnarów kupię natychmiast. Oferty z szczegółami ceną Kurjer dw 5 266

Sypialnię - jadalnię

używana tanio kupię gotówką. Zgłoszenia Kurjer zdw 63 490

Harmonjum

małe kupię. Cena Kurjer zdw 63 465

Parawan

mało używany kupię. Pość wielkość, cenę. Of. „Kurjer” zdw 63 627

Złoto, srebro, brylanty

kupuje stale Zygmunt Kutner, św. Marcin 50. zdw 63 614

Aparat fotograficzny

kupię tylko dobry. Oferty z podaniem ceny i bliższych szczegółów do Kurjera zdw 63 647

Dom

kupię z wolnym mieszkaniami. Wpłaci 10 tysięcy. Oferty Kurjer zdw 63 543

Poszukuje

zaraz lub później kupna małego domku z większym ogrodem w bliskości Poznania wzgl. dzierżawę składu spożywczego z gościeniem w wsi kościelnej bez konkurencji. Wyczerpujące oferty przesyłać do F. Schulza, Poznań, Kościelna 15. zdw 63 542

Kupuje

starożytne meble, obrazy, dywany i wszelkie antyki. Oferty Kurjer zdw 63 665

Kupię

kuchnie westfalska. Zgłoszenia „Par.” Al. Marcinkowskiego 11, pod nr. 25,114. Pw 14 276-25 114

Rower dziecięcy

trzykolowy dobrze utrzymany, kupię Oferty Kurjer zdw 63 634

Kupię

dom z wolnym mieszkaniami i wpłacie 10 000. Zgłoszenia Kurjer w Jeżycach 4125

Kupię dom

za około 100 000 zł wprost od gospodarza, wpłacie 40-50 000 zł, reszta za około 3 lata lub przez dzie hipotek Oferty Kurjer zdw 63 439

6 KAMIENICE

Administracje
dome przyjmie zaraz. Fachowa znajomość wszelkich spraw podatkowych i administracyjnych. Oferty Kurjer zdw 63 100

Dom

w Bydgoszczy 2 piętrowy, dochodowy, masywny, narożnik przy placu Piastowskim. Wolne mieszkanie 3 i 4 pokojowe nadaje się na handel. Cena 18 000 dolarów, wpłata według umowy. Oferty pod „N. S.” do „Par.” Bydgoszcz. Dworcowa 72. Pw 14 240 63,405

Kamienica

4-piętr. (Jezyce). Dla nowonarobicy mieszkanie wolne dochód roczny 19 000. Cena 150 000 zł, z powodu wyjazdu natychmiast na sprzedaż. Centrala Handlowa wlaśc. St. Fałeński, ul. 27. Grudnia 5, telefon 37-20. zdw 63 511

Kamienica

w centrum 3-ptr. dochód roczny 13 000 zł. Cena handlowa 115 000 zł. sprzedza Centrala Handlowa, wlaśc. St. Fałeński, ul. 27. Grudnia 5. zdw 63 510

Kamienica

w centrum 3-ptr. dochód roczny 15 000 zł. Cena 160 000 zł przy wpłacie 80 000 zł, reszta na parę lat. Sprzedza spieszna. Centrala Handlowa wlaśc. St. Fałeński, ul. 27. Grudnia 5. zdw 63 509

3 500 zł

pożyczki dam dobry procent i dobrane utrzymanie samochód w zastaw. Oferty Kurjer zdw 63 544

Kamienica

dochód roczny 8 000, cena 75 000. Dutkiewicz, Chwałiszewo 70. zdw 63 503

7 PIENIADZ

30 000 zł

poszukuje długoterminowej pożyczki na pierwszą hipotekę na dwie kamienice w Gnieźnie w centrum miasta. Oferty Kurjer zdw 62 518

40 000

złoty wypożycze 15% I hipoteka domu czynszowego Zgłoszenia Kurjer zdw 63 097

Wspólnik

do zakładu fryzjerskiego z got. 4 500, czynny lub cichy, spieszne oferty Kurjer zdw 63 265

7-14 000 zł

wypożycze zaraz na I. hipotekę na rentującą się kamienicę z gwarancją Proszę o oferty do Kurjera zdw 63 297

Wspólnika

2 000 zł do biura handlowego zaraz poszukuje. Oferty Kurjer zdw 63 295

Poszukuje

pożyczki 20 tysięcy złotych na I. hipotekę, zabezpieczenie w dolarach, gospodarstwo wiejskie prywatne przy Poznaniu 100 morgów, wysoki procent. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 63 332

Hipotekę

kupię. Oferty Kurjer zdw 63 432

2 000 zł

złozę za posadę kierow. lub magazyniera ewentl. przystąpię jako wspólnik. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 63 406

Gotówkę

wypożycze. Zgłoszenia Kurjer zdw 63 401

Wypożycze

natychmiast 10 000 dolarów na pewną hipotekę. Adres wskaze Kurjer zdw 63 463

Interes zegarmistrzowski

w Poznaniu poszukuje czynnego wśnownika (czkę) z gotówką ca. 2 000 zł, celem zaprowadzenia artykułów brzozy, egzystencja pewna. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 63 551

40 000

złoty na I. hipotekę wypożycze. Oferty Kurjer zdw 63 588

3 000

złoty pożyczki na rok poszukuje zaraz urzędnik Banku Państwowego na wyższym stanowisku. Wysoki procent, gwarancja polisa ubezpieczeniowa na 6 000 i weksel. Łaskawe zgłoszenia prosz do 63 576

Poszukuje

pożyczki 5 000 zł 2 lata gwarancje i procent wedle umowy. Oferty Kurjer zdw 63 638

5-10 000 zł

poszukuje zaraz, jako zastaw 25 000 zł. I. hipoteki pewnej. Zgłoszenia Kurjer zdw 63 637

Która

z pań pożyczki pod zastaw kilka

Ladny
spokojny słoneczny pokój wynajm. od lipca Patrona Jackowickiego 13, II. lewo. zdw 63 363

Przyjmę
panów zaraz na pokój Grobla 28 parter, prawo. zdw 63 349

Pokój
umeblowany do wynajęcia zaraz. Kanałowa 9, I. prawo. zdw 63 344

Słoneczny
młdy, umeblowany pokój, elektryczność tanio wynajm. śródmieście, Plac Karmelicki 1a, III. lewo. zdw 63 339

2 pokoje
umeblowane jednoosobowy i dwuosobowy, elektrycznym światłem. Sw. Marcin 56, III. prawo. zdw 63 338

Centrum
frontowy pokój 2 panom wynajm. Mielżyńskiego 22 I. zdw 63 396

Wspólny
pokój paniąkom św. Marcin 29 III. zdw 63 429

Pokój
umeblowany wynajm. 2 inteligentnym paniąkom. Słowackiego 39, III., lewo. zdw 63 428

Pokój
umeblowany Wielkie Garbary 18, wejście Woźna, parter, prawo. zdw 63 421

Pokój
frontowy 1 7. solidnemu panu lub pani pracującej wynajm. Zielona 7, I lewo. zdw 63 413

Sew. Mielżyńskiego
25 a. II. prawo. pokój umeblowany, bez bielizny zdw 63 411

2 pokoje
każdy z 2 łóżkami od 1. wynajm. Małeckiego 27. III zdw 63 403

Sew. Mielżyńskiego
25 a. III. pstr., lewo pokój umeblowany dla solidnego pana, wejście z klatki schodowej. zdw 63 402

Pokój
frontowy dla pana lub pani wynajm. od 1. 7. Babińskiego 7, wysoki parter prawo. zdw 63 461

Pokój
umeblowany do wynajęcia. Poznańska 27 a. I. prawo. zdw 63 455

Duży
pokój do wynajęcia, dzierżawa rok zgóry. Ul. Pałacowa 36, parter. zdw 63 479

Pokój
1 lub 2 panom wynajm. Wisniewski, Pocztowa 26. zdw 63 493

Słoneczny
pokój 1. 7. korzystnie. Matejki 1, III. zdw 63 487

Spokojny dom
przyjmie inteligentna paniąka na wspólny pokój, Szatkowska, Wrocławska 39, podwórze, III. zdw 63 507

Kantaka 6
I. piętro, telefon, wynajmę pokój dwóm osobom, utrzymanie lub częściami. zdw 63 502

Elegancki
frontowy pokój, elektryczność 45 zł. Adres wskaże Kurjer zdw 63 505

Pokój
zaraz lub od pierwszego, św. Józefa 6 podwórze lewo, III., Dądzia. zdw 63 504

Pokój
umeblowany na 1 wgl. 2 osoby wdzierżawie. — Warchlewski, Przecznicza 2. zdw 63 515

Pokój
umeblowany od 1 wynajm. Pałacowa 1/3, III., prawo. zdw 63 512

Pokój
frontowy dla dwóch panienek lub panów tanio do wynajęcia. Rybaki 9 III., lewo. zdw 63 549

Jeden
dwa pokoje nowoczesnymi wygodami. Wały Jagiello 20, m. 5, narożnik Półwiejskiej. zdw 63 476

Przyjeźdnym
lub stałe pokój słoneczny dwóm trzem panom lub paniąkom od am. elektryczność, także wspólny panu. Józefa 6, II., lewo. zdw 63 466

Pokój umeblowany
wynajm. dwóm osobom 1. 7. — Scholz, Małe Garbary 3. zdw 63 484

Pokój
klatki schodowej. Kopernika 10a, II. zdw 63 501

Słowackiego
36. wysoki parter, prawo. pokój dla pana. zdw 63 528

Umeblowany
pokój w śródmieściu z elektryką do wynajęcia. Adres wskaże Kurjer zdw 63 533

Panów
na wspólny pokój. Królak. Pocztowa 13, IV. zdw 63 249

Pokój
umeblowany frontowy dla małżeństwa bezdzietnego od 1. 7. ewentl. z utrzymaniem kuchni do wynajęcia. Adres wskaże Kurjer zdw 63 631

Wspólny
pokój paniące 1. 7. 30. św. Wojciech 3, II. prawo. zdw 63 607

Pokój
umeblowany, Ogrodowa 15 IV p. lewo. zdw 63 630

Pokój
solidnemu panu wynajm. Strzelecka 5, I., lewo. zdw 63 631

Pokój
frontowy, słoneczny 2 osób 1. 7. wynajm. Aleje Marcinkowskiego 3a, II. lewo. zdw 63 634

Pokój
centrum solidnemu panu lub pani od zaraz lub 1-go, od 4-5 popoł. Działyńskich 7, I. Bojanowska. zdw 63 646

Pokoje
małżeństwo lub lepsze panu wynajm. z powodu wyjazdu. Dąbrowskiego 24, dom boczny, II. prawo. zdw 63 652

Pokój
słoneczny, dwóm poważnym reflektantom 1. 7. Półwiejska 5, II., prawo. zdw 63 661

Pokój
wspólny dla paniąki 1. Hpa. Knapska, św. Wojciech 3, zdw 63 569

Śródmieście
pokój dla dwóch panienek, Rom. Szymańskiego 6, I. pstr., III. wejście prawo zdw 63 568

Pokoik
do wynajęcia, pościel pożądana. Śniadeckich 9, parter, lewo. zdw 63 551

Umeblowany
pokój do wynajęcia. Małeckiego 33, I., prawo. zdw 63 659

Balkonowy
słoneczny wynajm. Kwiatowa 4, III. lewo. zdw 63 688

Balkonowy
pokój wynajm. Poznańska 58a, II., prawo, narożnik Mickiewicza. zdw 63 573

Pokój
dla dwóch panów. Białecka Szkolna 9. Pw 14 275-58 210

Pokoje
umeblowane z światłem elektrycznym, łazienką i telefonem panom wynajm. Matejki 65, I. lewo. zdw 63 682

Pokój
umeblowany bez pościeli do wynajęcia od 1. 7. Słowackiego 42, I. prawo. jw 4124

Dla
pana pokój frontowy z osobnym wejściem. Długa 7, II. pstr., lewo. zdw 63 529

Ladny
pokój wolny. Majewski, Słowackiego 31-33, III. wejście, Prusa. zdw 63 540

Pokój
umeblowany, elektryczność, 2 panom. Niegolewskich 2, I., lewo. zdw 63 539

Pokój
umeblowany zaraz do wynajęcia. Jasna 6-7, III. piętro, prawo. zdw 63 589

Czysty
pokój bez pościeli wynajm. lepsze panu. Szamarzewskiego S, II., lewo. zdw 63 590

Pokój
duży, słoneczny czysty panom. Kanałowa 4, II. zdw 63 612

Pokój
dwuosobowy. Masłowska, Wrocławska 30. zdw 63 609

12 SZUKA POKOJU

Paniąka
poszukuje skromnego pokoju zaraz. Oferty Kurjer zdw 62 853

Pokoju
poszukuje w centrum. Oferty Kurjer zdw 63 203

Pani
szuka pokoju od 1. 7. bez pościeli od 30-40 złotych. Oferty Kurjer zdw 63 384

Pani
szuka pokoju. Zgłoszenia Kurjer zdw 63 391

Pokoju
skromnego na pracownię krawieczyzny z osobnym wejściem centrum, parter, poszukuje. — Oferty Kurjer zdw 63 336

Starszy
pan solidny płatnik, poszukuje od 1. 7. pokoju bezwzględnie niekierującego, czystego, dobrze umeblowanego. Oferty z ceną Kurjer zdw 63 435

Dobrze umeblowanego
pokoju możliwie z półużytkiem telefonu, w centrum miasta poszukuje. Łaskawe oferty z podaniem ceny pod nr. dw 5 398.

Dwie
siostry poszukują skromnego pokoju od 1. 7. bez pościeli. Oferty Kurjer zdw 63 452

Pokoju
skromnie umeblowanego, niekierującego od 1. 7. poszukuje 2 panów, pościel własna. Zgłoszenia z ceną Kurjer zdw 63 492

Pokoju
poszukuje pani od 1. 7. z całkowitem utrzymaniem w śródmieściu. Oferty z podaniem ceny Kurjer zdw 20 414

Poszukuje
pokoju taniego od 1. 7. Zgłoszenia Kurjer zdw 63 410

Pokoju
na spokojne biuro poszukuje zaraz Oferty „Kurjer” zdw 63 624

Pokoju
na spokojne biuro poszukuje. Oferty Kurjer zdw 63 667

13 LOKALE

2 pokoje
Stary Rynek 1, pietro, na biura korzystnie wdzierżawie. — Skrzynka pocztowa 54. zdw 62 918

1 pokój
przy placu Wolności parter, dom ogrodowy na ciche biuro lub wygodnie odda gospodarz. Oferty Kurjer zdw 63 304

Biurowo
w centrum, telefonem urządzeniem 2 000 zł sprzedam. Oferty Kurjer zdw 63 294

Lokal
obszerny, 2 frontowy widoczny, dla malarsza, fotografa lub innych centrum. Adres Kurjer zdw 63 345

2 pokoje
na biura wdzierżawie św. Marcin 18, II., lewo zdw 63 427

Suterene
trzydzięciokwadratowych metrow Rynek Jeżycki wdzierżawie. Dutkiewicz, Chwaliszewo 70. zdw 63 144

Ubikacji
wzgl. pokoju okolicy St. Rynku poszukuje. Zgłoszenia Kurjer zdw 63 574

Suterena
i parter nadająca się na warsztat za zwrotem kosztów zaraz do wynajęcia. Poznań, Wielkie Garbary 18, Kwiatkowski. zdw 63 615

Ubikacje
na warsztat wdzierżawia Bracia Mincey, ul. Wroniecka 21/22. rw 10 407

14 DZIERŻAWY

Skład
do wynajęcia. Kanałowa 16. zdw 62 921

Poszukuję dzierżawy
3-400 morg gospodarstwa. — Zgłoszenia z wymaganiami Kurjer zdw 62 762

Wdzierżawie
2 pokoje kuchnie, skład na Jeżycach 7 200 zł wtem 2 lata dzierżawy. Oferty Kurjer zdw 63 230

Letnisko
restauracja, skład kolonialny, dobrze prosperujący, 10 morg parku, 10 pokoi, sala, z powodu zmiany stosunków na 6 lat do wdzierżawienia Raczkowski Jankowo Dolne, Gniezno. nw 12 422

Gospodarz
samodzielną na folwark 250 morg., z karcia około 10 000 zł zaraz potrzebny. „Komispol”. Sew. Mielżyńskiego 4. zdw 63 650-1

Do wynajęcia
skład w rynku w mniejszym miejscu, nadająca się na zezarnictwo lub przemyśl obuwniczą, skóry, cholewkarstwo, gdz brak takiego. Na odpowiedź dołączyć znaczek. Zgłoszenia Kurjer zdw 63 395

Dzierżawy
ogrodniczą zaraz lub później szukam Helwig, Czempin zdw 63 460

Ubikacji
czyste na pracownię śródmieściu poszukuje. Oferty Kurjer zdw 63 478

Polowanie
na majątku 3.000 morg., godzinie od Poznania zaraz do wdzierżawienia. Oferty Kurjer zdw 63 653

Dzierżawa
70 morg. ziemia psenna, blisko Poznania. Objęcie inwentarzu 6.000 zł od Niemca na 12 lat. — Centrala św. Marcin 78. zdw 63 564

Skład
z mniejszym mieszkaniem lub bez w centrum Wągrowca, nadająca się na każdą branżę zaraz do wdzierżawienia od gospodarza K. Polcyn, Wągrowiec, Szeroka 19. nw 12 4444

15 LETNISKA

Truskawiec
Pensjonat „Belweder”, 35 pokoi zupełny komfort, sala jadalna, fortepian, hall, telefon. — Dwie wieże urządzone na kąpiele słoneczne. Auto do dyspozycji Gości. Kuchnia obfita na żądanie jaska, zastosowana do zleceń lekarza. Ceny umiarkowane. Pw 11 925 72.81

Truskawiec
Kresowy Ziemiański Pensjonat „Krzysia”. Utrzymanie pierwszorzędne. Ceny umiarkowane. Pw 11042-16.28

Milowody
pensjonat Miłobędzkiej obok zakładu leczniczego poczta Obrnki. Ceny umiarkowane, miejsce, wość lesista klimatyczna nad rzeką Wełną Elektryczność kanalizacja Poznań informacja kwiaciarnia „Flora” & Maja 3, telefon 3304. zdw 55 069

Giechocinek
willa „Pomorzanka” pensjonat Marii Gierlickiej. Duże słoneczne pokoje. Kuchnia pierwszorzędna. Wiadomość na miejscu. nw 12 159

Hel
pensjonat Jadwiga, obok plaży, wykintne utrzymanie. — ceny umiarkowane otwarty cały rok zdw 59 687

Blotkowo - Młyn
p Lipno Nowe pow Smigiel, uroczyste położone wśród pięknych lasów, pokój utrzymaniem 5 zł dziennie. nw 12 372

Odstąpię
jeden lub dwa pokoje bez lub z utrzymaniem w Mosinie Oferty Kurjer Poznański zdw 62 783

Poronin
pensjonat „Jedrzejówka” Stefani Machowskiej poleca pokoje słoneczne z werandami i pięciu razem smaczny i obfitym podaniem. zdw 62 764

Letnisko
najchłodniej w leśniczówce z dobrem odżywianiem dla dwóch pań i jednego chłopczyka poszukuje się od 6 do końca lipca — Spieszne obszerne zgłoszenia do Kurjera zdw 65 011

Letnisko
w ślicznym położeniu z utrzymaniem 5 zł. Wila Graefe Poznań-Szelaz Tw 1 664

Zakopane
droga do Strążyska nowa willa „Jemiola” poleca pokoje z uroczym widokiem na Tatrę Kuchnia wyborowa ceny przystępne nw 12 399

Krynica - Zdrój
Pensjonat „Rehuta” Heleny Nowackiej, komfortowo urządzone blisko nowych łaźniek poleca pokoje całodziennym wykintnym utrzymaniem od 11 do 15 zł. dp 5388

Letnisko Babin
pod Obrnikami. Stacja kolejowa. Uroczyste położenie lasista okolica nad malowniczymi brzegami Warty, Urządzenie nowoczesne. Kuchnia warszawska. Ceny za utrzymanie w lipcu - sierpniu 7.50 zł za pokoje od 1.50 zł na dobe. Dla urzędników państw ceny niższe. Zgłoszenia przyjmują Zarząd letniska Poznań Dyrekcja Kolei pokój 214 Telefon 20-83 i 56 09. Pw 14 255 25.96

Jastrzębia Góra
willa „Baika” poleca pokoje z utrzymaniem. Wiadomość: Jastrzębia Góra „Baika” Pw 14 253-62.390

Letnisko
przyjmie paniąki z pełnym, dobrem utrzymaniem zaraz 6.50 — Adres Kurjer zdw 63 374

2 umeblowane
pokoje z używanym kuchnią w Gdyni na sezon letni zaraz do wynajęcia Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 63 368

Letnisko w Chodzieży
wśród gór lasów i jezior z dobrem utrzymaniem lub bez pokój dla trzech osób od właścicielki. Oferty Kurjer zdw 63 357

Gdynia
pokój z 2 łóżkami z łazienką na lipiec i sierpień do wynajęcia. Zgłoszenia Kurjer zdw 63 437

Letniska
dwóch pokoi z pełnym utrzymaniem, poszukują trzy osoby, najchłodniej w leśniczówce. Zgłoszenia z podaniem ceny do Kurjera zdw 63 497

Żegiestów Zdrój
Pensjonat „Warszawianka” poleca pokoje z wykintnym utrzymaniem, Centrum Zakładu Nowoczesny komfort Telefon 3. nw 12 434

Puszczkowo
Pensjonat „Pod Strzechą”. Pokoje z używanym kuchnią od 1. lipca do wynajęcia. Zgłoszenia Pl. Wolności 7. „Pod Strzechą”. Pw 14 277-25 119

Letnisko
Pomorze 40 minut od Bydgoszczy ma do odstąpienia pokoje z całodziennym utrzymaniem po 200 zł od osoby czterotygodniowy pobyt. Park woda, poczta na miejscu. Zadanki zamawiając nadsyłać Łowinek, Pruszcz Bydgoski. zdw 63 715

Letniska
poszukuje letniska Poznania. Wąrunki Kurjer jw 4127

Jastrzębia - Góra nad pełnym morzem Pensjonat „Fantazja”
Przebudnie położony, tuż nad morzem i plażą, pod nowym zarządem, poleca jeszcze słoneczne pokoje z utrzymaniem od złotych 11-14. Znakiemita i obfita kuchnia. Informacje na miejscu. zdw 63 730

Puszczkowo
Letnisko Polskiego Czerwonego Krzyża w Puszczkowie, okolone zewsząd starodrzewiem i świerkami, w miejscowości suchej i rzepionej żywica wonia, urządzone w myśl najnowszych wymogów higieniczno-sanitarnych, posiada pokoje z centralnym ogrzewaniem, elektryczne światła, łazienki, wielka oszklona weranda i kilka pokoi z bieżącą wodą. Do letniska przyjmują się tylko osoby zdrowe i potrzebujące wypoczynku. Zgłoszenia do letniska Puszczkowo, tel nr. 9. zdw 63 723

Letnisko
w Mosinie lipiec sierpień Pokój z balkonem i kuchnią. Oferty Kurjer zdw 63 117

16 OSOBISTE

Serdeczne
życzenia zasyła Teresa. zdw 63 404

17PODZIĘKOWANIA

Publicznie
składam hold Najsl. Sercu Jezusa Matce Najsw. od Ojców Franciszkanów i św Tereni za cudowny powrót do zdrowia syna mego po bardzo ciężkiej operacji Gorazdowska. zdw 63 382

22 ROZMAITE

Maszynki naftowe „Primus”
przyjmuję do naprawy firma Bolesław Złetkiewicz Poznań, ul. Nowa 8 Pw 13 075-23.204

Robótki Siotry Strelch
ul. Kantaka 4 II piętro Wielki wybór rysunkowych i skończonych Tw 1 577

Pluskowy
z zarodkami wytopian radykalnie wydimieniem gazem trującym tenie szczyry itd Amicus, Małeckiego 15, II. zdw 59 006

Akuserka
Kleinwächterowa w Poznaniu centrum miasta, ulica Romana Szymańskiego 2 pierwsze piętro lewo drugi dom od Placu Świętokrzyskiego zdw 59 851

Portrety
fotografie artystyczne wykonują Bracia Pecherscy Al. Marcin kowskiego 3 telefon 3955. dw 3 834

Detektywne
biuro Greif Ratajczaka 15 od 18 lat obserwacji zdw 61 663

Na wyjazd
niezbędne garsonki swetry itp korzystnie „Trikot” Szymańskiego 10, III przy świętokrzyskim Pw 14 189-55.205

Poznańskie Kursy Budowlane
wspisy przyjmują, prospekty wysyłają. Kraszewskiego 17, III, prawo. Pw 14 201-55.228

Serce i nerwy uspokoisz
używając d. kawy jako przysmaku Cykorii „Elixir” która za wiera wielką ilość kwaz balidrianolowego. dw 5346

Wyuczam
kroju, szycia, wykonywanie modeli szybko, praktycznie, tanio. Strojna, Grunwaldzka 5. zdw 63 639-40

Farbowanie
i pielęgnacja włosów, masaże Zakład Fryzjersko - Kosmetyczny, Małeckiego 19, I. (Rynek Łazarzski). zdw 63 369

Krawcowa
przyjmuję płaszcze kostiumy, suknie damskie, dziecięce ubranka dla chłopców i wszelkie przeróbki suknie damskie już za 8 zł. Wietrzyńska, Kopernika 9, III., front, lewo. zdw 63 354

Kort
tenisowy do wdzierżawienia do 10 września 1930. Wiadomość u kwatermistrza 14 pułku Artylerji codziennie do godz. 15. Pw 14271-55 259

Bacność Paniel
Która z Pań lub się ubrać elegancko a posiada mało gotówki, niechaj spieszy do Limby na ul. Wierzbicze 31a wysoki parter prawo. Wykonuje sukienki kostiumy i płaszcze pierwszorzędnie tanio. zdw 63 328

Akuserka
Plotrowska, dawniej Kusek, mieszka Grobla 29. zdw 63 456

Obrazy na raty
i za gotówkę kupisz najtaniej tylko firmie Ig. Krzewiński, Strzelecka 31, podwórze. zdw 63 536

Krawcowa
wykonuje suknie tanio. Pocztowa 27, III. piętro. zdw 63 534

Pracownia
bielizny wykonuje damska, męska, pościelowa, Wielkie Garbary 18, wejście Woźna II, prawo. zdw 63 604

Pensjonat
dla przyjeźdnich Poznań, Gwar na 17, II. Pokoje umeblowane, większe i mniejsze. Ceny przystępne. T. Rowecka. zdw 63 655

Obiady
smaczne i tanie, abonament taniej, św. Marcin 5253 wysoki parter, lewo zdw 63 467

Przyjmę
sztywna bielizna do prania i prasowania w dom Adres Kurjer zdw 63 471

Koźnierzyki damskie
wielki wybór hurtownie, Jan Pluciński, Stary Rynek 51, II. rw 10 417

Na plażę
do ogrodu, na wiesz zabrad można za sobą dobrą powieść od Braci Niteckich Słusarska 7, (między Woźna a Woźna) tylko 10 gr. dziennie. Pw 14 273-55 268

Koldry
materace, ceny fabryczne, używane przerabia zgropowaniem. Gnojska, Plac Świętokrzyski 1, zdw 63 341</

Kursy stenografii
pisanie na maszynach Kantaka
I, II piętro. zdw 61 365

Profesor
(samotny) przyjmie korepetycje
na wsi podczas wakacji. Zgło-
szenia Kurjer zdw 63 958

Studentka
muzyczna poszukuje kondycji w
majatku. Oferty Kurjer
zdw 63 399

Wyuczam
język w przeciągu 3 tygodni bar-
dzo tanio w Wierzbiciej 31a.
wysoki parter, prawo. zdw 63 329

Nauczycielka
zdolna korepetycji w zakresie I.
gimnazji lub niemieckiego w cza-
sie wakacji za utrzymanie Ofery
Kurjer zdw 63 407

Rutynowana
korepetytorka wyrezytowała pa-
ni domu obejmie posadę podczas
wakacji. Adres wskazuje Kurjer
zdw 63 548

Gimnazjastów
przyjmuję, zapewniając opiekę,
naukę. Krawczyńskiego 11, I.
piętro, prawo. zdw 63 547

Malarz
poszukuje pracy, wykonuje
wszelkie prace malarskie. W.
Wojdecki, Poznań, ul. Ostrówek
15. zdw 63 491

Krawcowa
pierwszorzędna na garderobę
damską, dziecięcą, dłuższą prak-
tyką, szuka pracy (wyjedzie na
wieś). Zgłoszenia Kurjer Poz-
nański zdw 63 488

Dzielnia
krawcowa poleca się w dom. O-
ferty Kurjer zdw 63 514

Buralistka maszynistka
I i pół roczna praktyką poszuku-
je posady. Oferty Kurjer
zdw 63 513

Osoba
średni wiek, zaufana, doświad-
czona, władająca językiem pol-
skim, niemieckim, poszukuje sa-
modzielnej posady, znajomości do-
brych kuchni, szycia, prasowania,
wymagania skromne. Świade-
ctwa jak najlepsze. Łaskawe o-
ferty Kurjer zdw 63 530

Studentka farmacji
IV. roku z 4 mies. praktyką po-
szukuje dalszej praktyki. Oferty
Kurjer zdw 63 072

Początkująca
buralistka maszynistka, poszu-
kuje posady. Kurjer zdw 63 579

Bufetowa
poszukuje posady Zgłoszenia Kur-
jer zdw 63 017

Dziewczę
z prowincji, kochające dzieci szu-
ka posady jako początkująca,
możliwie zaraz lub 1. 7. Oferty
Kurjer zdw 63 619

Panna
z prowincji, dobrze gotująca po-
szukuje posady od 1. 7. Oferty
Kurjer zdw 63 618

Zastępstwa
w aptece zaraz poszukuje prak-
tykantka po pierwszym egzami-
nie wojewódzkim. Referencje
Apteka Cegielskiego, Poznań.
Zgłoszenia Kurjer zdw 63 617

400
zł kanceli za otrzymanie posady
jako inkasent lub woźny. Oferty
Kurjer zdw 63 663

Dziewczyna
mająca dobre świadectwa, umie-
jąca dobrze gotować poszukuje
posady od 1. 7. do wszystkiego.
Oferty proszę Kurjer zdw 63 554

PAPIEŻ PRZEMAWIA PRZEZ RADJO DO CAŁEGO ŚWIATA 29. czerwca

DOBRY ODBIÓR ZAPEWNIĄ BATERJE ANODOWE

Centra

Pw 14 285-25, 151

Nowa budowlana pożyczka premijowa!

Agenci losowi otrzymają informacje i najlepsze warunki. Zgłoszenia pisemne pod „Pierwszorzędna stara instytucja“ do „Par“, Lwów, Akademicka 14. Pw 11 471-72, 76

Nauczycielka
osoba młoda, uniwersyteckie wy-
kształcenie (Poznań), praktyka
gimnazjalna, najlepsze referen-
cje, wyjedzie od sierpnia lub
września do kulturalnego domu.
Oferty sub „Lubień“ do Kurje-
ra Poznańskiego zdw 63 519

Absolwent
filozofii udzieli lekcji, wieś lub
leśniczka. Oferty Kurjer
zdw 63 526

Bilans
księgowość za latami, lekcji u-
dzielam. Kurjer zdw 63 657

Niemiecka
rodzina przyjmie na stancja uc-
zennicę gimnazjalną z począt-
kiem roku szkolnego. Krueger,
Poznań, ul. Słowackiego 31/33.
zdw 63 670

Niemieckiego
francuskiego udziela tanio. Zgło-
szenia rw 10 308.

Retuszerka
z kilkuletnią praktyką, specjal-
ność retusz, negatywy, pozytywki
i portrety, szuka posady. Oferty
Kurjer zdw 63 528

Zarządczyni
intelig., relig., sumienna, lat 36,
dobry, rodzinny, doświadczenia
w pracy, pracowita, oszczędna,
obeznana wszechstronnie z wzro-
waniem zarządkiem domu oraz go-
spodarstwem wiejskim, przyjmie
posadę samodzielną od 1 lipca
ewent. później, w majatku, pro-
stobitnie lub nadleśnictwie. Oferty
Kurjer Poznański zdw 62 302

Leśniczcy
z egzaminem dla leśniczych, w
państwowej służbie leśnej, wielo-
letnia praktyka, reflektuje na
prywatną posadę leśniczego wzgl.
rolniczego od 1 lipca lub później.
Łaskawe oferty do Kurjera Poz-
nańskiego zdw 62 309

Kucharz
poszukuje posady. Oferty Kur-
jer zdw 63 223

Kwartet śląski
dobrze zgrany do koncertu i
dancingu (dancing akordeon i
saksofon) wolny od 1. lub póź-
niej. Zgłoszenia do Kurjera Poz-
nańskiego zdw 63 180

Kelner
z długoletnimi świadectwami i
z dobrymi poleceniami, poszuku-
je posady zaraz, może wstawić
kaucję. Łaskawe zgłoszenia Kur-
jer Poznański zdw 63 232

Przyjmę
zastępstwo za prowadzenie brzo-
są obywatela mam własny samochód
na żądanie złożę kaucję. Oferty
Kurjer zdw 62 093

Aptekarska
siła pomocnicza dzielnia, dobrze
polecana, zmienić posadę zaraz lub
później. Zgłoszenia do Kurjera
zdw 63 102

Były
urzędnik gospod., poszukuje ja-
kiejkolwiek pracy. Na ży-
wienie złożyć 3 000 zł gwarancji. —
Oferty Kurjer zdw 63 527

Krawcowa
dzielnia przyjmie wszelkie prace
w domu. Piekary 24, w podwór-
ku, lewy wchód, III. ptr., Ju-
chacz. zdw 63 593

Posługi
poszukuje. Oferty do Kurjera
zdw 63 648

Księgowy - bilansista
obeznany z sprawami podatko-
wymi, wszelkimi pracami bio-
rowymi, z branży zbożowej i
spedycyjnej, poszukuje odpow.
stanowiska. Łaskawe zgłosze-
nia uprasza Kurjer Pozn.
zdw 63 179

Krawcowa
z dobrem szyciem poszukuje naj-
chętniej na folwarku posady,
ewentualnie do pomocy Anas-
zja Popielawska, Kozłowo per
Trzemeszno. nw 12 424

Szofer
kawaler 3/4 letnia praktyka, z do-
brymi świadectwami i poleceniem
biegły w swym zawodzie poszu-
kuje posady, miejscowość obojet-
na, gdzie się za małym wynagro-
dzeniem. Oferty do Kurjera
zdw 63 206

Za utrzymanie
i skromny pokój udzielać lekcei
robotek i zajmie się domem w
mieście lub wsi. Poznań, Grun-
waldzka 20 a, III. prawo. Lewe-
łówna. zdw 63 880

25 MUZYKA

Duet
trio, kwartet dobrze zgrany od
1. 7. wolny (wyjazd). Oferty, wa-
runki Kurjer zdw 63 464

Pianino
krzyżowe do wynajęcia tanio.
Zgłoszenia „Kurjer“ zdw 63 608

Orkiestra
Związku Podoficerów Rezerwy,
przyjmuję zamówienia na zaba-
wy, pochody. Dyrygent Kazimierz
Liebig, Chwałiszewo 39.
rw 10 411

Pierwszorzędny
Trio lub kwartet dobrze zgrane
wolne od zaraz. Oferty „Par“
Al. Marcinkowskiego 11, pod
55.258. Pw 14 270-55 258

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszu-
kujących posady w tej rubryce
obliczamy po jednej trzeciej cenie
drobnych

Pomocnik ogrodnicy
poszukuje posady samodzielnej
lub za pomocnika. Michał Fech-
ner, Konin, pocz. Pniewy.
dw 5 353

Małopolanka
młoda, pracowita, do pokoi, dzie-
cka, lepszych państwa, z świa-
dectwami 1. 7. Łaskawe zgłosze-
nia Kurjer zdw 63 345

Kucharka
poleca się poza dom również na
uczynności rodzinne. Oferty
Kurjer zdw 63 394

Pracznia
uczciwa szuka prania lub posługi
może zastąpić kucharkę. Oferty
Kurjer zdw 63 458

Posługaczka
z dobrymi świadectwami poszu-
kuje posady. Oferty Kurjer
zdw 63 454

Gospośnia - kucharka
młodsza, skromna sumienna szu-
ka posady w domu skromnym od
1 lipca. Oferty Kurjer zdw 63 459

Kupiec
sumienny i solidny poszukuje za-
stępstwa firm handlowych, prima
referencje i gwarancja. Oferty
do Kurjera zdw 63 446

Poszukuję
posady biurowego ewentualnie
jako rejestrator zdwojaki wla-
dam językiem polskim i niemiec-
kim. Oferty Kurjer zdw 63 442

Gospodyni - kucharka
poszukuje posady od 1. 7. zna
dobrą kuchnię, pieczenie ciast,
prasowanie sztywnej bielizny i
na konserwach, zależy na do-
brem traktowaniu i stałej po-
sadzie. Zgłoszenia Kurjer
zdw 63 480

Córka
piekarni, poszukuje posady w
piekarni. Oferty Kurjer
zdw 63 496

Ogrodnik
kawaler z dobrymi świadectwami
szuka posady pomocniczej lub
samodzielnej. Zgłoszenia do Ku-
rjera Poznańskiego pod
zdw 63 690

Kierownik księgowy
wieloletni księgowy, były dyrektor
banku ludowego, wybitny organi-
zator i rzeczoznawca spraw po-
datkowych, poszukuje posady. —
Specjalność: bankowość, branża
papiernicza, księgarska, drukar-
nia i administracja fabryk. Dy-
plom Wyższej Szkoły Handlowej
Łaskawe zgłoszenia z podaniem
pensji do Kurjer zdw 63 571

Profesor
dyplomowany, szkół zawodowych
z pięcioletnią praktyką, poszuku-
je posady dyrektora względnie
wykładowcy szkoły handlowej. —
Specjalność: stenografia, buchal-
teria, arytmetyka, pisanie na
maszynach, towaroznawstwo i
nauka o handlu. Łaskawe zgło-
szenia z podaniem pensji do Ku-
rjera zdw 63 570

**Wychowawczyni
nauczycielka**
z maturą seminarjalną (Małopo-
lanka) poszukuje od 1 lipca posady
wychowawczyni - nauczycielki
do dzieci. Warunki przystępne.
Zgłoszenia: Janina Halicka po-
ście restanta, Brzesko Nowe pow.
Miechowski. zdw 63 721

Prywatne Żeńskie Humanistyczne Gimnazjum im. Królowej Jadwigi w Poznaniu
z pełnymi prawami gimnazjów państwowych

oraz 4 klasowa Szkoła Przygotowawcza, pl. Świętokrzyski 4, II. p., tel. 5985.

Egzaminy wstępne odbędą się w następującym porządku:

Do kl. 1-ej gima. i kl. 4-ej gimnazjum hum. i neohum. w poniedziałek, wtorek i środek 23, 24 i 25 czerwca o godz. 9 rano.

Do kl. 2-ej, 3-ej gima. i wszystkich innych klas gimnazjum hum. i neohum. w czwartek i piątek 26 i 27 czerwca o godz. 3 po południu.

Do kl. 2-ej, 3-ej i 4-ej przygotowawczej (drugi, trzeci i czwarty rok szkolny) w czwartek 26 czerwca o godz. 3 po południu.

Dla zamiejscowych internat.

Poznań, ul. Ogrodowa 13, I. p. Lucyna Sokolnicka, właścicielka i przełożona.
Telefon 32-90.

Mistrz
młynarski samotny z kilkuletnią
praktyką, oraz szkoła młynarska
posada chłabiwe świadectwa po-
szukuje posady od zaraz lub póź-
niej. Frankiewicz Gorazdów,
poczta Borzykowo. zdw 62 121

Piekarz
z dyplomem mistrzowskim, dobre-
mi świadectwami, obeznany
wszelkimi przyrządami mecha-
nicznymi na ostatniej posadzie
jako kierownik, szuka pracy. —
Oferty do Kurjera zdw 63 334

Uczniwa
pracznia szuka prania lub posłu-
gi. Zgłoszenia Karwowskiego 2,
parter, lewo. zdw 63 595

Elew
z ukończoną szkołą handlową po-
szukuje pracy. Oferty „Kurjer“
zdw 63 629

Inteligentna
panienka lat 17, pragnie się wy-
uczyć jako ekspedjentka w pie-
karni, cukierni. Oferty Kurjer
zdw 63 121

Panna
z porządnej rodziny, szuka po-
sady do wszelkich prac domo-
wych lub do dzieci, zna cośkol-
wiek szycie i prasowanie. Ła-
skawe zgłoszenia Jakubowska,
Swarzędz, Nowy Świat 18.
zdw 63 494

Inteligentna
pani alt 30 znająca się na gospo-
darstwie domowym jak również
kuchnię poszukuje posady u
samotnej osoby. Oferty do Ku-
rjera zdw 63 342

**Inteligentna, przystojna i sumien-
na poszukuje posady do dwóch
osób lub do samotnego pana. —
Zgłoszenia Kurjer zdw 63 400**

Bufetowa
młodsza poszukuje posady za
mniejszą pensją. Oferty Kurjer
zdw 63 366

Służąca
przyjmę posadę od 1. 7. 30. —
Oferty Kurjer zdw 63 422

Kucharka
samodzielna do gotowania
poszukuje posady. Oferty Kurjer
zdw 63 419

Inteligentna
panienka lat 16 pragnie się wy-
uczyć jako ekspedjentka w pie-
karni, cukierni. Łaskawe oferty
Kurjer zdw 63 537

Pokojówka
znająca dobra obsługę, uczciwa
i sumienna przyjmie posadę od
1. 7. Oferty Kurjer zdw 63 409

Przyjmę
posadę kierow. oddziału lub po-
dróżującego, złożyć 2 000 zł kaucji.
Łaskawe oferty Kurjer
zdw 63 405

Panienka
z ukończoną szkołą gospodarczą,
kursem rocznym poszukuje po-
sady od 1. 7. do 2-3 osób. Oferty
do Kurjera zdw 63 463

Nauczycielka
wykwalifikowana z dłuższą praktyką szkolną potrzebna do
szkoły przygotowawczej. Zgłoszenia od 6—8 wieczorem
Wielkie Garbary 53. zw 24 122

Dziewczyna
wieloletnia poszukuje posady na Je-
życach. Zgłoszenia Kurjer
zdw 63 438

Maszynistka
biegła w polskim i niemieckim
poszukuje zaraz posady. Oferty
Kurjer zdw 62 854

Gospośnia
inteligentna i uczciwa, lat 28,
przyjmę posadę gdzie brak pa-
ni domu, bardzo dobre świadec-
twa. Oferty Kurjer zdw 63 469

Bonę
wychowawczynię, sumienną z
dobrymi świadectwami polecam
od 1. 7. 30. Hr. Tarnowska
Wolsztyn. zdw 63 664

Ślusarz - szofer
poszukuje posady na wóz przy-
wazy. Oferty Kurjer
rw 10 412

Pomocnik ogrodnicy
z dobrymi świadectwami poszu-
kuje posady pomocnika lub na
modzielną w majatku. Łaskawe
zgłoszenia uprasza Cz. Okupniak
w Gulczewie, poczta Marzenin,
pow. Wzrzesnia. zdw 63 709

Bufetowa
siła pierwszorzędna znająca rów-
nież przyrządzanie zimnego bu-
fetu poszukuje posady. Łaskawe
zgłoszenia Kurjer Poznański
zdw 63 706

Korespondentka
Inteligentna panienka z trzylet-
nią praktyką poszukuje od 1.
sierpnia względnie wcześniej po-
sady korespondentki, sekretarki.
Kwalifikacje: język polski, nie-
miecki, francuski w słowie i pi-
śmie, znajomość angielskiego,
stereografii polskiej, biegle pisa-
nie maszyna. Łaskawe zgłosze-
nia do „Kurjera“ pod dw5 399

Poszukuję
posady na czas wystawy ewen-
tualnie na stałe jako buralistka,
kasjerka lub telefonistka w wiel-
szym przedsiębiorstwie. Łaskawe
zgłoszenia Kurjer zdw 63 660

Sekretarz
miejski i podatkowy, energiczny,
pracowity, po ukończeniu służby
wojskowej poszukuje posady w
Magistracie lub Wójtostwie. Ła-
skawe oferty uprasza do Kurje-
ra Poznańskiego zdw 63 718

OSTATNIE NOWOŚCI! NA PLAŻĘ! - DO KĄPIELI!

Ś. KAŁAMAJSKI

Pw 14 223-25 38

Szofer
poszukuje posady z dobrą świadectwami i referencjami ewent. złożyć kaucja Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 63 686

Skrzypaczka-obligacista
rutynowana równocześnie splewaczka wolna Oferty Kurjer zdw 63 713

1 000 - 2 000 złotych miesięcznie
mogą łatwo zarobić zdolni i ustosunkowani panowie i panie we wszystkich miejscowościach bez różnicy zawodu i wieku przy zbieraniu zamówień na obligacje losowe. Wszystkie dokładnie pouczamy. Gotówka już przy zrobieniu zamówienia. Jakkolwiek kapitał zbudny. Również zawodowi, stepe, i subzastępcy losowi i asekurcyjni poszukiwani na najlepszych warunkach. Zgłoszenia pisemne składać: Lwów, skrytka pocztowa 206. Pw 11 458-72,73

Student teol.
poszukuje kondycji. Łaskawe oferty pod zdw 63 710 Kurjer Poznański.

Czeladnik piekarski
piecowy, lat 22, wolny od wojska szuka stałej posady. Feliks Düsterhöft Ujście, pow. Chodzież zdw 63 701

Pracznica
potrzebna. Adamska, Łakowa 8. zdw 63 605

Instytucja Społeczna Gospodarcza
jedyna swego rodzaju poszukuje we wszystkich miejscowościach zdolnych i uczciwych przedstawicieli (panie i panów) dla lekkiej przyjemnej aktywności. Jakkolwiek wiek kapitał niezbędny. Możliwość stałego dochodu 1000-2000 zł miesięcznie. Stanowczo uczciwa propozycja. Zgłoszenia tylko poważnych reflektantów z podaniem referencji do Devera. Gdańsk Nr. 801. nw 12 167

Dziewczyna
do dzieci na wyjazd potrzebna. Ul. Skarbowa 4, III. ptr., prawo. zdw 63 572

Posługaczka
z praniem potrzebna Kabat, Piekary 24. zdw 63 633

Biurowa
tylko młodsza siła 3-4 godzin popołudniu. Adres Kurjer zdw 63 646

1 500 - 2 000
zarobić mogą Panie i Panowie przy sprzedaży nowej pożyczki budowlanej, stała pensja i prowizja część gotówki płatna natychmiast przy zamówieniu, fachowość zbyteczna wszystkim pouczamy. Zgłoszenia osobiste lub pisemne. Poznań, Wrocławska 22. zdw 63 662

Dziewczyna
do posylek. Sw. Marcin 52/53, wysoki parter, lewo. zdw 63 468

Dobra
kucharka i pokojówka na wyjazd mogą się zgłosić. Wierzbicce 37 a, II. piętro lewo. zdw 63 470

Ucznia
biurowego możliwie z ukończoną szkołą handlową potrzebnemu zaraz. Zgłoszenia z dołączeniem życiorysu i odpisów świadectw przyjmujemy. „Materiał Budowlany”, Spółka Akcyjna, Poznań, Sew. Mielżyńskiego 23. zdw 63 683

Krawcowe
samodzielne oraz pomocnicze potrzebne (pracownia sukien). — Adres Kurjer zdw 63 215

Zdolnem
bielźniarkom oddam pracę w dom. Adres Kurjer zdw 63 253

20 chłopców
do sprzedaży „Bezana Śniegu” poszukuje zaraz Zarobek dzienny 5-20 zł kaucja 25 z końcem Zgłoszenia „Bezana Śniegu” Sp. z o.o. Dąbrowski 28. Pw 14 249 25 92

Apteka
poszukuje od 1 ewentualnie 15 lipca aptekarza (ki) na 2 miesięczne zastępstwo. Oferty z podaniem warunków i referencji proszę podać pod dw 5 381 do Kurjera Poznańskiego

1 000 - 2 000 złotych
miesięcznie zarobić mogą Panie i Panowie przy energicznej pracy aktywności, fachowości zbyteczna. Każdego dokładnie pouczamy. Natychmiastowe zgłoszenia osobiste lub pisemne Poznań. Podgórna 7, pierwsze piętro lewo. Pw 14 272-55 260

Dziewczyna
uczniwa i pracowita potrzebna. Ul. Poplińskich 8 a, II. piętro, lewo. zdw 63 671

Kucharka
na wieś z dobrem gotowaniem i chowem drobiu potrzebna od 1 go lipca. Zgłoszenia z odpisem świadectw do Kurjera zdw 62 700

Posada
bufetowej i kelnera do restauracji zaraz do objęcia, za kaucja 500 złotych Zgłoszenia do Kurjera zdw 63 687

Czeladnik młynarski
może się zgłosić do Bernarda Świdra, Wielkie Piekary (Śląsk). zdw 63 719

Slużaca
uczniwa, młoda, umiejąca gotować do wszelkiej pracy Zgłoszenia od 1. 7. rb u p. Juljanny Stróżyńskiej, Kościeln. ul. Manjonarska. zdw 63 707

Poszukuje
podróżującego na prowizję do fabryki keksów Zgłoszenia do Kurjera zdw 63 728

Kupca - korespondenta
samodzielnego wymownego w polskim - niemieckim, z dłuższą praktyką również na wyjazdy firmowe poszukuje poważne przedsiębiorstwo przemysłowe. Zgłoszenia z podaniem referencji oraz wymaganej pensji do Kurjera zdw 63 729

Ucznia
piekarskiego uczniwego, pracownika, który już pracował przyjmie. Oferty Kurjer Poznański zdw 62 737

Ekspedjentka
młodsza z branży kolonialnej potrzebna zaraz ul. Kanakowa 3. zdw 63 398

Potrzebne
podręczne do krawieczyzny. Podgórna 7 wysoki parter. zdw 63 393

Slużaca
zaraz do wszystkiego potrzebna Rynek Łazarski 3 skład zdw 63 436

Za 500 zł
kanceli otrzyma w dobrze prosperującym wędrownym zwierzęcu staranny, trzeźwy, pan natychmiast posadę zaufaną. Wymagany warunek wymowność i zgodliwy charakter. Oferty z fotografią, szczegółami Kurjer dw 5 395

Dziewczyna
do malej cukierni zaraz potrzebna. Adres wskaże Kurjer zdw 63 495

KURSY HANDLOWE TEOFIŁA PREISSA
w Poznaniu, ul. Franciszka Ratajczaka 29.
Założone w roku 1893.
Nauka rozpoczyna się z początkiem każdego kwartału.
Nowe kursy 3 lipca 1930 r. Tygodniowo 30 lekcji.
Prospekty na żądanie. Dołączyć znaczek pocztowy.
zw 7-9001

Szofer
z kaucja 3.000 zł może się zgłosić „Agrariusz”. Nowy Rynek 14/15. zdw 63 424

Kucharka-kuchmistrzini
wycieczna przy kucharku potrzebna od 1 lipca do dworu Zgłoszenia i referencje do Kurjera zdw 63 416

Poszukuje
akwizytorów akwizytorów Zgłoszenia. Strzelecka 33 II. p. 5-8. Mager. zdw 63 449

Posługaczki
z praniem na czas od 9-4 godz. po poł. poszukuje Winięcka Łakowa 18. Zgłoszenia tylko w poniedziałek od 9 godz zdw 63 448

Handlowiec
jako zastępca szefa zaraz potrzebny. Kaucja 2 000 do 3 000 złotych. Szczegółowe oferty Kurjer zdw 63 524

Asyst. dentystki
tylko operat., lecz samodzieln. sily specj. lecz. i plomb. poszukuje natychmiast. Oferty wyzerujące z podaniem wynagrodzenia proszę skierować pod R. I. Raczkowski, p. egz. dentysta, Janowiec, pow. Znin Rynek 80. dw 5 358a

Uczeń
potrzebny zaraz. Wytwórnia cukierków. Waclaw Grodzicki, ul. Lodowa 4. zdw 63 587

Do szwalni
potrzebna zaraz samodzielnie pracująca pomocnica. Wrocławska 30, II. lewo. zdw 63 600

Podróżujący
samochodem, zabierze i podróżującego. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 63 603

Maszynistka
potrzebna tysiąc złotych pożyczki konieczne. Oferty Kurjer zdw 63 580

Stały dochód 2 000 - 3 000 złotych miesięcznie
mieć mogą agenci (subagenci) różnych branż, urzędnicy i emeryci bez wkładu jakiegokolwiek kapitału, jako zastępcy bankowi do zbierania zamówień na
3% pożyczkę budowlaną
Część gotówki natychmiast płatna przy zamówieniu. Wszystkich dokładnie pouczamy.
Oferty: Pw 13 062-72,87
Ludowy Bank Spółdzielczy, Lwów, pl. Akademicki 4.

Młodsza
siła biurowa, lat 16-17, z ładnym charakterem pisma, z ukończoną szkołą lub kursem handlowym poszukiwana do pobocznej pracy przy której będzie miała sposobność zapoznania się z książkowością. Zgłoszenia z odpisem świadectw i życiorysem Kurjer zdw 63 472

Galwanotechnik
na przybory kościelne, samodzielny doświadczony, potrzebny. Kurjer zdw 63 725

Chłopiec
potrzebny do posylek. Tani skład Rybaki 28. zdw 63 395

Każdemu
samierowy płaci za fotografie 2 zł 50 gr. F-a Diana Rynek Łazarski 9. zdw 63 600

Bacność!
Agentki, agenci losowil
Jedyna instytucja w Polsce - sprzedaje 3% pożyczkę budowlaną na raty. Zgłaszacie się natychmiast w celu wykorzystania koniunktury. Dajemy możliwość zarobkowania większych kwot. Oferty wraz z fotografiami: - Lwów, skrytka pocztowa 237. nw 12 430

Uczeń
potrzebny możliwie cośkolwiek z praktyką. Fryzjer. A. Muszyński, Grobla 1 b. zdw 63 325

Stróż domowy
Poszukuje się bezdzietne, porządne małżeństwo do lepszej kamienicy. Obznajmieni z centralnym ogrzewaniem mają pierwszeństwo. Oferty „Par” Aleje Marcinkowskiego III. pod nr 25, 77 Pw 14 241-25, 78

Krawcowa
do wspólnego prowadzenia pracowni potrzebna. Oferty Kurjer zdw 63 387

Stolarz
potrzebny. Mosina Rynek 40. zdw 63 356

Dziewczyna
czytła i uczniwa do wszelkich prac domowych potrzebna zaraz. Sobkiewicz, restauracja Półwiejska 33. zdw 63 362

Slużaca
uczniwa z gotowaniem zaraz. — Poznańska 43, parter lewo. zdw 63 331

Pomocnik
i fryzjerka potrzebni zaraz Wol. szyn, Kościelna 2 zdw 63 330

Bezdzietne
małżeństwo poszukuje odpowiedniej osoby zaraz do wszelkich prac a szczególnie z dobrem gotowaniem, narazie bez spania. — Plac Wolności 8, IV. Drowa Pytlakowa zdw 63 447

Slużaca
potrzebna od 1 lipca Przemysłowa 33, II. lewo. zdw 63 444

Dziewczyna
samodzielną dobre gotowanie na wyjazd zaraz. Stepka, Poczta wa 20. zdw 63 443

Przyjmie
na kurs ondulacji, manicure Salon fryzjerski. Zgłoszenia Kurjer zdw 63 440

Ekspedjentkę
biegłą poszukuje. Oferty pisemne uprasza z podaniem pensji. K. Kłosowski, ul. 27. Grudnia 6. zdw 63 506

Uczeń
handlowy do składu towarów koniocalnych potrzebny. Bogdan Leitgeber, 27. Grudnia 6. zdw 63 591

Slużaca
uczniwa, z dobrem gotowaniem zaraz lub 1 7 potrzebna Wierzbicce 2 II. ptr. lewo. zdw 63 124

Stenotypistki
piszącej biegle na maszynie obznajonej z pracą w kancelarii adwokackiej poszukuje zaraz — Sokolowski, adwokat Poznań, Cieszkowskiego 9 zdw 62 058

Bona II kl.
wychowawczyni do 2 chłopców 7 i 5 lat która by sie ziała również samodzielnie prowadzeniem domu potrzebna zaraz Oferty wraz z odpisami świadectw i podaniem pensji Kurjer Poznański Grudnia 6. zdw 63 280

Precz z bezrobociem!

Szalona okazja wysokich zarobków dla wszystkich.

Każdy i każda bez różnicy wieku, wyznania i zawodu. Biedni i zamożni składajcie natychmiast oferty Lwów, skrytka pocztowa 189. Pw 14 264-72, 91

Mechanik
dla kas kontrolnych i maszyn do pisania poszukuje posady. Oferty „Par” Al. Marcinkowskiego 11, pod 55 257. Pw 14 269-55 257

Fryzjerka
młodsza siła poszukuje posady w małym miasteczku. Oferty uprasza Kurjer zdw 63 704

28 WOLNE MIEJSCA

Slużaca
do wszystkiego z gotowaniem potrzebna od 1. 7. Sw. Marcin 39, II. lewo. Zgłoszenia 5-7. zdw 63 635

DZISIAJ W KINIE
Apollo: „Pokusy Europy”.
Aurora: „Czarny Pirat”.
Casino: „Pat i Patachon jako podpory tronu”.
Colosseum: „Tragedja w Alpach”.
Corso: „Korsarze puszczy”.
EDISON: „Casanova”.
Harfa: „Szansonistki”.
Metropolis: „Świat dla kobiety”.
Odeon: „Grzech kusil”.
Renaissance: „Dr. Mabuze”.
Stylowe: „Wyrwały kochankę”.
Słońce: „Córka Szeika”.
Wilsona: Chata Wujka Toma.

Agentów (tek)
do rozpowszechniania nowego systemu oszczędności polaczono ubezpieczeniem potrzebne Śnia deckich 30 II. 4-7 zdw 61 021

Forlegerów
angażuje Buczek. Rynek Łazarski 9, I. zdw 61 485

Zastępców
do sprzedaży nowej premijowej pożyczki budowlanej na spłaty miesięczne poszukuje poważna instytucja bankowa. Szybkie zgłoszenia Lwów, skrytka pocztowa 271. zdw 62 210

Poszukuje
się kilka zdolnych pań i panów jako handlarzy domokrażców do zbierania zamówień na artykuły dziennej potrzeby. Na odpowiedź załączyc znaczek. Zgłoszenia do Dr. Kwaśnik. Nowy Bieruń Górny Śląsk Pw 9673-71, 80

Emerytowanego sędziego
lub osoby starszej prawniczo wykształconej poszukuje poważna instytucja. Zgłoszenia Kurjer zdw 63 660

Slużaca
do wszystkiego z gotowaniem, prasowaniem i dobrymi świadectwami potrzebna od 1. 7. Adres wskaże Kurjer zdw 63 567

Retuszerkę
dobrze poleconą, pierwszorzędną siłę, z dłuższą praktyką, przyjmie od 1. 7. Atelier fotograficzny „Rubens”, Poznań, plac Wolności 3. zdw 63 216

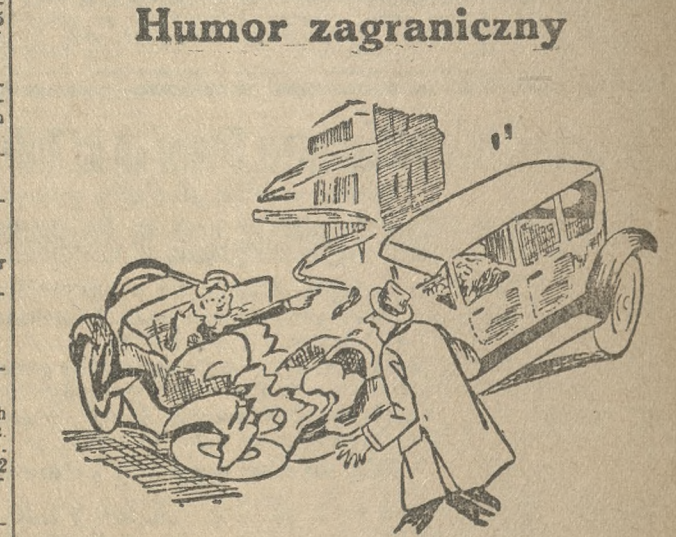
Sprzedawcę
pomp. dobrego, samodzielnego kupca do obsługi klientów w biurze i na wyjazdy poszukujemy. Zgłoszenia pisemne, z podaniem warunków prosimy nadesłać do J. Kopczyński i Spółka, Marsz. Focha 127. Pw 14 265-25 121

1000-3000 złotych
miesięcznie zarabia łatwo zdolni i ustosunkowani panowie i panie we wszystkich miejscowościach bez różnicy zawodu i wieku. przy zbieraniu zamówień na obligacje losowe Wszystkie dokładnie pouczamy. Gotówka już przy zrobieniu zamówienia. Jakkolwiek kapitał zbudny Również zawodowi organizatorzy zastępcy i asekuracyjni poszukiwani na najlepszych warunkach. Zgłoszenia pisemne składać Lwów, I. skrytka pocztowa 203. Pw 13073-72, 85

Slużaca
do wszystkiego z dobrem gotowaniem, młoda, pracowita, uczniwa potrzebna dla bezdzietnych państwa. Zgłoszcie się do Salonu młd Jadwigi Bonin 27. Grudnia 16. Pw 14 274-53 209

Apteka
Radziecka w Chojnicach poszukuje aptekarza (ki) na zastępstwo od 15 VII lub 1 VIII na 4 tygodnie dw 5 344

Szkoła Przygotowawcza im. Marji Brownsford
przyjmuje dzieci do wszystkich czterech oddziałów.
Wpisy codzień od 3-4. dw 6404
Janina Kusztelanówna, Ogrodowa 12, I p.

= I ty się śmiejesz, po takim karambolu!
— Śmieję się — bo ten pan to właśnie prezes rady nadzorczej mojego towarzystwa ubezpieczeniowego!
(Life N. Jork) S. F.

Przedpłata na lipiec 1930 r. za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilustr. „Ilustracja Poznańska” i „Nowiny Sportowe” w Poznaniu w kw. 4.70, z odnośnikiem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4.94 kwartalnie zł 14.80, pod opaską w Polsce zł 9.00, pod opaską w innych krajach zł 11.00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawn. nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.
W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami, materiał poświęcony danej uroczystości.
Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 4072, 2305, w niedziele, święta i nocą tylko 1476 i 3524. — P. K. O. Poznań, nr. 200 149